

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TASARIM STÜDYOLARINDA BULUNAN İÇ MİMARİ
DÜZENLEMELERİN ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve BEKİROĞLU

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı

ŞUBAT 2022

**T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TASARIM STÜDYOLARINDA BULUNAN İÇ MİMARİ
DÜZENLEMELERİN ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Merve BEKİROĞLU
(191223001)**

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Ayşe Nuran YENER

ŞUBAT 2022

T.C.
İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Formu

Enstitümüz, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Tezli Yüksek Lisans Programı 191223001 numaralı öğrencisi Merve BEKİROĞLU 'nun "Tasarım Stüdyolarında Bulunan İç Mimari Düzenlemelerin Öğrencinin Verimi Üzerindeki Etkisi" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 25/02/2022 tarihinde oluşturduğu jüri tarafından *oy birliği* ile Yüksek Lisans Tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

Tez Savunma Tarihi: 25/02/2022

- 1) Tez Danışmanı:** Prof. Ayşe Nuran YENER
- 2) Jüri Üyesi:** Dr. Öğr. Üyesi Cahit Arsal ARISAL
- 3) Jüri Üyesi:** Prof. Dr. Burçin Cem ARABACIOĞLU

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans olarak sunduğum “Tasarım Stüdyolarında Bulunan İç Mimari Düzenlemelerin Öğrencinin Verimi Üzerindeki Etkisi” adlı tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’ da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (25/02/2022)

Merve BEKİROĞLU

ÖNSÖZ

Araştırmam boyunca bana bilgi ve birikimiyle destek olan ve benim heyecanımı paylaşan kıymetli hocam ve danışmanım Prof. Ayşe Nuran Yener'e, anket çalışmasında bana yardımcı olan ve destekleyen sevgili hocam sosyolog Nazlı Uçar'a ve yüksek lisans eğitimim boyunca bana yardımcı olup yol gösteren değerli hocam Dr. Cahit Arsal Arısal'a teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca bana olan inançları ve güvenleri ile beni bu güne taşıyan sevgili aileme ve benden desteğini ve sevgisini esirgemeyen tüm arkadaşlarıma içten duygularıyla teşekkür ederim.

Şubat 2022

Merve BEKİROĞLU

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÇİZELGE LİSTESİ	vi
ŞEKİL LİSTESİ	vii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Sorunun Belirlenmesi	2
1.2 Araştırmanın Konusu	2
1.3 Araştırmanın Amacı	3
1.4 Araştırmanın Kapsamı	4
1.5 Yöntem	5
2. EĞİTİM BİNALARI	6
2.1 Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi.....	10
2.1.1 Tasarım stüdyoları.....	15
2.2 Teorik Derslikler	21
2.3 Sirkülasyon Alanları.....	24
2.4 Atölyeler.....	26
2.5 Laboratuvarlar	27
3. TASARIM STÜDYOLARINDAKİ İÇ MİMARİ DÜZENLEMELER	28
3.1 Yerleşim Planı	29
3.2 Gereksinimler	31
3.3 Malzeme Seçimi	32
3.4 Donatılar.....	34
3.5 Aydınlatma	41
3.6 Akustik	46
3.7 Isı ve Nem	47
4. ÖRNEK BİR TASARIM STÜDYOSU PROJESİ	49
4.1 Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu	49
4.2 Tasarım Stüdyosu Projesi.....	51
5. TASARIM STÜDYOLARININ FİZİKİ ŞARTLARININ ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	67
5.1 Araştırma Yöntem ve Metodolojisi.....	67
5.2 Araştırmanın Uygulanması	67
5.3 Araştırmanın Bulguları.....	68
5.3.1 Anket: Birinci bölüm	68
5.3.2 Anket: İkinci bölüm	69

5.3.3 Anket: Üçüncü bölüm	74
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	91
KAYNAKLAR	96
EKLER.....	99
ÖZGEÇMİŞ.....	122

ÇİZELGE LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 5.1: Anket Çalışması Katılımcıların Demografik Bilgileri	69
Çizelge 5.2: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosuna Genel Bakış	70
Çizelge 5.3: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosuna Kavramsal Bakış	71
Çizelge 5.4: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ve Çizim Masaları ile İlgili Sorun ve Beklentiler	71
Çizelge 5.5: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunun Pozitif üç Özelliği	87
Çizelge 5.6: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunun Öğrencilerin Verimi Üzerindeki Etkisi.....	88

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 2.1: ODTÜ Mimarlık Fakültesi İç Mekân Fotoğrafi	11
Şekil 2.2: ODTÜ Mimarlık Fakültesi İç Mekân Fotoğrafi	11
Şekil 2.3: ODTÜ Mimarlık Fakültesi “Divan Yolu - Alle”.....	12
Şekil 2.4: ODTÜ Mimarlık Fakültesi “Divan Yolu-Alle”.....	12
Şekil 2.5: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu Merdiven.....	13
Şekil 2.6: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu Giriş Cephesi.....	14
Şekil 2.7: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu.....	14
Şekil 2.8: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Eğimli Çatı	18
Şekil 2.9: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Zemin Kat Planı	19
Şekil 2.10: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Jüri Alanı	20
Şekil 2.11: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Bireysel Çalışma Alanı.....	20
Şekil 2.12: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Grup Çalışmaları	20
Şekil 2.13: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Bireysel Sosyal Alan	21
Şekil 2.14: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Giriş.....	21
Şekil 2.15: Teorik derslik Örneği (Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde Bulunan Teorik Derslik).....	23
Şekil 4.1: Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu	49
Şekil 4.2: Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu	50
Şekil 4.3: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Planı	53
Şekil 4.4: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Kesiti	54
Şekil 4.5: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Masa Yerleşimi 3D Görsel	54
Şekil 4.6: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni 3D Görsel.....	55
Şekil 4.7: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Planı.....	56
Şekil 4.8: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Kesiti	56
Şekil 4.9: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Masa Yerleşimi 3D Görsel	57
Şekil 4.10: Tasarım Stüdyosu Projesi – Jüri Düzeni Planı	58
Şekil 4.11: Tasarım Stüdyosu Projesi – Jüri Düzeni Kesiti.....	58
Şekil 4.12: Tasarım Stüdyosu Projesi – Jüri Kritiği Düzeni 3D Görsel.....	59
Şekil 4.13: Tasarım Stüdyosu Projesi – Bireysel Çalışma Alanı 3D Görsel.....	60
Şekil 4.14: Tasarım Stüdyosu Projesi – Bireysel Teknik Çizim Alanı 3D Görsel....	61
Şekil 4.15: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kitaplık Alanı 3D Görsel	62
Şekil 4.16: Tasarım Stüdyosu Projesi – Sohbet Alanı 3D Görsel	63

Şekil 4.17: Tasarım Stüdyosu Projesi – Sohbet Alanı 3D Görsel	63
Şekil 4.18: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kahve Barı Alanı 3D Görsel	64
Şekil 4.19: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kahve Barı Alanı 3D Görsel	65
Şekil 4.20: Tasarım Stüdyosu Projesi – Çizim Masası 3D Görsel	66
Şekil 4.21: Tasarım Stüdyosu Projesi – Işıklı Masa 3D Görsel	66
Şekil 5.1: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Çizim Masası’	75
Şekil 5.2: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Işıklı Masa’	76
Şekil 5.3: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Malzeme Duvarı’	77
Şekil 5.4: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Depolama Alanları’	78
Şekil 5.5: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Sohbet Alanı’	79
Şekil 5.6: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Bireysel Çalışma Alanı’	80
Şekil 5.7: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Kütüphane Alanı’	81
Şekil 5.8: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Kahve Barı Alanı’	82
Şekil 5.9: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Grup Kritiği Düzeni’	83
Şekil 5.10: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Teorik Ders Dinleme Düzeni’	84
Şekil 5.11: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Jüri Kritiği Düzeni’	85
Şekil 5.12: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Isı, Işık, Havalandırma ve Ses Konforu’	86
Şekil 5.13: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunu Geniş Açıdan Değerlendirme.....	87
Şekil 5.14: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunu Geniş Açıdan Değerlendirme “Kolaj Çalışması”	88

TASARIM STÜDYOLARINDA BULUNAN İÇ MİMARİ DÜZENLEMELERİN ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

ÖZET

Tasarım, bir fikrin süreç içerisinde ürüne dönüşmesiyle ortaya koymaktadır. Tasarım stüdyoları ise tasarımcının bu süreci öğreneceği alanlardır. Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı eğitimlerinde tasarlama sürecine ev sahipliği yapmasıyla ön plana çıkan tasarım stüdyoları, öğrencilerin uzun saatler geçirdiği alanlar olarak da ayrı bir öneme sahiptir. Tasarım eğitimi almak isteyen öğrenciler üniversitelerin ilgili bölümlerine kayıt yaptırdıktan sonra eğitim hayatları boyunca uzun saatlerini bu mekânlarda proje çizere, düşünerek, tasarlayarak ve üreterek geçirmektedirler. Bu alanların mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümleri için yeri ve önemi göz önüne alındığında mekânları iç mimari düzenlemelerinin de önemli olduğu anlaşılabilmektedir. Uzun süreli kullanımlara elverişli olabilecek konfora sahip, öğrenciyi ‘yaratıcılık’ ve ‘tasarım’ kavramları çerçevesinde destekleyen, fiziki olarak güncel çağa uygun alanlar olmaları gerekmektedir. Fiziki şartların yeterli olmadığı durumlarda öğrencinin fizyolojik ve psikolojik olarak olumsuz şekilde etkileneceği düşünülmektedir. Bu sebeple tasarım stüdyolarındaki fiziki şartların iyileştirilmesinin öğrencinin verimini artıracak fikri ortaya çıkmıştır. Çalışmanın amacı tasarım stüdyolarındaki fiziki şartların iyileştirilmesi fikrinin doğruluğunu kanıtlamak ve öğrencilere daha verimli olabilecekleri tasarım stüdyosu ortamları sunulmasını sağlamaktır. Bu amaçla öncelikle literatür taraması yoluyla tasarım stüdyolarının işlevi ve önemi ortaya konmuş ve daha sonra çalışma kapsamında mevcut bir tasarım stüdyosu üzerinden 3 boyutlu olarak bir tasarım stüdyosu projesi hazırlanmıştır. Bu projenin görselleri anket yoluyla öğrenciye sunulmuş ve tasarımın verimlerini artırıp artırmayacağı sorusuna yanıt aranmıştır. Bu çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçların bundan sonra yapılacak olan tasarım stüdyoları için ya da güncel tasarım stüdyolarındaki fiziki şartların iyileştirilmesinde kullanılacak olan tasarımlar için bir yol haritası olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Tasarım, Tasarım stüdyosu, Tasarım süreci, Öğrenci, Eğitim*

THE EFFECT OF INTERIOR ARCHITECTURAL ARRANGEMENTS IN DESIGN STUDIOS ON STUDENT

ABSTRACT

Design reveals when an idea turns into a product in the process. Design studios are the areas where the designer will learn this process. Design studios, which come to the forefront by hosting the design process in architecture, interior architecture and landscape architecture education, also have a special importance as areas where students spend long hours. After enrolling in the relevant departments of universities, students who want to receive design education spend long hours in these places drawing, thinking, designing and producing projects throughout their education life. Considering the place and importance of these areas for architecture, interior architecture and landscape architecture departments, it can be understood that the interior architectural arrangements of the spaces are also important. They should be areas that are suitable for the current age, have the comfort that can be suitable for long-term use, support the student within the framework of the concepts of 'creativity' and 'design'. In cases where the physical conditions are not sufficient, it is thought that the student will be adversely affected physiologically and psychologically. For this reason, the idea has emerged that improving the physical conditions in the design studios will increase the student's productivity. The aim of the study is to prove the accuracy of the idea of improving the physical conditions in design studios and to provide design studio environments where students can be more productive. For this purpose, first of all, the function and importance of design studios was revealed through literature review, and then a 3D design studio project was prepared over an existing design studio within the scope of the study. The visuals of this project were presented to the students through a questionnaire, and an answer was sought to the question of whether the design would increase their efficiency. It is thought that the results of this study will be a road map for the designs that will be used for the design studios to be built from now on or for the improvement of the physical conditions in the current design studios.

Keywords: *Design, Design studio, Design process, Student, Education*

1. GİRİŞ

Tasarım ve mimarlık günümüzde olduğu gibi eski dönemlerde de oldukça önemli kavramlardı. Bu kavramlara verilen değer geçmiş dönemde ortaya konan mimari eserler ile anlaşılabilir. Bu eserlerin ortaya çıkabilmesi için ise tasarımcıların yetiştirilmesi gerekmektedir. Tasarımcılar, tasarlama, düşünme ve üretme üzerine belli başlı eğitimler görmektedirler.

Mimarlık eğitiminin geçmişi dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de eski zamanlara dayanmaktadır. Mimarlık eğitimi yöntemlerinde dönemlere ve akımlara göre bazı değişikliklerin meydana gelmesi sonucu günümüzdeki eğitim şekline kavuşulmuştur. Bu değişiklikler o dönemlerde mimarlık ve tasarım üzerinde çalışan ve bugün mimarlık tarihi derslerinde öğretilen isimlerin öncülüğünde gerçekleşmiştir.

Geçmişte ve günümüz şartlarında mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinin eğitim süreçlerinde diğer bölümlerden farklı olarak yürütülen proje dersleri bulunmaktadır. Öğrencilerin farklı eğitim modeline uygun farklı bir eğitim mekânı ihtiyaçları doğmaktadır. Stüdyo eğitiminin temelinde bir grup öğrenci ve bir öğretmenin grup kritiği yaparak projeler üzerine tartışması ve fikir üretmesine dayanmaktadır denilebilir. Bu eğitim modeli için ihtiyaç duyulan mekânlara ise tasarım stüdyosu adı verilmektedir.

Öğrenciler tasarım eğitimi süreçleri boyunca tasarım stüdyolarında uzun vakitler harcayarak proje üreteceklerdir. Tasarım eğitimi verilmesi ve mekânın uzun süreli kullanılması gibi faktörler bu mekânın önemini ortaya koymaktadır. Bu çalışma tasarım stüdyoları ile ilgili bir araştırma yapılması amacıyla yapılacaktır.

Tasarım stüdyolarının fiziki şartlarında görülen yetersizliğin mevcut durumda değişikliğe gidilerek daha iyi şartlara kavuşturulmasıyla öğrencinin veriminin pozitif yönde etkileneceği fikri ile yola çıkılmıştır. Bu çalışmada öncelikle tasarım stüdyolarının mevcut durumunu değerlendirilecek ve şartların nasıl iyileştirileceğine dair fikirler üretilecektir.

1.1 Sorunun Belirlenmesi

Türkiye’de yaklaşık 90 üniversite Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ya da farklı bir fakülte adı altında mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı eğitimleri vermektedir. Bu bölümlerde eğitim alan öğrencilerin bölüm dersi olarak aldıkları projeler için özel sınıf ortamlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sınıflar tasarım stüdyoları olarak anılmaktadır.

Birçok üniversite bu eğitimi veriyor olmasına rağmen tasarım stüdyoları yeterli imkânlarla sahip değildir. Ancak öğrencilerin zamanlarının büyük kısmını geçirdikleri bu alanların bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Ne yazık ki günümüz teknolojisi bu kadar gelişmiş olduğu halde tasarım stüdyoları çağa ayak uyduramamaktadır. Hala birçok tasarım stüdyosunda öğrenci odaklı bir tasarım söz konusu olamamaktadır. Bu da tasarım stüdyolarının tasarımına ve düzenlenmesine gerekli özenin gösterilmediğine bir işarettir.

Öğrenciler proje derslerinde mesleklerine dair en önemli bilgileri öğrenmektedirler. Bu sebeple tasarım stüdyoları da gerekli önemi hak etmektedir. Tasarımı ve sunduğu imkânlarla tasarım stüdyoları öğrencilerin ufkunu genişletmeli, yaratıcılıklarını tetiklemeli ve ilham vermelidir.

İzgi, “*Mimar ancak özgür kaldıkça özgün sonuçlara ulaşma şansına sahiptir ve bunun başlangıcı öğrencilik yıllarıdır*” diyerek öğrencilik yıllarının geçtiği bu tasarım stüdyolarının önemini vurgulamıştır (İzgi,1999). Bir sorun olarak görülen eksikliklerin daha donanımlı mimarlar, iç mimarlar ve peyzaj mimarları yetiştirilebilmesi adına giderilmesi ihtiyacı doğmuştur.

1.2 Araştırmanın Konusu

Bu tezin konusu mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinin proje derslerinin yürütüldüğü tasarım stüdyolarındaki düzenleme ve malzeme seçiminin öğrencinin verimi üzerine olan etkisidir.

Bu bölümlerde eğitim gören öğrencilerin bu sınıflarda teorik dersliklerden farklı gereksinimleri ortaya çıkmaktadır. Tasarımcı yetiştiren bölümlerin öğrencilerinin eğitim gördüğü mekânlar da bir tasarımcı gözünden ortaya konulmalıdır.

Bu konuya değinilmesinin nedeni tasarım stüdyoları ile ilgili pek çok araştırma ortaya konulmuş olmasına rağmen uygulamada hala büyük bir eksik görülmüş olmasıdır. Öğrenciler günümüzde dahi standart birkaç donatıya sahip stüdyolarda tasarım eğitimi görmektedir. Bu sınıflar bir tasarımcının yetiştirilebilmesi için yeterli imkâna sahip değildir.

Doğru tasarımılanan bir stüdyo öğrencilerin kişisel verimini olumlu yönde etkileyecektir. Tasarım stüdyosunda geçirilen zaman daha verimli olacağından ve öğrenci bu mekânda daha fazla vakit geçirmek isteyeceğinden, sosyalleşme imkânı artacak ve akranları ile iletişime geçecektir. Bu sayede öğrenciler arası iletişim güçlenecek ve derslere olumlu katkısı olacaktır.

Bu konu bir tasarım stüdyosunu her yönüyle ele almaktadır. Tasarım stüdyolarının yerleşim planı, malzeme seçimi, akustiği, donatı seçimi, aydınlatması ile ele alınarak bir bütün halinde incelenmesi gerekliliği ile yola çıkılmıştır.

1.3 Araştırmanın Amacı

Tezin yazılma amacı ise tasarım stüdyolarında görülen eksiklerin ele alınarak ve kullanıcı profiline tasarım eğitimi alan öğrenci konularak yeniden bir mekân tasarlanmasıdır. Her açıdan ele alınacak olan tasarım stüdyosu, yerleşim planı, gereksinimler, malzeme seçimi, donatı, aydınlatma ve akustik başlıkları altında önce değerlendirilecek ve daha sonra öneri getirilecektir.

Her açıdan incelenen tasarım stüdyosu detaylarıyla sonunda bir tasarım stüdyosu örneğine ulaşılabilecektir. Bu örnek günümüz eğitim binalarına ve gelecekte yapılacak olan eğitim binalarındaki tasarım stüdyolarına birer harita görevi görecektir.

Böylece tasarım eğitimi alan her mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı öğrencisi kendisini destekleyen ve teşvik eden bir stüdyoda yetiştirilebilecektir. Böylece öğrencinin kişisel üretebilme verimi yükselecek ve mesleki eğitim sürecindeki başarısına olumlu katkı sağlanacaktır.

Literatür taraması, var olan tasarım stüdyolarının değerlendirilmesi ve diğer araştırmaların yapılmasının ardından örnek bir tasarım stüdyosu modeli oluşturulacaktır. Bu model belli kriterler ile tasarlanacak ve her okulda bu kriterler

göz önüne alınarak uygulanabilecektir. Böylece tasarım eğitimi alan her öğrenci hak ettiği mekânda eğitim görebilecektir.

Öğrenci odaklı bir mekân tasarımı ile öğrencinin stüdyoda geçirdiği vaktin daha verimli geçmesi amaçlanmaktadır. Tasarım öğrenciye hitap ederse, öğrenci kendini sınıfa ait hissederse, sınıfta bazı şeyleri değiştirebilirse, özgür ve esnek alanlara sahip olursa hem bireysel hem grup çalışmalarına imkân veren bir mekân olursa öğrenci sınıfta daha çok vakit geçirecektir.

Bu vakti daha çok derslerine ve yine kendi alanındaki sohbetlere ayıracağından kişisel verimi yükselecektir. Kendine ait bir alan oluşturulması öğrencinin sınıfı sahiplenmesine sebep olacak ve ders bitiminde hemen sınıftan çıkma eğilimi göstermeyecektir. Böylece tezin amacı gerçekleştirilmiş olacaktır.

Öğrenci bir ülkenin geleceğidir. Yarının meslektaşları bu mekânlarda yetiştirilmektedir. Bu sebeple öğrenciye ayrılan mekânlar da en az öğrenci kadar kıymetli olmalıdır. Öğrenciye hizmet etmeli ve ihtiyaçlarını karşılamalıdır.

Bu amaçla öğrenciye ve çevresindeki mekâna daha fazla önem verilmesi gerektiğinin altı çizilmektedir. Öğrenci içerisinde bulunduğu mekân ile ne kadar doğru bir ilişki kurarsa kişisel verimini bu doğrultuda o kadar yükseltebilecektir.

1.4 Araştırmanın Kapsamı

Bu tez kapsamında yalnızca mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinin kullandığı tasarım stüdyoları ele alınacaktır. Bu bölümlerle sınırlandırılmasının nedeni gereksinimlerin yakın olmasıdır. Ortak bir alanda vakit geçirebilecek ve bu alanı eşit imkânlarla kullanabilecek üç bölüm tercih edilmiştir.

Bu bölümler meslek hayatlarında da birlikte çalışabilen tasarımcılar yetiştirmektedir. Bir mimar bir peyzaj mimarıyla, bir iç mimar bir mimarla ve hatta hepsi birlikte bir proje üzerinde çalışabilmektedir.

Her alan kendi içerisinde özeldir ancak işin sonunda hepsi birer tasarımcıdır. Eğitimde gördükleri benzer derslerin ve tasarım stüdyolarında geçirdikleri vaktin de yakın olması sebebiyle bu üç mesleğin öğrencileri ele alınarak yola çıkılmıştır.

Daha eğitim hayatından ortak sohbetlerde buluşabilmeleri, birlikte yetişebilmeleri sonucunda meslek hayatlarındaki iletişim de daha güçlü hale getirilebilecektir.

Tasarım stüdyolarındaki mekânsal ihtiyaçlarının yakınlığı ve ortak bir mekânda farklı zamanlarda da olsa eğitim alacak olmaları göz önünde bulundurularak bu kapsamın sınırları belirlenmiştir.

1.5 Yöntem

Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde literatür taraması yapılarak geçmişten günümüze eğitim binaları incelenecektir. Bu binalardaki Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakülteleri ve doğal olarak tasarım stüdyoları ele alınacaktır. Bu bölüm daha çok kavram tanımlamaları üzerinde olacak ve eğitim kavramının açıklanması ile başlanılacaktır.

Eğitimin tanımından eğitim binasına, güzel sanatlar ve mimarlık fakültesinden tasarım stüdyolarına kadar ele alınan her mekân kullanım amacı ve ihtiyaçları bakımından açıklanacaktır.

İkinci bölümde ise tasarım stüdyoları tüm detaylarıyla incelenecektir. Yerleşim planı, gereksinimler, malzeme seçimi, akustik, aydınlatma ve donatı gibi başlıklar altında tasarım stüdyosu incelenecektir. Var olan tasarım stüdyoları üzerinden tüm eksikler belirlenecektir. Çözüm önerileri getirilecek ve olması gerekenler anlatılacaktır.

Üçüncü bölümde çözüm önerilerine dikkat edilerek oluşturulan bir tasarım stüdyosu örneği yer alacaktır. Bu örnek, mevcut tasarım stüdyoları ve yeni inşa edilecek tasarım stüdyolarına bir yol haritası olacaktır. Bu sayede öğrenciler için daha doğru bir tasarım stüdyosu mekânı oluşturulmuş olacaktır.

Dördüncü bölümde ise tasarım stüdyosu kullanıcısı olan mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümleri tasarım stüdyoları öğrencilerine bu tasarımla birlikte bir anket sunulacak ve var olan tasarım değiştirildiğinde verimlerinin olumlu yönde etkilenip etkilenmeyeceği sorulacaktır. Anket sonuçları değerlendirilerek tez bir sonuca bağlanacaktır.

2. EĞİTİM BİNALARI

İkinci bölüm kapsamında eğitim binaları incelenecek ve eğitim binalarının bölümlerini oluşturan fakültelerden bahsedilecektir. Özellikle konumuzun kapsamına giren güzel sanatlar ve mimarlık fakülteleri detaylandırılacak ve tüm mekânlar gereksinimleri açıklanacaktır.

Eğitimin ne demek olduğu konusundan başlanarak eğitim ve yapı ilişkisi bağlamında çevrenin eğitimdeki etkisinden söz edilecektir. Kurulu çevrede yaşayan insanlar bu çevreden etkilenmektedir, bunun bir gerekliliği olarak eğitim çevresinden ne yönde etkilenilmekte olduğu üzerinde durulacaktır.

Güzel sanatlar ve mimarlık fakülteleri her yönü ve gereksinimleri açısından incelenecek ve asıl konu olan tasarım stüdyolarının öneminin anlatılmasına yardımcı olacaktır. Tasarım stüdyolarının bağımsız bir alan değil fakülte ve çevresi ile ilişki içerisinde bulunması gereken bir mekân olduğu ve bu sebeple nasıl düzenlenmesi gerektiği düşünülecektir.

Türk Dil Kurumu'nun tanımıyla eğitim, çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye anlamına gelmektedir (TDK, 2021).

Etimolojik açıdan eğitim, Türkçede sözlük anlamı "Birininkle aklı uygun, fiziksel ve moral gelişmesi üzerine etki yaparak çeşitli davranış yatkınlıkları, bilgi ve görgü aşılıyarak önceden tespit edilmiş amaçlara göre onun belirli bir yönde gelişmesini sağlamak, terbiye etmek" olan eğitmek kelimesinden türetilmiştir (wikipedia, 2021).

İngilizce ve diğer Avrupa dillerinde education/educazione olarak adlandırılır ve anlambilimi açısından Latince educare fiilinden gelir; inşa etmek, ayağa kaldırmak, dikmek manasındadır (wikipedia, 2021). Eğitim, eğmek kökünden gelen bir kelimedir. Fiziksel anlamda madde üzerinde değişiklikler getirmeyi ifade eder, insan üzerinde ise davranışsal değişiklikler anlamında kullanılmaktadır (Türk, 2019).

Pek çok ilim insanı eğitimi farklı yorumlamalar ile tanımlamaktadır. “Gandhi, eğitimi vücuttaki, zihindeki ve ruhtaki bütün iyiliklerin dışarı çıkarılması olarak tanımlarken; Aristoteles, eğitimi sağlam bir vücutta sağlam bir zihin oluşturma süreci olarak tanımlamıştır.

Büyükdüvenci, eğitimi, toplumu şekillendirmek, düzenlemek ve denetlemek amacıyla bireysel ya da toplumsal deneyimlerin bilinçli olarak aktarılması olarak tanımlarken, Tozlu, eğitimden kastedilenin herhangi bir şeyi geliştirmek, yükseltmek ve mükemmelleştirmeye çalışmak olduğunu belirtmiştir” (Türk, 2019).

Bu tanımlardan yola çıkarak eğitimin insan üzerindeki değeri ve etkisi anlaşılmaktadır. İnsan küçük yaştan itibaren önce aile içerisinde ve daha sonra eğitim için tasarlanan özel alanlarda eğitim görmeye başlamaktadır. Bu eğitim sayesinde sosyal hayata geçiş ve adaptasyon süreci başlamaktadır.

Bina, Türk Dil Kurumu’nun tanımına göre yapı ve çatı anlamlarına gelmektedir. Yapı ise, TDK’nin bir tanımında “barınmak veya başka amaçlarla kullanılmak için yapılmış her türlü mimarlık eseri, bina” olarak açıklanmıştır (TDK, 2021). Kısaca mimari bir eser olan binalar hayatımızın her alanını geçirdiğimiz mekânları kapsamaktadır. Binanın kullanım amacı değiştikçe aldığı isim de değişiklik göstermektedir. Örneğin, eğitim binaları, sağlık binaları, hükümet binaları vb. gibi.

Eğitim binaları, eğitim eyleminin gerçekleştirildiği alanlar olarak tanımlanabilmektedir. Öğrencilerin uzun vakitler geçirdikleri bu alanlar pek çok mimar tarafından farklı açılardan ele alınmış ve birçok araştırmaya konu edilmiştir. Hertzberger, tasarladığı okulları küçük ölçekli bir şehir gibi tasarlar (Şensoy, 2019).

Bu bağlamda öğrenci okul sınırları içerisinde kendisini şehrin içinde gibi hissetmeli, aidiyet duygusu uyandırmalı ve sokakların oluşturduğu özgür alanları eğitim yapılarında da bulabilmelidir. Eğitim mekânlarının temel kullanıcıları öğrencilerdir. Dolayısıyla eğitim binaları bu bilgi dikkate alınarak tasarlanmalıdır. Bu durumda eğitim kadar eğitim binası tasarımı da önem arz etmektedir.

Eğitim binaları, dünyada gerçekleşen teknoloji, bilgi ve dijital devrimler sonrası değişen eğitim algısı ile farklı tasarım ihtiyaçlarına kapı aralamıştır. Değişen eğitim sistemine ve algısına uygun yapı tasarlamak, çağa ayak uydurabilmek adına büyük önem taşımaktadır (Güzer ve Özgenel, 2015).

Öğrenciyi günümüz koşullarında ve hatta daha ilerisini görebilecek donanımda yetiştirebilmek için tasarlanan eğitim mekânları da tam anlamıyla günümüz koşullarına ve hatta ilerisine hizmet edebilecek şekilde düşünülmelidir.

TDK'ye göre, öğrenci, bir bilim veya sanat yetkilisinin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konuda çalışan kimse olarak tanımlanmıştır (TDK, 2021). Öğrenci olarak tanımlanan kişi, topluma kazandırılması gereken, sosyal hayata ayak uydurabilen, bir alanda kendini yetiştirebilme yetisine sahip bir insan olana kadar okullarda verilen eğitim sürecinden geçmektedir. Bu eğitim süreci bir insan hayatının çocukluktan yetişkinliğe uzanan bir bölümünü kapsamaktadır. Böyle uzun bir zaman dilimi için kullanılacak yapıların tümü tasarımlarıyla tamamen öğrenciye hizmet etmelidir.

Hertzberger' e göre öğrenme eylemi yalnızca sınıf ortamında gerçekleşmez. Eğitim binası bir bütün olarak ele alınmalı ve her mekân eğitime hizmet eder nitelikte olmalıdır. Okul içinde bir mikro kent barındırmalı ve yapı olarak kentin bir parçası olmalıdır (Şensoy, 2019).

Koridor ve holler sokakları, sınıflar yaşam alanlarını, ortak alanlar ise meydanları ve sosyal hayatı temsil etmelidir. Böylece öğrenci sosyalleşme ve sosyal hayatta iletişim kurma konusunda daha özgüvenli bir birey olacaktır (Şensoy, 2019).

Bir eğitim binası tasarlanırken, öğrencinin fiziksel, psikolojik ve kültürel durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Hertzberger'a göre öğrenci okulda toplumun bir parçası olmayı, sosyalleşmeyi, yeteneklerini keşfetmeyi, saygı duyulmayı, kendini gerçekleştirebilmeyi de öğrenebilmelidir. Bunun için de öğrenciye gerekli olan mekânsal bütün ihtiyaçları sağlanmalıdır (Şensoy, 2019).

Eğitim binasının öğrenci ile ilişkisi sağlam temeller üzerine oturtulmalıdır. Ders için ihtiyaç duyulan sınıflar dışında da etkileşimin ve öğrenmenin devam ettiği göz ardı edilmemelidir. Bu düşünce çerçevesinde tasarlanan eğitim binaları öğrenci odaklı olacaktır.

Eğitim binaları geçmişten bugüne kadar tek tip, birbirine benzer projeler ile inşa edilmiştir. Günümüzde dahi, yapılan yeni yapılar öğrencinin fikir, düşünce ve beklentileri dikkate alınmaksızın inşa edilmeye devam etmektedir. Ancak bu tutum öğrencinin eğitim binasını sahiplenen, sorumluluk almamasına sebebiyet vermektedir.

Eğitim binası öğrencilerin uzun vakitlerini harcadıkları bir yer olduğundan tasarımı yapılırken asıl sorulması gereken soru öğrencinin ne istediği, neye ihtiyacı olduğ u sorularıdır. Ancak birçok bina bu düşünceden çok uzak, yalnızca amaca hizmet etmeye yönelik inşa edilmiştir.

Bir öğrenci bir gününü sabah saatlerinden itibaren eğitim binasında geçirmeye başlamaktadır. Gün içerisinde yalnızca ders saatlerini değil, ders aralarını da kapsayan uzun saatler aynı mekânda vakit geçirmektedirler. Bu da mekânın aslında ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Çevrenin fiziksel şartlarının bu sürede öğrenciye gerekli konforu, aidiyeti, kişisel ihtiyaçları sağlaması gerekmektedir. Şensoy, “Öğrencilerin zamanlarının önemli büyük bir bölümünü geçirdikleri bu binaların tasarlanmasında onların fikirlerinin alınması ve uygulanması, kendilerine olan güvenlerini arttıracakđı gibi okullarına olan sorumluk ve sahiplenme duygularını olumlu yönde etkileyecektir.” diyerek bu konunun altını çizmiştir (Şensoy, 2019).

Eğitim binası, eğitim fiilinin gerçekleştiği bir merkez olarak ele alınmalıdır. Binanın her alanı eğitimi desteklemeli ve bina tasarımı yapılırken her açıdan öğrenciye hizmet eder nitelikte olmalıdır.

Eğitim binaları öğrencilerin yaş gruplarına ve alacakları eğitimin derecesine göre farklılık göstermektedir. Okul öncesi gruplar için anaokulları, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri için eğitim binaları ve üniversite düzeyi öğrenciler için kampüs ve fakülteler inşa edilmiştir.

Her bir düzey için eğitim binalarında farklı ihtiyaçlar doğmaktadır. Her bina bulunduğu konumun kültürel ve coğrafî özelliklerine göre farklılık göstermelidir. Böylece öğrenciye ve çevresine hitap edebilecektir.

Üniversite düzeyinde bulunan öğrenciler için ise kampüsler ve fakülte binaları bulunmaktadır. Her bir fakültenin öğrencilerinin ihtiyaçları farklılık göstermektedir. Bir Mimarlık Fakültesi ile Sosyal Bilimler Fakültesi tasarımı aynı gereksinimlere sahip değildir ve aynı düşünülmemelidir.

Özellikle üniversite düzeyinde öğrenciler mesleki eğitim almaya başladıklarından dolayı bina tasarımı da tamamen bunu destekler nitelikte olmalıdır. Mesleki donanımı için ihtiyaç duyacakđı pek çok şeyi öğrenci eğitim binasında bulabilmeli ve kolay erişim sağlayabilmelidir.

Günümüz eğitim binaları bu açıdan düşünülmeden inşa edilmiş binalardır ve pek çok özel üniversite binası eğitim binası olarak dahi inşa edilmemiş olmasına karşın bu amaca hizmet etmektedir. Bu durum öğrencinin okulu benimseyememesine ve dolayısıyla veriminin düşmesine sebebiyet vermektedir. Ayrıca mesleki donanım konusunda da eksikliklere sebebiyet verebilmektedir.

2.1 Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi

Türk Dil Kurumu, “fakülte” kelimesini bir üniversitenin, öğrenim alanı veya uzmanlık konusu bakımından ayrılmış kollarından her biri şeklinde tanımlamaktadır. Fakülteler alt birimlerini oluşturan bölümlerden meydana gelir ve buna göre bir isim alır (TDK, 2021).

İç mimarlık, mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinin olduğu fakülteler genellikle Güzel Sanatlar Fakültesi, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi gibi üniversitelere göre farklılık gösterebilen isimlerle anılmaktadır.

Bu fakültelerin genel amacı sanat ve tasarım eğitiminde çağdaş, özgün ve öncü yapısını koruyan, kendini geliştirebilen ve modern gelişmeleri yakından takip edebilen, kendi alanında aktif olarak etkinliklere katılabilen, seçkin ve modern tasarımcılar yetiştirmektir.

Güzel sanatlar ve mimarlık fakültesine başlayan öğrenciler farklı bakış açıları kazanmaya hazır, gelişime ve eleştiriye açık, sıradan olmayan, farklı düşünmeye yatkın, yaratıcı bireyler olarak mezun olmayı hedeflemektedir.

Bu fakülte altında bulunan her bölümün kendi aralarında bir bağı bulunmaktadır ve fakülte eğitimi bu bağı kuvvetlendirmeye ve iletişimi güçlendirmeye yönelik bir yaklaşım içerisinde bulunmalıdır. Disiplinler arası iletişimin ve fikir alışverişinin önemi öğrenciye eğitim sürecinde kazandırılmalıdır.

Tasarım ve sanat bölümlerini kapsayan fakülteler elbette diğer fakültelerden farklı mekânsal ihtiyaçlara sahip olmaktadır. Atölyeler, tasarım stüdyoları, iletişimlerini güçlendirecek ortak alanlar ve daha fazlası güzel sanatlar ve mimarlık fakültesi altındaki bölümlerin gereksinimlerindedir.

Bu açıdan örnek teşkil edebilecek bir yapı olarak ODTÜ Mimarlık Fakültesi değerlendirilmelidir. “Eğitimin kendisi olmak.” fikriyle yola çıkılmıştır. İşlevine uygun tasarlanmış ilk Mimarlık Fakültelerinden biridir.

1961- 1963 yılları arasında inşa edilmiştir. Tasarımcıları Behruz Çinici ve Altuğ Çinicidir. Koridorsuz, iç içe geçmiş avlular ve galerilerden oluşan brüt beton bina olarak tasarlanmıştır. Brütalizm akımının izlerini taşımaktadır (arkiv, 2020).

Şekil 2.1: ODTÜ Mimarlık Fakültesi İç Mekân Fotoğrafi

Kaynak: (arkitektuel, 2020)

Şekil 2.2: ODTÜ Mimarlık Fakültesi İç Mekân Fotoğrafi

Kaynak: (arkitektuel, 2021)

Ana fikri oluşturan bir 'alle' ya da 'divan yolu' diye adlandırılabilir bir akstır. Çeşitli binaların ve fakültelerin bu alleye bağlanması fikriyle tasarlanmıştır. Mimarlık fakültesi de birkaç farklı noktadan bu alleye bağlanmaktadır (archyzone, 2020).

Şekil 2.3: ODTÜ Mimarlık Fakültesi “Divan Yolu - Alle”

Kaynak: (arkitektuel, 2021)

Şekil 2.4: ODTÜ Mimarlık Fakültesi “Divan Yolu-Alle”

Kaynak: (arkitektuel, 2021).

Mekânların birbirleri ile farklı noktalardan kurdukları iletişim, bu birleşim noktalarında oluşan kapalı ve açık alanların oluşturduğu çeşitlilik ve bina içerisindeki seviye farklılıkları sıradanlığı bozmaktadır (archyzone, 2020).

Bina temel işlevinin ötesinde mimarlık eğitimi için bir gözlem ve deneyim alanı olarak ele alınmıştır. Alışılmış fakülte tasarımlarının dışına çıkmıştır. Özgün bir bina örneği oluşturmaktadır (Güzer ve Özgenel, 2015).

Ne yazık ki ülkemizde böyle çok fazla örnek bulunmamaktadır. Ancak olması gereken bu şekilde tasarım öğrencisi yetiştirecek binaların bir tasarımcının elinden çıkmasıdır.

Yurt dışı örneklerle bakıldığında bazı iyi örnekler öne çıkmaktadır. İncelenen bir kitapta rastlanan “Teksas A&M Üniversitesi Sanat ve Mimarlık Okulu” örneği tasarımcı yetiştiren mekânların nasıl olması gerektiğine iyi bir örnek olacaktır.

Amerika’da yer alan okul Teksas’ta bulunan ikinci en eski enstitüdür. 106 yıl önce kurulmuştur. 10.220 metrekarelik bir alana inşa edilen bu yeni yapı mimarlık, sanat, inşaat programları ve kültür merkezini içermektedir. Çevresinde bulunan çimen kaplı alana ve ağaçlara uyum sağlayacak şekilde tuğla malzeme ile inşa edilmiştir (Yılmaz, 2020).

Bina “Kafa” ve “Gövde” olarak iki ana yapıdan oluşmaktadır ve “Kafa” bölümünde kültür merkezi, “Gövde” bölümünde ise tasarım stüdyoları ve atölyeler yer almaktadır.

Şekil 2.5: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu Merdiven

Kaynak: (rotoark, 2021).

Şekil 2.6: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu Giriş Cephesi

Kaynak: (rotoark, 2021).

Binanın tasarımcıları, *akıcı iç mekânlar öğrencileri birbirleriyle yarışmaktan çok, işbirliğine cesaretlendirmeye odaklanan, eğitimsel gelişimde kritik etkisi olan sosyal değişim ve diyalog için sayısız alan yaratır* fikriyle yola çıktıklarını belirtmektedirler (Yılmaz, 2020). Bu düşünce ile öğrenci odaklı tasarımın ne demek olduğunu mekân üzerinde göstermektedirler. Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümleri yaşanılan çevreyi tasarlayan bireyleri yetiştirmektedir. Bu yönüyle iyi tasarlanmış bir çevrede eğitim görmeleri önem kazanmaktadır.

Şekil 2.7: Teksas A&M Sanat ve Mimarlık Okulu

Kaynak: (rotoark, 2021).

Tasarım öğrencileri, fikir üretme ve yeni bir ürün ortaya koyabilme yetisini kazanmaya çalışırken, tasarım okulu buna destek olabilecek fiziki çevreyi sağlayabilmelidir.

Güzel sanatlar ve mimarlık fakülteleri özellikle tasarımcı yetiştiren ve bu sebeple toplumun da sıradışı ve farklı bakış açılarına sahip olmasını beklediği insanların eğitim aldığı bir mekân olarak ele alınmalıdır. Bu yönüyle bu fakülteler belli kalıplara sığdırılmadan, iletişime yönelik, daha esnek ve özgür yapıda olmalıdır.

Bu özellikler sayesinde öğrencilerin kendilerini daha iyi ifade edebilecekleri, üretebilme verimlerinin yükseleceği ve daha donanımlı tasarımcılar olarak mezun olabilecekleri düşüncesi ile araştırma konusuna yön verilmiştir.

2.1.1 Tasarım stüdyoları

“Good design is all about making other designers feel like idiots because that idea wasn't theirs.

(İyi bir tasarım, diğer tasarımcılara o fikir onlara ait olmadığı için kendilerini yetersiz hissettirir)”

Frank Chmero (quotesondesign, 2022)

Tasarım kavramını TDK, zihinde canlandırılan biçim, tasavvur: şeklinde tanımlamıştır (TDK, 2021). Bir başka tanıma göre tasarım, insan ırkının şimdiye dek ürettiği her şeyi ilgilendiren bir kavramdır (Coates, Brooker ve Stone 2011). Tasarım bir süreç sonunda ortaya çıkan üründür denilebilir. Tasarım süreci de aslında tasarımcının bir obje ya da mekânın gereksinimlerini ortaya koyduğu bir problem çözme sürecidir (Coates, Brooker ve Stone 2011). Tasarım stüdyolarının bu tasarlama sürecinin öğrenildiği mekânlar olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Tasarım stüdyolarının ortaya çıkışı mimarlık eğitiminde kullanılan bazı modellerin ve akımların zaman içerisinde değişime uğraması ile gerçekleşmiştir. Ecole des Beaux-Arts, 17. yüzyılda kurulmuştur ve Fransız Kraliyet akademisinin bir devamı niteliğindedir. Mimarlık eğitiminde uzun süre hakimiyetini sürdürmüştür. Modernist akımın yaygınlaşması ile etkisi zayıflamıştır. 20. yüzyılın ilk yarısında ise eğitim modelleri büyük ölçüde Bauhaus'tan etkilenmiştir. 1930 yılına gelindiğinde Mies Van der Rohe Bauhaus'un başına gelerek eğitim modelinde birtakım değişikliklere gitmiş ve bugün kullanılan tasarım stüdyoları ortaya çıkmıştır (Arıdağ, 2005).

Tasarım stüdyoları, mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinin eğitim süreçlerinin büyük bölümünde kullandığı mekânlardır. Tasarım stüdyosu, teorik dersliklerin geleneksel ortamından farklı olarak, bilginin aktarıldığı değil, üretildiği yer olarak öne çıkar (Akyıldız, 2020). Tasarım stüdyolarını öğrenciler proje tasarım süreçleri boyunca kullanmaktadır. Bu süreç boyunca kullandıkları bu mekân tasarım sürecini destekler niteliklere sahip olmalıdır.

“Tasarım stüdyoları, mimarlık okullarında bulunan ve tasarım problemlerine çözümlerin arandığı ‘tasarım üretme mekânı’ olarak tanımlanabilir. Öğrencilerin süreci tartıştıkları ve kendi fikirlerini açıklayabildikleri dinamik bir öğrenen-öğreten ilişkisinin söz konusu olduğu mekânlardır” (Çolak, 2019). Bu sebepten ötürü tasarım stüdyoları mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı gibi bölümlerinin eğitim sürecinde bir bel kemiği rolü üstlenmektedir. Tasarım stüdyoları, öğrencilerin yalnızca ders saatlerini geçirdikleri bir mekân olmak yerine aynı zamanda sosyalleştikleri ve ders dışındaki zamanlarının da pek çoğunu bu mekânlarda geçirdikleri alanlardır.

Gerek fiziki şartları gerekse sosyal çevresi açısından tasarım stüdyoları yaşayan bir sürece eşlik etmektedir. Değişen öğrenci profiline, bakış açlarına, bir tasarım üretme sürecine ev sahipliği yapmaktadır. Bu sebeple öğrencide aidiyet duygusu uyandırmalı, sosyalleşmesine katkıda bulunmalı ve tasarım sürecini destekler niteliklere sahip bir mekân olmalıdır.

Bir tasarım stüdyosu tasarımı yapılırken mutlaka öğrenci odaklı düşünülmelidir. Öğrencinin düşünebileceği, hayal edebileceği, kendini ifade edebileceği, sosyalleşebileceği, paylaşabileceği, kendilerini tanımlayabileceği bir ortam olmalıdır.

Tasarım stüdyoları hem grup çalışmalarının hem de bireysel çalışmaların yürütüldüğü bir mekândır. Aynı anda birden fazla amaca hizmet edebilmelidir. Bir tasarım öğrencisinin tasarım stüdyosuyla olan ilişkisi diğer teorik sınıflarla olan ilişkisinden daha farklıdır.

Tasarım stüdyoları öğrencinin yaratıcılığını ortaya koyduğu, tasarım sürecini geçirdiği ve geliştirdiği, mesleki anlamdaki en önemli donanımı kazandığı alandır. Bu sebeple en uzun vakti bu mekânda geçirmektedir. Bu durum öğrenciler arası ilişki için de mekân ve öğrenci arasındaki ilişki için de kuvvetlendirici bir etkiye sahiptir.

Öğrenciler uzun süre geçirdikleri bu alanda projeler üzerine fikirlerini tartıştıkları, mesleki sohbetler içerisinde buldukları, yeni ve farklı görüşler ortaya attıkları ve karşılıklı fikir alışverişinde buldukları iletişim kurmaktadırlar.

Bu durum öğrencileri meslek hayatına hazırlarken aynı zamanda öğrencilik hayatlarının verim ve kalitesini de yükseltmektedir. Farklı düşünceleri duymak, üzerine düşünmek ve kendi süzgecinden geçirme fırsatına sahip olabilmektedirler.

Aynı zamanda proje yürütücüleri ile kritik yapılan grup çalışmalarına dahil olmaktadır. Bu süreçte farklı fikirler ve yeni bakış açıları kazanmaktadır. Tasarımcı olabilmenin temellerinin atıldığı bu grup derslerinde öğrenci kendi tasarımının dışında nasıl farklı fikir ve yaklaşımların da ortaya konulabildiğine şahit olabilmektedir.

Tasarım stüdyoları aynı zamanda bireysel çalışmaların da yapılabildiği bir mekândır. Özellikle günümüz teknoloji çağında bilgisayar üzerinden çizim yapan öğrenciler kendilerine uygun bir alan seçerek yalnız çalışmayı tercih edebilmektedir. Yine maket çalışması yapacak olan öğrenciler de bireysel çalışma alanlarına ihtiyaç duyabilmektedir.

Tüm bunların yanı sıra toplu bir sunum veya ders anlatımı sırasında da teorik oturma düzenine geçilerek ders işlenebilmektedir. Bu tasarım stüdyolarında çok sık olmayan bir düzen olmasının yanında bir şekilde ihtiyaç haline gelebilmektedir.

Sonuç olarak bu tasarım stüdyosu mekânı tasarım öğrencileri için mesleki etkileşimin en yüksek olduğu alanlardan biridir. Hem öğrenci ile hoca ilişkisi hem öğrencilerin birbiri ile olan ilişkisi oldukça kuvvetli ve önemlidir.

Bu sebeple tasarım stüdyolarının fiziki şartları ve imkânları önem kazanmaktadır. Tasarımı ve düzenlenmesi ile öğrencinin proje sürecine katkı sağlayacak, öğrenciler arası etkileşimi artıracak, yaratıcılık gücünü destekleyecek ve üretebilme verimine katkı sağlayacak şekilde olmalıdır.

Tasarım stüdyoları, öğrenciler arası ilişkiyi kuvvetlendiren bir merkez görevi görmelidir. Aynı zamanda mekânın fiziki şartları eğitim deneyimini zenginleştirebilmeli ve uzun vadede dönüşebilmeli, değişen zamana ayak uydurabilmelidir.

Çolak'a göre *tasarım stüdyosu, çevre demektir, yaşam demektir aidiyet demektir. Tasarım stüdyosu aynı zamanda öğrenenin çevresiyle buluşmaktır, öğretenele tartışmaktır, birlikte paylaşmaktır* (Çolak, 2019).

Yapılan araştırmalar sonucunda örnek sayılabilecek bir tasarım stüdyosuna ulaşılmıştır. Miami Üniversitesi Mimarlık Okulu için Arquitectonica Mimarlık tarafından tasarlanan stüdyo oldukça iyi bir örnek oluşturmaktadır.

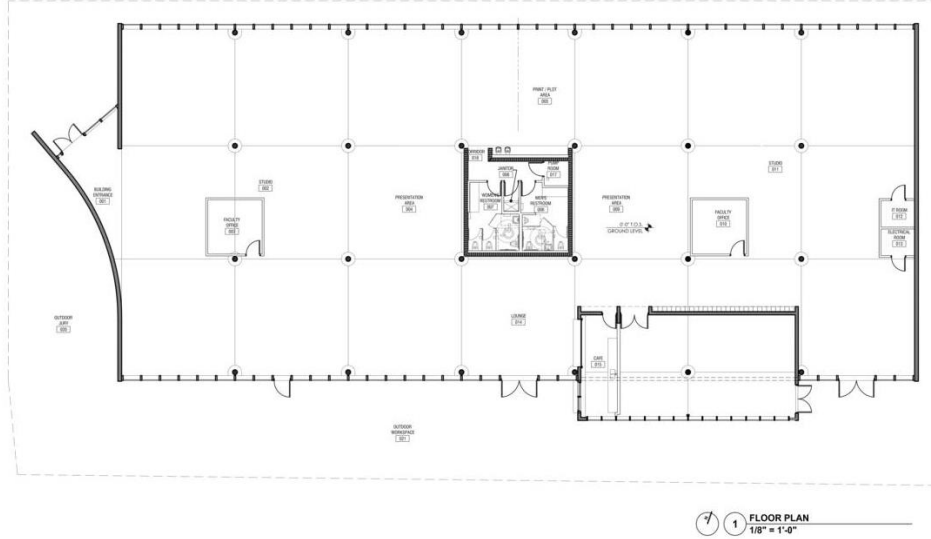
Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Binası, 20.000 metrekarelik bir alana inşa edilmiştir. Cam ve betonun açık kullanımı modern mimarinin, yapının ve sürdürülebilirliğin bazı temel ilkelerini gösteren bir eğitim aracı olarak hizmet etmektedir (archdaily, 2021).

Bu bina temelde büyük bir kulübe şeklinde tasarlanmıştır. Dar çelik sütunlar ve birkaç sabit duvar ile zeminin üzerinde 18 metre asılı eğimli ve büyük bir çatıya sahiptir. Çatının bir bölümündeki kısım sembolik olarak eğimlidir ve öğrencileri binaya davet etmektedir ve binanın doğrusal planını yumuşatmaktadır (archdaily, 2021).

Şekil 2.8: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Eğimli Çatı

Kaynak: (archdaily, 2021).

Şekil 2.9: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Zemin Kat Planı

Kaynak: (archdaily, 2021).

Çatıdaki betonun öge eğimi ve giriş kapısının orada bulunan eğimli beton duvar hareketleri ile basit bir kutuyu dinamik bir mimari ifadeye dönüştürerek, temel modernist ilkeleri yeni nesil mimarlar için bir etki yaratacak ilerici bir tasarıma dönüştürmüştür (archdaily, 2021).

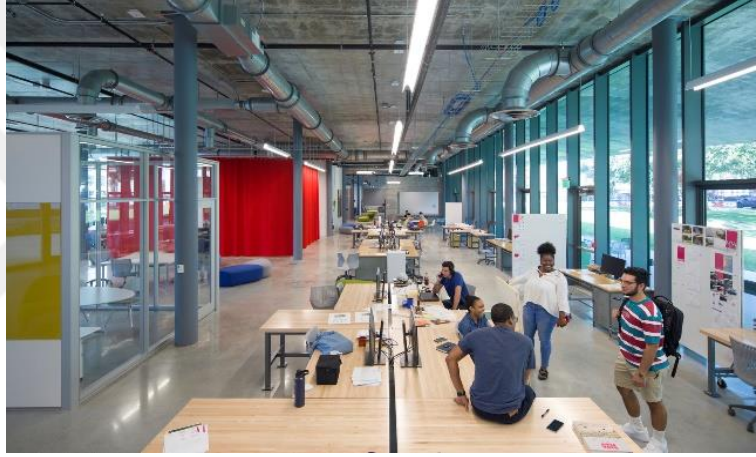
İç mekân tasarımında ise bireysel çalışma alanları, bilgisayarlı çalışma alanları, proje yürütücüsü ile iletişim kurulabilecek alanlar, proje sunum alanları, proje sergileme alanları ve öğrencilerin sosyalleşebileceği iç ve dış alanlara yer verilmiştir (archdaily, 2021). Aynı zamanda büyük cam açıklıkları bırakılacak gündüz doğal ışığın yeterliliği sağlanmış ve yazın da doğal hava sirkülasyonu ile yapay soğutucuya bağımlılığın önüne geçilmiştir (archdaily, 2021).

Bina tasarımı öğrencinin değiştirebilmesine ve dönüştürebilmesine imkân sağlamaktadır. Jüri alanlarında kumaş perdeler, toplantı alanları için cam paneller gibi esnek ara bölücüler kullanılmıştır ve istenildiğinde ana alana dâhil edilebilmektedir.

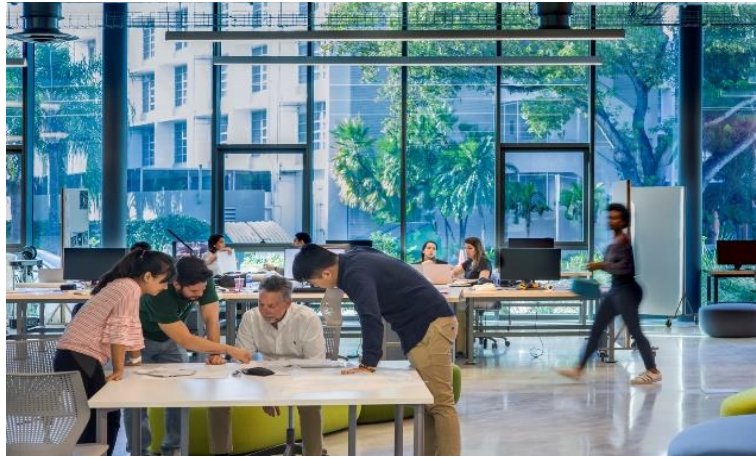
Şekil 2.10: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Jüri Alanı

Kaynak: (archdaily, 2021).

Şekil 2.11: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Bireysel Çalışma Alanı

Kaynak: (archdaily, 2021).

Şekil 2.12: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Grup Çalışmaları

Kaynak: (archdaily, 2021).

Şekil 2.13: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Bireysel Sosyal Alan

Kaynak: (archdaily, 2021)

Şekil 2.14: Miami Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Thomas P. Murphy Tasarım Stüdyosu Örneği – Giriş

Kaynak: (archdaily, 2021).

2.2 Teorik Derslikler

Teorik kelimesi TDK'nin tanımında kuramsal olarak açıklanmaktadır. Yine TDK'nin tanımına göre derslik ise, öğrencilerin, bir öğretmenin gözetimi altında, anlatma, araştırma, küme çalışması vb. yollarla ve türlü eğitim araç ve gereçlerinden de yararlanarak ders yaptıkları yer, sınıf, dersane anlamına gelmektedir (TDK, 2021).

Teorik derslikler eğitim hayatları süresince öğrencilerin öğretmen merkezli eğitimler aldıkları alanlar olarak bilinmektedir. Üniversiteler ve teknik ve mesleki liseler teorik dersliklere ek olarak tasarım stüdyoları, atölyeler vb. alanlara da ihtiyaç duymaktadır.

Ancak teorik derslikler eğitim sürecinin temelinde yer almaktadırlar. Tasarım öğrencileri de dahil olmak üzere tüm öğrencilerin öğrenmesi gereken ve bir öğretici tarafından anlatılarak aktarılan bilgiye ihtiyaçları vardır.

Bu bilgi daha çok kitaplarda yazılan, okunan ve okutulan, kesin yargıları içermektedir. Bu sebeple bir öğretici eşliğinde öğretilmektedir. Hayal gücüne daha az ihtiyaç duyulan dersler bu teorik dersliklerde işlenmektedir. Kuramsal bilgilerin, bilimsel araştırmaların, ortaya konmuş sonuçların anlatıldığı mekânlardır ve bu sebeple öğrenci açısından üretme değil öğrenme yetisinin ortaya konulması gerekmektedir. Örneğin sanat tarihi dersi teorik dersliklerde işlenen bir derstir. Öğreticinin anlatacağı bilgi belirlidir ve öğrencinin bir şeyler üretmesi beklenmez, üretilmiş olanları öğrenmesi beklenir.

Birçok okulda bu derslikler belli yönetmeliklere göre düzenlenmektedir. Sınıfta var olan donatıların bir listesini sınıfın panosunda asılı olarak görmek mümkündür. Öğrencinin yönelik olduğu bir tahta ve öğretmen masası bulunmaktadır.

Teorik derslikler denince akla gelen tekdüze bir sınıf modeli uygulanmaktadır. Öğrenciye değiştirme, dönüştürme, ekleme, kendini gösterme fırsatı tanımayan, genellikle sabit ve durağan düzenli mekânlardır.

Tarih boyunca tüm toplumlar çocukları eğitmek için bir sınıfta toplamışlardır (Türk, 2019). Sosyal etkileşimi en aza indiren bir sınıf düzeni mevcuttur. Öğrencinin bireysel istek ve ihtiyaçları göz ardı edilerek daha çok pasif durumda olması amaçlanmıştır. Ancak söz verildiğinde konuşması beklenen ve sosyal etkileşimin minimum olması beklenen bir eğitim anlayışı söz konusudur.

Bunun sonucunda ise öğrenci ders bitiminde sınıfı terk etme iç güdüsüyle ders bitimi için sabırsızlanan bir profil oluşturmuştur. Bu da teorik sınıfları ve teorik sınıf düzenini günümüz şartlarında verimsiz hale getirmektedir. Ancak yine de teorik sınıflar eğitim yapılarında çoğunlukla yer almakta ve büyük bir önem arz etmektedir. Günümüz eğitim yapıları tasarımcıları bu çizginin dışına çıkmaya ve alternatif sınıf düzenleri oluşturmaya başlamış olsalar dahi henüz yeteri kadar ilerleme kat edilememiştir.

Eğitim yapılarının pek çoğunda sınıflar teorik derslik düzeninde oluşturulmaktadır. Bölümü ne olursa olsun her öğrenci aldığı herhangi bir ders için bu mekânlarda eğitim görmektedir. Özellikle bölümü herhangi bir atölye eğitimi gerektirmeyen

öğrenciler yalnızca teorik derslikleri kullanmaktadır. Üniversitelerin amfi düzenleri de teorik derslere uygun olarak hazırlanmıştır.

Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı ile sınırlandırılmayan bir mekân olan teorik sınıflar her fakülte ve öğrenci grubu tarafından kullanılmaktadır. Çünkü herhangi bir mekânsal ihtiyaç ile bölümlere göre ayrıştırılmamaktadır. Teorik derslik düzeni ile bütün eğitim hayatını bitiremeyecek olan uygulama temelli bazı bölümler dışında her bölüm bu mekânlarda eşit seviyede ders görerek eğitim alabilmektedir.

Teorik dersliklerin pek çok farklı kültürden insana aynı anda hizmet verdiği düşünüldüğünde teorik derslik tasarımlarının da belli bir öneme sahip olduğu düşünülebilir. Azımsanamayacak kadar çok olan teorik derslikler içlerinde pek çok farklı özellikte öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır. Bu sebeple her ne kadar sabit bir düzen ile kurulsalar dahi tasarımları önem arz etmektedir. Öğrenci daima önemlidir ve bu önem göz ardı edilmemelidir.

Şekil 2.15: Teorik derslik Örneği (Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesinde Bulunan Teorik Derslik)

Kaynak: (mimarlik.gantep, 2022).

Teknolojik gelişmeler ile artık teorik sınıflarda tahta yerine sunum perdeleri kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum maddi açıdan daha lüks okullarda akıllı tahta kullanımı olarak kendini gösterebilmektedir.

Bu sayede öğrenciye daha görsel, renkli ve ilgi çekici ders anlatımı gerçekleştirilebilmektedir. Teorik derslerin durağanlığı sebebiyle sınıf ortamı dersi anlayabilme ve öğrenebilme yetisine destek olabilmelidir. Öğrencinin sıkılmadan dersi dinlemesi ve anlaması amaçlanmalıdır.

Teknoloji bu duruma destek olabilecek imkânlar sunmaktadır. Ancak her ders müfredatı bu konuya uygun olmayabilir. Bu sebeple mekânın önemi ön planı çıkmaktadır.

Teorik sınıflar tasarımcı yetiştiren değil, bir ülkeye donanımlı bireyler yetiştiren mekânlardır. Her bölümden öğrencinin eğitim görebildiği, iletişim kurabildiği, zaman geçirdiği, sınavlara girdiği çok yönlü alanlardır.

Öğrenciler bu mekânları eğitim süreçlerinin uzun bir bölümü boyunca kullanmaktadırlar. Bunun getirisi olarak da derslikler önem kazanmaktadır. Öğrenci ve öğretmen ilişkisinin en net örneği bu alanlarda verilebilmektedir. Teorik dersliklerin kullanıcısı, bir ders anlatan öğretmen ve dersi dinleyen bir grup öğrenciden oluşur. Öğrenci ders sırasında öğrenmesi gereken bilgiyi öğrenirken ders arasında da aynı mekânda öğrendiklerini pekiştirebilmelidir.

Öğrenciler arası ilişki eğitim yapısının her alanında önemlidir ve bu iletişim eğitim binasının her mekânında diri ve dinamik tutulmalıdır. Teorik derslikler de kullanım süresinin uzunluğu bakımından eğitim binaları ve eğitim süreci için önemli bir yer tutmaktadır.

Teorik sınıf tasarımları günümüze kadar oldukça durağan ve hemen akla gelen şekilde tasarlanmıştır. Teorik sınıfların ve genel olarak eğitim yapılarının temel kullanıcısı öğrencidir. Öğrenme mekânı öğrenci için tasarlanmalıdır ve öğrencinin bizzat bilgiyi deneyimleyerek keşfetmesi ve bilginin kalıcı olması sağlanmalıdır.

Okul bir gencin estetik görgüsünü ve mekânsal algısını geliştiren en önemli mekânlardan biridir. Bu da eğitim çevresinin tasarlanmış bir çevre olması gerekliliğini beraberinde getirmektedir. Öğrenmenin gerçekleştiği alan, bütünüyle bu eyleme hizmet eder niteliklere sahip olmalıdır.

2.3 Sirkülasyon Alanları

Sirkülasyon, bir yapıda, bir mekândan diğerine ulaşmayı sağlayan mekanizma olarak tanımlanmıştır (Coates, Brooker ve Stone 2011). TDK'ye göre ise sirkülasyon kelimesi dolaşım olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021). Bina içerisinde yatay ve dikey olmak üzere iki farklı sirkülasyon alanı bulunmaktadır. Dikey sirkülasyon elemanlarına merdivenler ve asansörler örnek verilebilirken yatay sirkülasyon elemanlarına ise koridorlar ve köprüler verilebilir.

Öğrencilerin çeşitliliği sebebiyle sınıf ortamının belli başlı gereksinimleri karşılaması gerekmektedir. Ancak sınıfın verimi yalnızca sınıf düzenine değil çevresine ve sınıfa giden koridorun fonksiyonuna da bağlıdır. Bunu tasarımlarında iyi bir şekilde kullanan mimarlardan biri olan Herman Hertzberger bu alanları “öğrenme sokağı” olarak adlandırmaktadır (Al Şensoy, 2019).

Hertzberger’e göre koridorlar da en az sınıflar kadar eğitime dâhildir ve eğitimi etkilemektedir. Hertzberger’in tasarladığı dolaşım alanları okulun birimleri arasındaki bağlantıyı sağlamanın yanında, okuma, araştırma, sosyalleşme ve dinlenme gibi farklı aktiviteleri teşvik edecek bir tasarıma sahiptir (Al Şensoy, 2019).

Bu ve benzeri yaklaşımlar öğrenciyi okul içerisinde sürekli aktif tutmaktadır. İletişim dinamik olduğu sürece öğrenme de süreklilik göstermektedir. Bunu küçük çocuklardan, genç yetişkinlere kadar her birey için geçerli kılan şey ise iletişimin her yaş aralığında farklı bir öneme sahip olmasıdır.

Bu çalışmanın üzerinde durduğu fakülteler ve dolayısıyla genç yetişkinler için iletişim kurmak hem sosyal anlamda gelişmelerine hem insanlar arası bağı kuvvetlendirmeye hem de gelecek zamanda karşılaşacakları birçok meslek insanı ile tanışma ve kaynaşma fırsatına mahal vermektedir.

Üniversiteler pek çok farklılığın bir arada eğitim gördüğü, birçok meslek dalının aynı bina ya da alan içerisinde eğitildiği ortamlardır. Bu da üniversiteleri bu farklılığa uyum sağlayabilme zorunluluğuna itmektedir.

Bunun yolunun ise üniversitenin her alanının öğrenciye yönelik tasarlanmasından geçeceği düşünülmektedir. Sirkülasyon alanları günümüze kadar yalnızca mekânlar arası bağlantı olarak görülmesi durumu değişmelidir.

Bir okul ortamında bulunulduğunda öğrencilerin bu alanlarda aslında ne kadar çok vakit geçirdiği, sohbet ettiği, ders konuştuğu ve bilgisel alışverişi içerisinde olduğu görülebilmektedir (Tankut ve Zengel, 2020). Bu iletişim mekânları tasarıma dâhil edilerek düzenlendiğinde bu ilişkiler kuvvetlenecektir. Bu sayede öğrencinin okulda geçirdiği vaktin verimi artacak ve ders dışı öğrenme okulun tüm alanlarında devam edecektir.

2.4 Atölyeler

"Ne atölyem ne fırçam ne paletim var."

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Atölye kelimesinin sözlük anlamına bakıldığında TDK'nin, zanaatçıların veya resim, heykel sanatlarıyla uğraşanların çalıştığı yer, işlik: şeklinde tanımladığı görülmektedir (TDK, 2021). Atölye kelimesinin tarihte ilk kullanımı, atelye "işlik, özellikle ressam işliğı" şeklinde c (1930): Otomobilde resim sergisi atölye haline koyduğu bir otomobil ile İstanbul'a geldiğı, kaynağında yer almaktadır (etimolojiturkce, 2022).

Üniversiteler, karmaşık binalardır ve pek çok bölümden oluşurlar. Ayrı ayrı birçok meslek eğitimi verildiğinden her meslek için de farklı mekânsal ihtiyaçlar ortaya çıkmaktadır. Fotoğrafçılık bölümü için karanlık oda ve fotoğraf stüdyosu, mimarlık öğrencileri için tasarım stüdyosu ve maket atölyeleri, sağlık bölümleri için laboratuvarlar ya da gastronomi için profesyonel mutfak.

Bu farklı alanlara göre farklı ihtiyaçları karşılayan alanlar genel olarak atölye veya laboratuvar olarak anılmaktadır. Bu mekânlar genellikle öğrencilerin mesleki anlamda bel kemiğı olan ve bölümleri ile ilgili önemli eğitimleri aldıkları yerlerdir.

Örneğın bu çalışmanın da üzerinde durduğu gibi tasarım stüdyoları, mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı gibi bölümlerin proje dersi aldıkları, tasarım yapmayı ve farklı bakış açıları kazanmayı öğrendikleri mekânlardır. Bir tasarım stüdyosu eğitimi iç mimarlık mesleğinin temelini oluşturan bilgi ve beceriyi kazanmanızı sağlayan içerikler ile doludur. Bu anlamda atölyelere yaklaşım önem kazanmaktadır ve bir eğitim binası altında bulunan bu mekânlar amaçlarına uygun olarak düzenlenmeli ve düşünölmelidir. Mesleki eğitimin temelinde var olan atölye eğitimi öğrencinin gelişimini destekleyecek konumda olmalıdır.

Eğitim binaları bütün olarak düşünölmeli ve yalnızca derslik ve koridorlardan oluşan bir kutu gözüyle bakılmamalıdır. Mekânın çevresi ile ilişkisi, mekânlar arası ilişki, mekân ve öğrenci arası ilişki tüm bağlantıları ile etraflıca incelenmelidir.

2.5 Laboratuvarlar

Laboratuvar, TDK'nin tanımında, ayırıştırma, birleştirme yoluyla bir sonuca ulaşmak veya teşhis koymak için çeşitli araçlar kullanılarak tıp, eczacılık, fizik, kimya gibi bilim dallarıyla ilgili araştırmaların, deneylerin yapıldığı özel donanımlı yer: olarak açıklanmaktadır (TDK, 2021).

Atölye eğitimlerine ek olarak yine aynı öneme sahip diğer bir mekân ise laboratuvarlardır. Bu alanlar tıpkı atölye eğitimlerinde olduğu gibi mesleki bilgi ve deneyimi artırmaya yönelik eğitimlerin verildiği yerlerdir. Deneyimleme ve birebir öğrenebilme imkânı sunulan bu alan işlevine uygun düzenlenmelidir.

Daha çok fen bilimleri alanlarının kullandığı laboratuvarlar gerekli ekipmanlara sahip olmalıdır. Deneylerin yapılabileceği, incelemelerin ve araştırmaların sürdürülebileceği alanlar bilimsel verilerin elde edilebildiği mekânlardır. Bu yönüyle tasarım fakültelerinden ayrılır ve mekânsal ihtiyaçları farklılaşır.

Tasarım olarak daha sade, keskin ve işleve yönelik düzenlenmelidir. Laboratuvarlar da diğer birçok alan gibi hem bireysel hem de ekip çalışmalarına imkân vermelidir. Öğrenciler arası etkileşimin önemi bir eğitim binasının her noktasında olduğu gibi burada da önem arz etmektedir. Bu yüzden bir eğitim yapısı her anlamda ğrenci odaklı tasarım fikrini benimsemelidir.

Gelişen teknoloji ile bu laboratuvar ortamları da gelişmekte ve değişmektedir. Bu alanların bu değişim ve yenilenmeye ayak uydurabilmesi beklenmektedir. Bu sayede çağa ayak uydurabilen, öğrencilerin ihtiyaçlarını uzun süre karşılayabilen mekânlara sahip olunabilmektedir.

3.TASARIM STÜDYOLARINDAKİ İÇ MİMARİ DÜZENLEMELER

Çalışmanın bu bölümünde tasarım stüdyoları ve tasarım stüdyolarının fiziki şartları üzerinde durulacaktır. Araştırmanın amacına uygun olarak tasarım stüdyolarının güncel durumları ele alınacaktır ve olması gereken hali ile ilgili yorum ve önerilerde bulunulacaktır.

Tasarım stüdyoları yerleşim planı, gereksinimler, malzeme seçimi, donatı seçimi, aydınlatma, akustik, ısı ve nem gibi açılardan ele alınacaktır. Bu bölümün sonunda bir tasarım stüdyosunun kullanıcılarını hangi açılardan ne kadar etkilediği görülecektir.

Çalışmanın amacı doğru bir tasarım stüdyosu kurgusunun öğrencinin verimini ne yönde etkilediğini bulmaktır. Beklenen sonuç ise olumlu yönde bir etkinin görülmesidir. Çalışma eğitim binası içerisinde yer alan ancak belli bir meslek grubuna hizmet eden bir alanın hangi sorulara ve sorunlara cevap verebildiği ile ilgilidir.

Öğrencilerin beklentileri, öğretmenlerin beklentileri, öğrenci ile öğretmen ilişkisi, öğrencilerin birbirleri ile ilişkisi bağlamlarında mekân incelemesi yapılacaktır. Ulaşılan ve elde edilen bilgiler sonucu getirilen öneriler ışığında bir sonraki bölümde bir tasarım stüdyosu mekânı tasarlanacaktır.

Tasarım stüdyoları, tasarım fakültelerinin altında yer alan mimarlık, iç mimarlık, endüstri tasarımı ve peyzaj mimarlığı bölümlerine hizmet eden bir mekândır. Öğrencilerin meslekleri adına aldıkları önemli dersleri gördükleri bu alan pek çok açıdan öğrenci ile ilişki içerisindedir. Bu bağlamda da öğrencinin ihtiyaçlarına ve tasarım anlamında gelişmesine destek verebilir niteliklere sahip olmalıdır.

Mimari tasarım atölyeleri, biçimsel tasarım eğitiminin bir yürütücü (danışman) önderliğinde seçilen bir proje konusu ve proje alanı (yeri) üzerinden öğrenciye tasarım deneyimleri yaşatılarak sürdürülen ortamlardır. Öğrencinin; analiz etme, algılama, kurgulama, eleştirme, sorgulama ve tasarlama becerilerini geliştirmek, mimari tasarım atölyelerinin en temel amaçlarındandır (Biket, 2019).

Mekân, bir insanın estetik görgüsünü geliştiren, yaratıcılığını harekete geçiren, mekânsal zevklerini doyuma ulaştıran nitelikte olmalıdır. Bunun en önemli ayağı ise eğitim yapılarıdır. Öğrencilerin hayatlarının uzun bir dönemini geçirdikleri bu mekânlar gerekli tasarım ölçütlerine sahip olmalıdır.

Bunun sonucunda ise tasarımcı yetiştiren mekânların neden daha çok önem arz ettiği ortaya çıkmaktadır. Bir tasarımcı için inşa edilmiş alanın yine bir tasarımcı tarafından düşünülmüş ve tasarlanmış olması gerekir. Böylece estetik algısı, tasarım zevki, renk-mekân ilişkisi gibi pek çok tasarımı etkileyen faktörü eğitim mekânından öğrenebilecektir.

Tasarım stüdyolarındaki iç mimari düzenlemeler de bu bilgiler ışığında tasarlanmalı ve oluşturulmalıdır. Masa düzeni, tahtanın yeri, mekândaki ışığın oranı ve yönü, temiz hava sirkülasyonu ve akustik gibi pek çok düzenleme tasarım stüdyosunun tasarımcı üzerindeki etkisini değiştirmektedir.

Bu çalışma bu alandaki eksiklikleri ve yanlışlıkları ifade etmek üzerine yapılmaya başlanmıştır. Çalışma sonucunda tasarım stüdyolarının eskisinden daha farklı tasarlanmaya ve düşünölmeye başlanması beklenmektedir.

Tasarım stüdyolarındaki iç mimari düzenlemeler yerleşim planı, gereksinimler, donatı, malzeme seçimi, aydınlatma, akustik gibi mekân kurgusunu oluşturan ve etkileyen tüm detayları kapsamaktadır. Bu düzenlemeler tek tek ele alınarak bir bütün içerisindeki yeri ve etkisi üzerinden düşünölecektir ve değerlendirilecektir.

Her tasarım stüdyosu belli alt limitlere ve estetik düzeye sahip olmalıdır. Bu çalışmada anlatılmak istenen ana fikir budur ve araştırmalar bu yönde ilerlemektedir. Tasarım stüdyolarının kullanıcıları açısından etkileri ve önemi üzerinden çalışma devam etmektedir.

3.1 Yerleşim Planı

Tasarım stüdyolarının, diğer alan sınıflarından farklı özelliklere sahip olduğu konusuna önceki bölümlerde değinilmiştir. Sebebi de kullanıcı ihtiyaçlarının farklılaşması olarak açıklanabilmektedir.

Tasarım stüdyolarının kullanıcıları mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve endüstri tasarımı vb. bölümleri öğrencileridir. En uzun ders saatlerini bu alanlarda

geçirmektedirler ve mesleki anlamda önem taşıyan birçok bilgiyi bu ortamda edinmektedirler.

Tasarım stüdyolarının ders işleyişinde grup çalışmaları yer almaktadır. Bir hoca ve etrafında 10-12 öğrenci bulunur ve her bir öğrencinin projesi tashih edilir (Canbay Türkyılmaz ve diğerleri, 2012). Diğer öğrenciler de bu tashihi izler ve kendi projeleri için revize etmesi gereken alanları düşünür.

Bu gruplardan bir mekân içerisinde birden fazla bulunur. 3 ila 4 grup yer alabilmektedir. Öğrenci sayısına göre farklılık gösterebilmektedir. Bu grupların her biri ders saati süresince bir masa etrafında vakit geçirmektedirler.

Bunun dışında işe yine diğer dersliklerde olduğu gibi bir hocaya yönelik ders dinleme şekline de ihtiyaç duyulabilmektedir. Mesleki anlamda bir kişinin vereceği bir eğitim bu ortamda bütün öğrencinin bir noktaya odaklanmasını gerektirebilir.

Bunun getireceği sonuç yerleşim planının sabit değil modüler olması gerekliliğidir. Bir sınıf düzeni içerisinde hem grup çalışması hem de teorik ders düzeni kurulabilmelidir.

Öğrenci, bu değişen düzeni gereklilik durumuna göre kendisi kuracağından sınıfla etkileşim halinde olmalıdır. Dönem boyunca tek bir noktaya yönelerek eğitim alnamayacağı için öğrenci sınıf içerisinde ihtiyaçları doğrultusunda masaların yerlerini değiştirerek farklı çalışma alanları yaratabilmelidir. Bu sayede kendi ihtiyaçlarının da daha farkında olacağı düşünülmektedir.

Plan yerleşimi birçok değişkenin ele alınacağı şekilde düşünülmelidir. Örneğin grup çalışmaları sırasında bir grup çalışması diğer bir grup çalışmasından erken bitebilmektedir. Bu durumda serbest bırakılan öğrenci diğer grup ve öğrencileri rahatsız etmeden ihtiyaç ve isteklerini karşılayabilmelidir.

Bunu ortama birden fazla giriş çıkış alanı bırakarak sağlamak mümkündür. Ayrıca serbest bırakılan öğrenci bir başka gruba dahil olarak tashih dinlemeye devam edebilmektedir. Hareketli oturma elemanları, grup masasının ölçüleri bu anlamda önem kazanmaktadır.

Öğrencinin, özgür ve sınıfla iletişim içinde olabilmesi için yerleşim planında değiştirebileceği şeylerin bulunması, değişen duruma sınıfın uyum sağlayabilmesi önemlidir. Sınıfın uyum sağlayabildiği duruma öğrenci de uyum sağlayabilecektir.

Bu uyum sonucunda öğrencinin mekân ile olan etkileşimi artarak mekânda gerçekleştirdiği eylemler üzerindeki bireysel verimi olumlu yönde etkilenecektir.

3.2 Gereksinimler

Tasarım stüdyolarında öğrencilerin ihtiyaç duyduğu bazı özellikler bulunmalıdır. Bunların başında ise depolama alanları bulunmaktadır. Günümüzde var olan birçok üniversiteye öğrenciler toplu taşıma ile erişebilmektedir. Öğrencilerin ulaşımını toplu taşıma ile sağlaması sonucu ortaya çıkan bu depolama ihtiyaç göz ardı edilmemesi gereken bir durumdur.

Mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve endüstri tasarımı bölümü öğrencileri sıklıkla büyük boyutta kağıtlar, çok sayıda renkli veya renksiz kalemler, farklı özellikte cetveller kullanmaktadırlar. Bu kadar fazla ürünü her seferinde evden okula, okuldan eve taşımak özellikle ev ve okul arası ulaşım mesafesi uzun olan öğrenciler için sıkıntılı bir durum olabilmektedir.

Öğrencilerin sınıf ortamında en azından o gün için kendisine lazım olmayacak ürünleri güvenle bırakabileceği alanları olmalıdır. Aynı zamanda maket çalışmaları da öğrencilerin ulaşım yollarında taşımakta zorlandığı ürünlerdendir. Birçok öğrenci sınıf ortamında çalışmayı ev ortamında çalışmaya tercih etmektedir.

Çalışmasını okulda tamamlamış olan öğrencinin onu tekrar eve götürüp geri getirmesi hem öğrenci için hem de çalışmanın zarar görmesi açısından zor bir duruma sebebiyet verebilmektedir.

Böyle sıkıntılı durumların ortadan kaldırılabilmesi için stüdyo ortamında depolama alanlarına yer verilebilmeli ve kontrolü öğrencilerde olmalıdır. Stüdyolar uzun süreli kullanımlar için tasarlandığından öğrencinin bu alanı benimsemesi önemlidir. Bu şekilde sorumluluğun öğrenciye bırakıldığı alanlar bu aidiyet duygusunu destekleyecektir.

Bunun dışında öğrenciler bu mekânlarda fazla vakit geçirdiklerinden ortam şartları, oturma elemanlarının konforu, aydınlatma konforu, masa yükseklikleri gibi pek çok ayrıntıya dikkat edilmelidir.

Sınıf ortamı ses konforunu bozacak kadar gürültülü olmamalı, konfor kalitesini düşürmemeli ve öğrencinin geçirdiği zamanın kalitesini yükseltmelidir. Bununla

birlikte ders saatleri dışında da burada vakit geçiren öğrencilerin sohbet edecekleri alanlara ihtiyaçları vardır. Bu yerler, sınıf mekânı içinde veya yakınında yer alabilmelidir.

Mekâna geçişi sağlayan alanlar boyutlarına göre bu işleve hizmet edebilir duruma getirilebilmektedir. Böyle mekânlar öğrencilerin kendi aralarındaki sohbetlere imkân verirken aynı zamanda mesleki sohbetlere de ev sahipliği yapabilecektir. Özellikle sohbet alanlarının öğrenciler arası kaynaşmayı daha çok sağlayacağı düşünülebilir.

Yalnızca bir bölümün öğrencilerine değil birden fazla bölümün öğrencileri arasındaki iletişime de imkân verebilecek olan bu alan sosyalleşmeyi destekleyecek ve öğrencinin kendini ifade edebilme gücünü artıracaktır.

3.3 Malzeme Seçimi

Tasarım stüdyolarının kullanıcı profili belirli yaş grupları arasında olmasına rağmen kültürel olarak oldukça çeşitli olabilmektedir. Üniversite yaşamı için birçok öğrenci şehir değiştirebildiğinden bu çeşitlilik çoğu üniversite için geçerlidir.

Bu farklılık mekânsal verileri bazı açılardan etkilemektedir. Yetiştirme şekli, kültürel bakış açısı gibi etmenler kişisel davranış şekillerini etkilemektedir. Bu sebeple öğrenciler için kurgulanacak olan bu mekân ortak noktalara işaret etmelidir.

Bu ortak nokta ise meslek tercihi olacaktır ve mekânın mesleği ve getirilerini destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerekecektir. Bunu en etkin şekilde malzeme seçimi ile yapmak mümkündür.

Her malzemenin kendi karakteristiği, bir ifadesi, kişi üzerinden bir etkisi vardır. Tasarım yapacak olan kişiler de bu malzemeleri en doğru şekilde kullanmayı bilen kişiler olmalı ve öyle yetişmelidir.

Bir tasarım stüdyosundan söz ediliyorsa malzeme seçimi malzemeleri tanıtan, doğru ifade eden bir düzende olmalıdır. Mekân aidiyet duygusunu desteklemeli fikrinden yola çıkılarak doğal malzemeler tercih edilebilir. Ancak bunun yanında tasarımcı, farklılıklara da açık olması gereken bir kişi olduğundan mekânda farklı malzemelere yer verilebilir. Birden fazla malzemenin kullanımını öğrencinin daha fazla malzemeyi görüp deneyimlemesine zemin oluşturabilir.

Her malzemenin kendi doğasına özgü, kendine has özellikleri kullanılarak öğrenci çeşitliliğine de atıf yapılarak birçok malzemeye tasarım stüdyolarında yer verilebilir. Bu aynı zamanda öğrencinin malzemeyi tanıyabilmesi açısından da oldukça önemli bir rol oynayabilir. Malzeme, tasarımcıların projelerinde kullandığı, hatta malzemenin etkilerinden yola çıkılarak projelerin oluşturulduğu düşünülürse, malzeme bilgisinin önemi anlaşılacaktır.

Doğal taş, ahşap malzemeyi, plastiği, camı ve çeliği dokunabildiği, duyumsayabildiği alanlarda kullanmak bireyi malzeme ile tanıştırmak demek olacaktır. Bu da tasarımcı olma yolunda ilerleyecek bireyler için oldukça önemlidir.

Farklı malzemelerin bir arada kullanılması fikrinin bir karmaşaya sebep olması istenmeyeceği için bu fikrin uygulanması sırasında dikkat edilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin algılayabileceği sadelikte, malzemenin herkese kendini doğru ifade ettiği şekilde bir tasarım ile bir araya gelmeleri daha uygun kabul edilebilir.

Bir tasarımcı belli bir malzemeyi sevip, belli bir malzemeyi yok saymamalıdır. Bu yüzden mekân malzemeyi sevdiren değil tanıtan bir görev üstlenmelidir. Tasarımcı sevdiği malzemeyi iyi kullanan kişi değil, her malzemeyi kendi karakteristiğine göre doğru yerde ve doğru ölçüde kullanabilen kişidir.

Bu açıdan tasarımcının malzemeyi tanınması ve bilmesi önem arz etmektedir. Tasarım eğitiminin verildiği bir mekân olan tasarım stüdyoları da bunun için oldukça uygun bir mekân olarak düşünülebilir. Birey bu mekân içerisinde göreceği bir malzemeyi dışarıda da gördüğünde tanıyabilir. Dokusunu ve hissini içselleştirebileceğinden tasarımlarında daha doğru yerlerde kullanabilir hale gelebilir.

Malzemenin beraberinde incelenebilecek bir diğer konu ise renklerdir. Birçok araştırma göstermiştir ki renkler insanların duygularını etkilemektedir. Dolayısıyla bu mekânda kullanılacak olan renkler sosyalleşmeye, yaratıcılığa yönlendiren şekilde tercih edilebilir. Örneğin fazla beyaz bir mekân hastane ortamı çağrışımı yaparken yoğun mavi soğuk bir renk olması sebebi ile kullanılan mekânlarda kişide üşüme ve soğukluk duygularını harekete geçirir (Özdemir, 2005). Bundan yola çıkarak diyebiliriz ki renk seçimi de malzeme seçimi ile doğru orantılı giderken aynı zamanda renklerin karakteristik özellikleri göz ardı edilmemelidir.

Renkler aynı zamanda malzemelerin kendi karakterinden dolayı da mekânda var olacaktır. Ahşabın cinsine göre bir rengi, metalin alaşım oranına göre bir rengi,

mermerin kendi has bir görüntüsü vardır. Bunların dışında tercihe kalan alanlarda renkler ile tasarım tamamlanabilmektedir.

Her rengin farklı bir etkisi olduğu ve her insanın renklerden farklı bir şekilde etkilendiği kanıtlanmıştır. Her renk farklı anlamları simgelemektedir. Örneğin kırmızı, sevgi, mücadele, kan ve ateş, tehlike, ilaçta zehirli, sıhhi tesisatta sıcak, mavi işletme düzeni, düşünce, organizasyon, sıhhi tesisatta soğuk, sarı dikkatli olma, hareket, çarpma, kayma anlamlarını simgeler (Özdemir, 2005).

Tasarımcı, iç mekânda hisleriyle beraber, renklerin fiziksel özelliklerini ve niteliklerinden dolayı birbirlerini nasıl etkiledikleri konularını bilerek, renk armoni yöntemlerini uygulamalıdır (Özdemir, 2005). Bu şekilde daha etkili ve işleve uygun etkiler yaratan mekânların oluşturulabileceği düşünülmektedir.

3.4 Donatılar

Donatmak, TDK sözlüğüne göre süslemek anlamına gelmektedir (TDK, 2021). Yani mekânsal anlamda bakıldığında mekânın sabit ürünlerinden olan kolon, kiriş gibi değişmezlerinin dışından kalan ürünler donatı olarak geçmektedir.

Stüdyolarda kullanılacak olan donatılar mekân bütünlüğüne uygun tercih edilmelidir. Yerleşim planı bölümünde bahsedildiği gibi öğrencinin değiştirmesine, kısmen dönüştürmesine olanak verebilir nitelikte olmalıdır.

Bu anlamda kullanılacak doğru terim modülerliktir. Dönüşüme elverişli bir ortam oluşturabilmek için mekânda tercih edilen donatılar sabit ve değiştirilemez olmamalıdır.

Bir eğitim binası uzun yıllarca öğrencilere hizmet vermektedir. Ancak değişen zaman ve değişen öğrenci profili mekânsal bazı değişikliklere ihtiyaç duyabilir. Buna uyum sağlayabilen ortamlar daha tercih edilebilir ve fonksiyonel olacağı düşünülmektedir. Özellikle günümüzde teknoloji artık mekânsal donatılarda da kullanılır hale gelmiştir. Günümüz şartlarında tasarım eğitimi alacak öğrenciler de tasarım stüdyolarından çağa uymasını bekleyebilir.

Mekânın çağa uygun hale getirilmesi, taşıyıcı sisteme dokunmadan, mekânda bulunan donatıları ve mobilyaları değiştirerek sağlamak mümkün olabilmelidir.

Dolayısıyla mekânda kullanılacak olan mobilyalar işlevsel, fonksiyonel ve modüler kavramlarına uygun olarak seçilmesinin daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Oturma elemanları ve masaların hareket edebilir olması, masaların birleşip ayrılabilir düzende kullanılabilmesi, sabit bir tahta sistemi yerine hareketli bir perde ve yansıtıcı sisteminin tercih edilmesi gibi durumlar mekânı kullanıcı ile daha sağlıklı bir ilişki içerisine sokacaktır (Diker, 2021).

Öğrencilerin zamanlarının pek çoğunu tasarım stüdyolarında geçirdikleri göz önünde bulundurulduğunda bunun ne derece önemli olduğu anlaşılabilir. Mekânlar ile etkin iletişim içerisinde olan kişilerin mekânı daha çok sahiplenme eğiliminde olacakları düşünülmektedir. Bunun sonucunda öğrenciler mekânda vakit geçirmekten daha fazla keyif alabilir. Aynı zamanda seçilecek olan donatıların antropometrik ve ergonomik açıdan öğrenciler için uygun olması mekânsal konfor sağlayarak odaklanma süresini artıracaktır (Arslan ve Çınar, 2015).

Mekânsal konfor durumu artırıldığından öğrenci kendisini daha rahat ve güvende hissedecektir. Bu sayede stüdyo içerisinde gerçekleştireceği eylemlerde daha verimli ve etkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu donatıların renk ve malzeme seçimleri bir önceki başlıkta anlatılan kriterlere uygun olarak tercih edilmiş olmalıdır. Mekânsal bütünlük korunmalı ve donatıların ortak bir dili olmalıdır.

İç mimarının alanına giren bu fikirler temel olarak tavan, duvar ve döşeme için nelerin tercih edileceği sorusu ile başlar. Mekân kurgusu öncelikle zemin, duvar ve tavan tercihleri ile başlar ve mobilya tercihleri ile devam eder. Bu tercihler mekân içerisindeki ortak dilin temelini oluşturmaktadır.

Öncelikle tavanda tercih edilecek aydınlatma elemanları sarkıt tercih edilmemelidir. Bunun sebebi tasarım stüdyosu mekânlarının direkt ışığa ihtiyacı yoktur. Minimum gölge oluşturulacak şekilde düşünülmesi gerekebilir. Bir kalemin gölgesinin kâğıda düşme açısı, çizimi yapan kişinin o sıradaki görsel konforunu etkileyebilir (Michael ve diğerleri, 2016).

Aynı zamanda tavanlar mekânın örtüsü niteliğindedir ve yakın bakış açılarında dikkat edilemese de mekâna genel bakışta algıyı etkilemektedir. Dolayısıyla tavan tasarımı da bir mekânın kişinin algısını etkilemesinde önemli bir payı vardır.

Özellikle ışık kaynaklarının yer aldığı alanlar olduklarından dolayı tavanlar mekânın nereden ve ne kadar aydınlatılacağı sorusuna yanıt vermektedirler.

Tasarım stüdyolarında mekânı aydınlatması için genel bir aydınlatma tercih edilmelidir. Bu tercih içinde en uygunu asma tavan içerisine yerleştirilebilen aplikler olabilir. Özellikle ışığı dağıtması için ise ışık kaynağının önüne ışığı eşit şekilde yayabilecek bir malzeme getirilmesi uygun olabilir.

Duvarlar ise öğrencinin doğrudan etkileşimde olduğu, kimi zaman yaslandığı, bir şeyler çizmek istediği, sergilenen projeyi izlediği, tahtaya yöneldiği, mekânın işlevlerinin birçoğuna cevap veren alanlardır.

Renk, doku ve malzeme açısından duvarlarda birden fazla seçeneğe yer vermek mümkündür. Fazla seçenek tercih edilmesi yanlış seçimler sonucu bir karmaşaya dönüşebilecekken doğru bir tasarım düzeni ile öğrenci için bir malzeme skalasına dönüşebilmektedir.

Duvarlar dokunulabilecek kadar kişiye yakın alanlardır ve mekânı çevreler. Bu sarma işlemi öğrencinin sahipleneceği alanı da işaretlemektedir. Dolayısıyla bu sınır belirleyici eleman aynı zamanda öğrenci için kullanılabilir hale gelmelidir. Mümkün olan mekânlarda hareketli bölücüler, saydam yarı saydam bölücüler tercih edilerek iç-dış mekân etkileşimi kurgulanabilir.

Bu modüler bölücü fikirleri öğrenmenin esnekliğini destekleyeceğinden yalnızca sınıfta geçirilen vaktin ders saati olmadığını da vurgulayacaktır. Öğrenci tasarım stüdyosu mekânını ders dışı birçok etkinliğinde de tercih etmektedir. Bu etkinlikler sırasında bu mekânın tercih edilmesinin sebebi ise burada geçirilen zamanın uzunluğudur.

Uzun zaman geçirmenin ardında ise mekân ve insan ilişkisi vardır ve insanın mekân üzerindeki etkisi kadar mekânın da insan üzerinde etkisi vardır. Bu etkiye dayanarak tasarım stüdyolarında bulunan fiziksel tercihlerin bir 'tasarımcı yetiştirme' fikriyle örtüşmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda tasarım öğrencileri yazmanın yazı sıra çizme ve çizerek anlatabilme yetisine sahiptir. Bu açıdan bakıldığında duvarlar öğrencilerin fikirlerini rahatça çizebileceği alanlara dönüştürülebilir.

Bu sayede hem öğrenci-mekân arası etkileşim artacaktır hem de öğrenci kendini ifade edebilme konusunda bir sınırla karşılaşmamış olacaktır. Öğrenciye tanınan özgür alanlar, mekân içerisindeki hareketlerinde var olan rahatlık ona bu alana ait olma hissi verebilir. Bu his ile öğrenci bu alanda üzerinde çalıştığı eylemlerde daha başarılı olabilir.

Bir mekânı oluşturan en önemli bir diğer unsur ise döşemedir. Döşeme seçimi yapılırken mekânın işlevi oldukça önemlidir. Bir stüdyo ortamı tasarlanırken ise öncelikli konu döşeme malzemesinin gürültü yapmaması, renk olarak mekânı boğacak ya da gereksiz derecede parlatacak, odak oluşturacak tonların tercih edilmemesi ve doku olarak kaygan bir yüzey oluşturmaması gibi kriterlere dikkat edilerek zemin malzemesi seçimi yapılması daha doğru bir karar verilmesini sağlayabilir.

Bütün bu kriterler öğrencinin mekânsal konforunu etkileyecek önemli etkililerdir. Mekân içinde masa düzeninin değiştirilmesi olası bir eylemdir. Ancak bu eylem sırasında oluşacak gürültü aynı mekân içerisinde o sırada proje konuşan diğer öğreten ve öğrencileri ciddi derecede rahatsız edebilir.

Aynı şekilde mekânda çok fazla oturma elemanı bulunacağından bu elemanların zemin ile sürtünme ilişkisi önemlidir. Öğrencilerin çizim için kullandığı araç ve gereçlerin yere düştüğünde yankılanma problemlerinin çözümlenmesi ve bu durum göz önünde bulundurularak malzeme seçimi yapılması mekânın algısını pozitif yönde etkileyebilir.

Zemin, mekânda tasarıma fon oluşturan bir alandır. Üzerine getirilen tüm donatı ve mobilyaları taşır ve gösterir. Bu bilincin bir tasarım öğrencisinde oluşabilmesi için ise doğru tercih edilmiş bir döşeme mekânın fonu olmalıdır.

Günlük hayat içerisinde öğrenci bunun farkına varamayacak olsa dahi eğitim süresi içerisinde zemin konusundan bahsedildiğinde içerisinde bulunduğu mekândan hızlıca çıkarım yaparak mesleki bir bilgiyi deneyimlemiş ve içselleştirmiş olabilecektir. Bu içselleştirebilme durumu bilginin kalıcı olmasını sağlayarak kişiyi bu konuda donanımlı hale getirmiş olacaktır.

Donatıların, malzemenin, tavanın duvarın ve zeminin ısrarla önemi üzerinde durulmasının sebebi de bu içselleştirmenin mekân tarafından öğrenciye sunulabilmesini sağlayabilecek olmalarındadır.

Bir diğerk önemli donatı ise tercih edilecek olan mobilyaların özellikleridir. Öncelikler tasarım öğrencilerinin uzun vakitlerini üzerinde çalışarak geçirdikleri masaları konu etmek gerekmektedir.

Bir tasarım öğrencisi teknik çizim yapabilmek için bu masaya ihtiyaç duymaktadır. Aynı zamanda sanatsal çizimler içinde yine bu masaya ihtiyaç duymaktadır ancak bu iki çalışma arasında bulunan fark masanın sahip olması gereken bazı özelliklerini ön plana çıkarmaktadır.

Teknik resim yapılabilecek olan bir masanın sol tarafının T cetveli kullanımına uygun düz ve pürüzsüz olması gerekmektedir. Yine teknik resim kullanımı için masanın öğrenciye olan açısı değiştirilebilir olmalıdır. Yalnızca düz kullanıma uygun masalarda teknik resim yapabilmek için kişi ayağı kalkarak kâğıdın üzerine eğilme ihtiyacı duyabilir. Bunu ortadan kaldırmak için ise masanın eğiminin ayarlanabilir olması bu durumun çözümüne yardımcı olabilir.

Sanat ve tasarım alanlarında eğitim alan birçok öğrenci gibi mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve endüstri tasarımı öğrencileri de eskiz kâğıdı ve aydıngeçer gibi kağıtları çizim yapmak için kullanmaktadırlar. Bu kağıtlar kısmen arkasını gösteren özelliktedir ve beyaz kâğıt üzerine çizilmiş bir resmin üzerine konulduğunda resim eskize veya aydıngeçere geçirilebilmektedir.

Ancak durum değiştiğinde ve eskizde bulunan bir tasarımın beyaz kâğıda geçirilmesi gerektiğinde durum değişmektedir. Beyaz kâğıt eskisin üzerine konulduğunda arkasında bulunan eskiz üzerindeki tasarımı gösteremez. Bunun sonucunda pek çok öğrenci böyle bir ihtiyaç hissettiğinde gün ışığından faydalanarak bu işlemi gerçekleştirmeyi dener ve mekânın pencerelerine kağıtları üst üste yapıştırma metoduyla tasarımı eskiz kağıdından beyaz kâğıda aktarabilir.

Tercih edilen bu yol öğrenciyi pek çok konfor durumundan uzaklaştırır, kollarının kişiye paralel duran bir yüzeyde çalışması sonucu zorlanması, uzun süre ayakta kalmak gibi olumsuz sonuçlara sebep olur. Oysa bu durum tasarım stüdyoları için tercih edilecek masalarda çözümlenmiş olmalı ve her öğrencinin sahip olabileceği bir imkân halini almalıdır.

Pencerede kullanılan doğal ışık yerine masa üzerinde yapay bir ışık kaynağı kullanarak ve bu ışığın önüne ışığı yayacak bir malzeme koyarak öğrencinin oturma

eylemi sırasında ergonomik ihtiyaçlarını bozmadan bu işlemi gerçekleştirmesi mümkün kılınabilir.

Bu yöntem zaten vardır ve kullanılabilir ancak her tasarım stüdyosu ortamı bu imkâna sahip değildir. Özellikle gelişen teknoloji bu fikri tasarım stüdyolarında kullanılacak masalara entegre etmeye imkân verebilir.

Masalar bu ihtiyaçları karşılayabilmenin yanı sıra farklı özelliklere de sahip olabilmelidir. Birçok kez söylenildiği gibi tasarım stüdyoları öğrencilerin uzun vakitler geçirdiği ortamlardır ve bu sebeple fiziksel evre konforunun yüksek olması mekânı daha kullanışlı hale getirebilir.

Masada izim yapan bir ğrenci aynı zamanda bir Şeyler içmek isteyebilir. Ancak kağıtların olduğu zemine içecek koymak oldukça riskli bir durumdur. Bunun ortadan kaldırılması için masanın yanında veya altında hareket edebilen ek yüzeyler bulunmalıdır. Bu yüzey kağıt altında tutularak içeceğin dökülmesi ve kağıdı kullanılmaz hale getirmesi riski engellenmiş olacaktır.

Öğrencilerin en fazla kullandığı kalemler, cetveller ve diğer çizim araçları da yine masa üzerinde bulundurulduğunda çizimi zorlaştırabilmekte, T cetveline engel olabilmekte ve izenin dikkatini dağıtarak kişisel konforunu ve verimini düşürebilmektedir. Bu sorunu önlemek amacıyla, içecekler için olduğu gibi masanın altında veya yanında ek bir alan bulunmalıdır. Böylece masa çizim yapabilmek için görece daha uygun Şartları sunabilecektir.

Yine masa etrafında veya yakınında bir depolama alanının bulunması gerekmektedir. Bunun sebebi ise kişinin kişisel eşyalarını ve çantasını kendisinin yakında bulundurma ihtiyacıdır. Masanın altında, yanında veya yakınında bulunan bir depolama alanı öğrencinin fazla efor sarf etmeden kişisel eşyalarına ulaşmasını sağlayacaktır. Böylece izime fazla ara vermeden ya da yerinden kalkmadan işini halledip çalışmaya devam edebilecektir.

Masanın bireysel kullanıcı için boyutu da oldukça önemli bir başka konudur. Bir tasarım ğrencisi maksimum boyutlarda kağıtlarla çalışabilmektedir. Ancak küçük lde olan masalara kağıt sığmayarak öğrencinin çalışmasını zorlaştırmaktadır.

Bunun için bir masanın minimum ls öğrencinin kullanabileceği maksimum kağıt boyutu ile eşdeğer olmalıdır. A0 kağıt ls 841 x 1189 mm'dir. Bir ğrencinin kullanacağı en büyük kağıt ölüsünün A0 olacağı düşünülmektedir. Özellikle bazı

planların ölçekli çizimlerinin ancak bu ölçüdeki bir kâğıda sığabileceği durumlarda öğrenciler bu büyüklükteki kağıtları tercih edebilir. Kâğıt ölçüsüne göre bir masa ölçüsü bulunması kâğıdın masanın kenarlarından sarkmaması adına daha yerinde bir tercih olabilir.

Çalışma masanın malzeme ve rengi öğrencinin görsel konforunu etkileyen bir diğer faktör olabilir. Masanın yüzeyinin ortam ışığını yansıtmayacak şekilde düşünülmesi görsel konforu olumlu yönde etkileyebilir. Masaya çarpıp geri yansıyan ışık şiddeti öğrencinin görsel konforunu düşürerek çalışma verimini olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Masa üzerinde kâğıt tek kat konularak doğrudan çizim yapıldığından masa yüzeyinde pürüzler bulunmamalıdır. Bu pürüzler kalem hareketi ile kâğıda yansıtacağından çizimin kalitesini düşürecektir aynı zamanda pürüzlere takılan kalem istenmeyen sonuçlara sebep olabilecektir. Masa ve cetvel arasında kalan kâğıt bu pürüzlerden etkilenerek zarar görecektir ve kötü bir görüntüye sahip olacaktır.

Masanın yüzeyinin pürüzsüz olması, eskiz ya da aydınlatma kullanımına uygun olması için beyaz veya beyaza yakın renklerin tercih edilmesi oldukça önemlidir. İki görüntüyü geçiren kâğıt üst üste geldiğinde masa üzerinde bulunan desen de görüneceğinden bu durum çizim için olumsuzluğa sebep olabilir. Bu olumsuzluğun ortadan kaldırılabilmesi için masanın beyaz renkte tercih edilmesi yeterli olacaktır.

Masa aynı zamanda maket yapımı için kullanıldığında maket bıçağı darbelerinden kolayca etkilenmemeli ve bu darbeler sonucu pürüzler oluşturmamalıdır. Maket tasarım stüdyosunu kullanan öğrenciler için oldukça önemli bir çalışmadır ve eğer üniversite ortamı maket için ayrı bir atölye sunmuyorsa tasarım stüdyoları bu iş içinde uygun bir mekân haline gelmelidir.

Bununla birlikte maket için ayrı bir atölye gereksinimi olduğu bir gerçektir ve tasarım stüdyolarının dışında bu çalışmalar için uygun bir ortam öğrenciye sağlanmalıdır.

Oturma elemanları masada çalışan öğrenci için konforu oldukça fazla etkileyen diğer bir öğedir. Uzun süre burada oturacak öğrenci için yeterli konfor ihtiyacı sağlanmalıdır.

Tasarım stüdyoları hem grup hem de bireysel çalışmalarına olanak veren alanlardır. Bu sebeple grup çalışmaları ve bireysel alanlar düşünüldüğünde farklı konfor ihtiyaçları ortaya çıkacaktır.

Grup çalışmalarında öğrencinin masada bulunan kâğıdı görebilmesi ve projeyi dinleyebilmesi için masaya yönelmiş olması gerekir. Bu sebeple oturma elemanının sırt kısmının bulunmaması bu alan için büyük bir sorun oluşturmayacaktır. Ancak bireysel çalışma yapan yahut çizim yapan, bilgisayar kullanarak çalışan bir öğrenci sırtını yaslama ihtiyacı hissedecektir.

Özellikle bilgisayar kullanımının günümüz eğitim şartlarında artmış olması sonucu öğrencilerin oturma elemanlarından beklediği konfor farklılaşmıştır. Sırtlık önemli bir hale gelmiştir. Uzun saatler çizim yapacak olan öğrenci aralarda sırtını yaslama ihtiyacı hissedebilir ve oturma elemanı bu konforu sağlamalıdır.

Farklı iki oturma elemanı seçeneği sınıf ortamında sunularak hem bireysel hem de grup çalışmaları sırasında uygun oturma tercihini öğrencinin yapması sağlanabilmektedir.

Antropometrik olarak pek çok boy ve kilodaki kız ve erkek öğrenciye hizmet edecek olan bu oturma elemanı farklı bacak boyu ve kol mesafesi değişkenlerine ayak uydurabilmesi açısından yüksekliği ayarlanabilir olmalıdır. Böylece masa ile olan ilişkisini öğrenci kendisi ayarlayabilecektir.

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile artan bilgisayar ve akıllı telefon kullanımı sonucu mekânsal bazı ihtiyaçlarda ortaya çıkmaktadır. Bunun başında ise anahtar priz eksikliği gelmektedir. Tasarım stüdyoları eskiye göre daha fazla bilgisayar ve telefonun kullanıldığı bir mekân haline gelmiştir. Her öğrenci mutlaka bilgisayar ile çalışmaktadır. Bu durum her öğrencinin kolaylıkla erişebileceği prizlere olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Ders sırasında, diğer grupların ders yaptıkları anlarda sınıf içinde priz için insanları rahatsız etmek uygunsuz olduğundan her öğrencinin kolay erişimine hizmet eden prizler düşünülmelidir.

3.5 Aydınlatma

Aydınlatma, bir mekânı algılamamızı sağlayan ışık kaynağı olarak tanımlanabilir. “Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerji, erke, ziya, nur, şavk” şeklinde TDK tarafından tanımlanmıştır (TDK, 2021). Turgay ve Altuncu’ya

göre aydınlatma, belirleyici, vurgulayıcı, yönlendirici, sınırlayıcı ve seçici yönleri ile çok güçlü bir mekânsal anlatım aracıdır (Turgay ve Altuncu, 2011).

Bir eleman olarak aydınlatma ise mekânların algılanabilmesini sağlayan ışık kaynağıdır. Bir mekânın karakteristiğini anlatan, kişide kasvetli, heyecan verici, soluk gibi hislerin uyandırılmasına sebep olan temel etki aydınlatmadır.

Aydınlatma sayesinde görebilmenin gerçekleşmesi ile kişi fiziksel, biyolojik ve psikolojik olarak etkilenir. “Işığın fizyolojik özellikleri ışık ışınlarının göze girmesi ile başlar, biyolojik sistem üzerindeki etkileri ile devam eder ve psikolojik etkisi ile son bulur” (Turgay ve Altuncu, 2011). İnsanın fiziksel ve psikolojik sağlığını etkileyen bir unsurdur (Memiş ve diğerleri, 2019).

İnsan ışığın renkleri göstermesi sayesinde mekânı görebilmekte ve algılayabildiği ölçüde etkilenmektedir. Çalışmada tasarım stüdyolarının öğrencileri fiziksel şartları ile verimleri açısından etkilemesi üzerinde durulurken anlaşılması gereken başlıca konulardan biri bu sebeple aydınlatmadır.

Mekân, kişinin görme, koklama, duyma gibi duyu organları ile algıladığı fiziksel bir ortamdır. Görme eylemi ise ışık kaynağı ile doğrudan etkileşimde olan duyu organı göz ile sağlanmaktadır.

Aydınlatma bir ortamın olmazsa olmazıdır. Işık olmazsa renkler, dokular, malzemeler algılanamaz. Bu sebeple diğer birçok mekânda olduğu gibi tasarım stüdyolarında da kullanılacak olan aydınlatmanın lüks değeri, rengi ve kalitesi oldukça önemlidir.

İyi aydınlatılmış bir mekânda öğrencilerin öğrenebilme yetenekleri artacak ve bununla birlikte enerji tasarrufu da sağlanabilecektir (Kayakuş, 2018). Aydınlatmanın öğrencilerin öğrenme verimleri ile bir ilişkisi vardır.

Işık kaynakları, ışığın şekli, sıcaklık derecesi gibi birçok özellik bir mekânın işlevine göre tasarımcı tarafından tercih edilmektedir. En önemli özelliklerden biri ise ışığın yapay bir kaynaktan sağlanabilecek olması gibi doğal güneş ışığının da mekânda kullanılabilir olmasıdır.

Işık günümüze kadar gelmiş pek çok tasarımda önemli bir role sahip olmuştur. Mekânı anlatan ve algılatan bir özelliğe sahiptir. Le Corbusier ışığın önemini “Mimarlık, doğru, güzel ve akıllı mekânların ışıkla olan beraberliğidir.” (na-

lightstyle, 2021) cümlesiyle gözler önüne sermektedir. Işığın mimarı olarak bilinen Tadao Ando ise tasarımlarının büyük çoğunluğunda ışığı oldukça etkili şekilde kullanmıştır.

Etkisi birçok tasarımcı tarafından ortaya konulmuş olan ışık, tasarım stüdyoları içinde büyük önem taşımaktadır. Özellikle farklı kültürden, dinden ve görüşten insanın bir arada eğitim aldığı bir mekân oluşu göz önünde bulundurulduğunda tasarım stüdyolarında kullanılacak ışığın ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Yapay ve doğal ışık kaynaklarının geliş açıları, dereceleri ve etkileri düşünülmeli ve bu doğrultuda mekân ile bütün bir tasarım oluşturulmalıdır. Tasarım stüdyolarında öğrencilerin görsel konfor düzeyleri en üst seviyede tutulmalıdır. Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinden mezun olan kişilerin ortaya koyacağı ürünler öncelikle görsel algıya hitap etmektedir. Bu sebeple tasarım stüdyosu mekânı öğrenciye görsel algılamamanın önemini ve ışığın etkisini hissettirebilmelidir.

Işık aynı zamanda kalite düzeyine göre kişiyi fiziksel olarak rahatsız edebilir ve sağlık problemlerine sebep olabilir. Bu açıdan kişinin ruhsal ve bedensel sağlığını olumsuz yönde etkilememesi açısından aydınlatmanın bu mekândaki tasarımı önem arz edebilir.

Stüdyo ortamları doğal ve yapay ışık kaynağı olmak üzere iki şekilde aydınlatılabilmektedir. Doğal ışık, her zaman öncelikli olarak tercih edilmesi gereken, mekâna doğru yönden alındığında kişinin konforunu olumlu yönde etkileyebileceği düşünülen güneş ışığıdır (Michael ve diğerleri, 2016).

Doğal aydınlatma pencerelerden içeri alacağımız güneş ışığıdır. Yeterli güneş ışığı, yapay aydınlatma ihtiyacını gündüz saatleri için ortadan kaldırabilir. Güneşin kendi rengi ve ışığı etkili olacağından mekânda bulunan renkler en doğru şekilde yansıtacaktır.

Ancak doğal ışık günün her saati, yılın her dönemi eşit şekilde mekânda sağlanamadığından yapay ışık ihtiyacı mutlaka olacaktır. Doğal ışığın mekân üzerindeki etkisi renkler ve dokuları doğru şekilde algılamamızı sağlayacağından kurulacak olan yapay ışık sistemi gün ışığına benzer niteliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

Mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve endüstri tasarımı gibi bölümler beyaz kâğıt üzerine siyah beyaz ya da renkli kalemlerle çizim yapmaktadırlar. Bu sebeple

ışığı karşıdan sağdan ya da arkadan almaları kâğıt üzerine kalemin, ellerinin ya da kendilerinin gölgesini düşüreceğinden en doğru açđ ışığı soldan almak olacaktır. Sağ elini kullanan bir birey için ışığı sağdan alıyorsa çalışma alanına gölge düşecektir. Bunun tam tersi olarak sağ elini kullanan kişinin ışık kaynağı soldaysa çalışma alanında aydınlık yüzey oluşacaktır. Bu da çalışma veriminin artmasını sağlayacaktır (Kavasoğulları, 2021).

Doğal ışık kaynağının öğrencinin solunda kalacağı şekilde bir mekânın kurgulanması, teknik resim yapacak olan kişiler için en doğru mekân düzenini ve ışık yönünü oluşturmuş olacaktır.

Bununla birlikte doğal ışık bir düğme ile kontrol edilebilir olmadığından tasarım stüdyosu mekânları içerisinde kurgulanacak olan pencereler kullanılan cam özelliği ile ya da seçilecek perde özelliği ile kontrol edilebilir hale getirebilir.

Mekâna girecek ışığın kontrol edilmesi gerekliliği özellikle günümüz teknolojilerinin ilerlemesi sonucu bilgisayar, projeksiyon gibi aletlerin kullanımını artırması sonucu ortaya çıkmıştır. Bir öğrenci ya da öğretenin sunum yapma, konu anlatma gibi eylemlerinde destek olarak kullanacağı bu yansıtıcı sistemler karanlık ortamlara ihtiyaç duyarlar. Bu sebeple gün içinde de mekân karanlık hale getirilebilmelidir.

Bunun için kumanda ile kontrol edilebilen, karartılıp, tekrar saydamlaştırılabilen camlar geliştirilmiştir. Yine yeni teknoloji ile üretilen tekstil ürünleri ışığı yüksek derecede kesici özelliklere sahip olabilmektedir. Bu ürünlerin mekân tasarımına entegre edilmesi ile gün ışığı tasarım stüdyosu mekânı için kontrol edilebilir hale getirilmiş olacaktır.

Yapay aydınlatmalar, insan üretimi ışık kaynaklarıdır. Bu ışık kaynaklarının pek çok çeşidi teknolojinin gelişmesi ile üretilmiş ve günümüz tasarımlarında kullanılmaya başlanmıştır. Yapay aydınlatmalarda ışık seviyesi, rengi, sıcaklık derecesi kontrol edilebilmekte, tasarım ve mekânın işlev ve uygunluğuna göre tercih edilebilmektedir. Bununla birlikte yapay ışık kaynağının mekân içerisindeki yeri oldukça önemlidir.

ışık kaynağı, bir bölgeyi özellikle aydınlatabilir, bir nesne üzerine vurabilir, yönlendirici özellikte olabilir yahut genel bir kaynak olarak tercih edilebilir. Aydınlatma mekân içerisinde bu tarz yönlendirmeleri hem formu hem de yaydığı ışığın niteliğine göre farklı şekillerde tasarımcının istediği yönde yapabilmektedir.

Stüdyolarda görsel konfor koşullarının sağlanması, öğrencinin tasarım eğitimi esnasında zorlanmadan, yorulmadan verimli bir şekilde devam edebilmesi için oldukça önemlidir (Yağmur ve diğerleri, 2016). Tasarım stüdyolarında tercih edilecek olan yapay aydınlatma ise noktasal değil genel tercih edilmelidir. Aydınlatmanın rengi ve derecesi mekân içerisinde bulunan önceki bölümlerde bahsedilen malzeme ve donatıları kullanıcıya en doğru şekilde algılayabilir düzeyde olmalıdır.

Aydınlık düzeyi çok fazla gölge oluşmasına izin vermeyecek düzeyde olmalıdır. Teorik sınıflarda 300 lüks, tasarım stüdyolarında ise 500 lüks uygundur (Yıldırım, 2020). Gölge oluşumu beyaz kâğıt üzerine çizim yapan öğrenci için oldukça önemlidir. Kâğıda düşen gölge, görsel konforu ve kişinin psikolojisini olumsuz yönde etkileyebilir bu sebeple minimum düzeyde tutulması uygun olabilir.

Yapay aydınlatma elemanları kurgulanırken ışığın mekâna eşit derecede yayılması sağlanmalıdır. Bunun için ise ışık kaynağının önüne gelecek malzemenin ışığı geçirirken dağıtabilmesi gerekmektedir. Doğal ışığa benzemesi sebebiyle tasarım stüdyolarında beyaz renk tercih edilebilir.

Tasarım stüdyolarındaki iç mimari düzenlemelerin öğrenciye en doğru şekilde algılatılabilmesi ışık ile sağlanacaktır. Bu sebeple bir stüdyo tasarımı yapılacak zaman aydınlatma diğer bütün tasarım elemanları kadar iyi düşünülmeli ve mekâna yerleştirilmelidir.

Stüdyo ortamları uzun süre vakit geçirilen mekânlar olduğundan ışığın kalitesi sağlığı olumsuz yönde etkilemeyecek derecede olmalıdır. Işık düzeyi kontrol edilebilmeli ya da birden fazla ışık kaynağı tercihi olabilmelidir.

Genel aydınlatmanın dışında mekânda kullanılan masalar hareketli olabileceğinden sarkıtlar tercih edilmemelidir. Masalar öğrencinin dönem içerisindeki ihtiyaçlarına göre grup çalışmasına, bireysel çalışmaya ya da teorik ders dinleme düzenine göre değişecektir. Bu durumda sarkıt aydınlatmalar tanımsız kalarak mekânda estetik ve görsel algının bozulmasına sebep olabilir. Bunun yerine portatif, çıkarılıp takılabilen ve tercihe bırakılan hareketli masa lambaları tercih edilebilir. Özellikle mekân içerisinde vurgulanmak istenen noktalar var ise bu alanların aydınlatması ayrıca düşünülmelidir.

3.6 Akustik

Gürültü her ortam için rahatsız edici ve işitsel konforu düşüren bir durumdur. Özellikle sınıf ortamları, stüdyo ortamları karşıdaki kişinin söylediklerini dinleyebilme ve anlayabilmeye dayalıdır. Bu sebeple çevresel seslerin yüksek olmaması gerekmektedir.

Eğer eğitim binasının bulunduğu yer gürültünün yüksek olduğu bir yerde ise binanın cephesinde ve iç mekânda ses yutucu malzemeler tercih edilerek mekânın akustik konforu sağlanmalıdır.

Sınıf ve stüdyo mekânları için ideal desibel yüksekliği 30-48dBA arasında olmalıdır (Özçevik, 2015). Gürültü düzeyi bu sınırın üzerine çıktığında öğrencinin işitsel konforunu olumsuz yönde etkileyebilir. Eğitim mekânları birçok kişinin aynı anda bulunduğu, yürüdüğü, konuştuğu, sese sebep olduğu mekânlar olduğundan burada önemli olan mekânda seçilen malzemelerin bu sesi ne kadar yansıttığı ve yuttuğu olmalıdır.

Gözle görülür bir sorun teşkil etmese dahi gürültü kişinin ruhsal ve fiziksel olarak etkilenmesine sebep olabilmektedir. Odaklanamama, baş ağrısı gibi sorunlar kişiyi ilgilenmesi gereken işten alıkoyarak çıkacak ürünlerdeki verimi düşürebilir.

Tasarım stüdyoları için gürültü düzeyi, tasarımcı adaylarının kişisel konforunu ve verimini olumsuz yönde etkileyebilir bu nedenle işitsel konfora dikkat edilmelidir. Öğrenciler akustik konforu düşünülmuş bir tasarım stüdyosunda birbirlerini duymada güçlük yaşamayacakları, çevresel gürültüden rahatsız olmayacakları, proje yürütücülerini dinlemekte güçlük çekmeyecekleri düşünülmektedir.

Stüdyolar öğrencilerin birden fazla yöntemle bilgi edindiği ortamlardır. Bunları kısaca genel ders anlatımı, bireysel çalışmalar, masa kritiği, jüri kritiği, maket, çizim vb. sunum hazırlama şeklinde özetlemek mümkün olacaktır. Bu yöntemlerin her birinin mekânda farklı bir alana ve ortama ihtiyaç duyduğu oldukça açıktır. Stüdyonun temelinde birçok işlevin tek mekânda kurgulanması gerekliliği bulunmaktadır. Öğrenci bir kenarda maket hazırlıyorken, yanında bulunan arkadaşı bilgisayar başında modelleme yapıyor olabilir. Bir diğeri ise aynı zamanda yanındaki başka bir kişi ile kahve içerken projesi hakkında sohbet edebilir.

Stüdyo tüm bu işlevler göz önünde bulundurulduğunda işitsel konforun önem kazandığı mekânlardan biridir. Bu sebepler ışığında mekânda seçilecek olan malzemeler sesi çok fazla yansıtarak gürültüye sebep olmamalıdır. Gerekli durumlarda mekânda ses yutucu paneller, kumaş ya da benzeri sesi absorbe edebilen materyaller kullanılarak stüdyo ortamındaki ses düzeyi kontrol altına alınmalıdır. Stüdyolarda iç ve dış gürültü kaynakları kontrol altına alındığında öğrencinin iletişimde en çok başvurduğu konuşma ve dinleme yetisi aksamaya uğramayacaktır.

3.7 Isı ve Nem

Bir tasarım stüdyosunu her açıdan ele alırken değinilmesi gereken bir başka husus ısı ve nem faktörüdür. Bir mekânı kullanıcı tarafından maksimum verimle ve minimum rahatsızlıkla kullanılabilir hale getirmek için mekânda var olan her etki düşünülmeli ve ele alınmalıdır.

Isı ve nem faktörü pek çok farklı değişkene sahiptir. Mevsimler, binanın bulunduğu coğrafya, çevresel faktörler, binanın yönü, kullanıcıların yaşı, cinsiyeti. Her bir özellik mekânda bulunan ısıyı etkilemektedir. Bu durumda kontrol edilebilir bir mekân ısısına sahip olunmalıdır. Ancak doğal faktörler göz ardı edilmemelidir.

Pencereden girecek olan gün ışığı dahi mekânda ısısız bir değişime sebep olacaktır. Bu durumda stüdyoda bir ısı ve nem konforu oluşturmak birden fazla durumu göz önüne alma ile doğru sonuca ulaşacaktır.

Isısız konfor algısı da kişinin biyolojik, duygusal ve fiziksel özelliklerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu durum tasarım stüdyolarında net bir ısı derecesi belirlenmesini olanaksız kılarken, kabul edilmesi gereken çoğunluğun ısısız konfor algısıdır (Vural ve Yılmaz, 2016).

Kişinin mekânda bulunurken en çok etkilendiği fiziksel şartlardan biri olan ısısız konforu ASHRAE, (Amerikan Isıtma ve Soğutma Mühendisler Birliği) ısısız çevre kapsamında memnunluk ifade eden, kişinin çevresindekilerden mekânın ne çok sıcak ne de çok soğuk olduğu konusunda fikir yürütemediği zihinsel ve vücudun bütününde ısısız dengenin sağlandığı fizyolojik bir durum olarak tanımlamıştır (Özçevik, 2015).

Tasarım stüdyoları gibi birçok insanın bir arada bulunduğu mekânlarda ortamdaki havanın kalitesi de önem kazanmaktadır. Yeterli ısı ve nem seviyesine sahip olunurken mekânda bulunan temiz hava miktarı da bir o kadar önemli olmaktadır.

Bu koşullar mekânda iklimlendirme çalışması ile kolaylıkla sağlanabilmektedir. Sıcaklık ve soğukluk dengesi için klimalar, temiz ve kirli hava devinimi için ise havalandırma sistemi kullanılabilir. Aynı zamanda temiz hava için mekânda bulunan pencereler de doğal hava girişi için önemli kaynaklar olacaktır. Yalnızca pencereler vasıtası ile içeri alınacak olan gürültü göz önüne alınmalı ve çevresel gürültü yüksek ise mekânda mutlaka bir havalandırma sistemi kullanılmalıdır.

Kişi ısı ve nem konforunun sağlanması ile psikolojik ve fizyolojik olarak herhangi bir rahatsızlık hissetmeyecek ve odaklanma, düşünme, algılama eylemlerinde bir aksaklık yaşamayacaktır. Bu sayede öğrenciye sağlanan ortam öğrencinin kişisel verimi üzerinde olumsuz bir etki yaratmayarak onun ilgilendiği iş ve eylemde maksimum verim göstermesine sebep olabilecektir.

Bu çalışmanın devamında tüm bu bireysel sağlık ve konfor koşulları göz önüne alınarak oluşturulmuş bir tasarım stüdyosu örneği sunulacaktır.

4. ÖRNEK BİR TASARIM STÜDYOSU PROJESİ

Bu bölümde var olan bir tasarım stüdyosunun önce güncel durumu değerlendirilecek ve güncel durumda araştırmanın başında bulunan eksikliklerden yola çıkılarak bir tasarım stüdyosu projesi çizilecektir. Çizilen proje bir uygulama projesi değildir. Yalnızca belli alt kriterleri ve fikirleri somut bir görsel olarak öğrencilere sunabilmek için 3 boyutlu çizim formatında hazırlanmıştır.

Araştırmacının tasarım stüdyolarının fiziki şartlarını iyileştirerek öğrencinin sınıf içerisindeki veriminin artacağını düşünmesi ile ortaya çıkan proje farklı fikirlerin somut bir projeye dönmesi ile ortaya çıkmıştır.

4.1 Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu

Aşağıda görsellerine yer verilecek olan tasarım stüdyosu İstanbul Gedik Üniversitesi'ne ait B blokta yer alan “Derslik 103” olarak bilinen sınıftır. Öğrencilerin aktif olarak proje derslerinde kullandığı bu alan araştırmacının da İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünde lisans eğitimi süresinde deneyimleme fırsatı bulması sebebiyle proje alanı olarak seçilmiştir. Bu sayede sınıfla ilgili öğrencinin bakış açısından daha yerinde öneriler getirilebilmektedir.

Şekil 4.1: Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 4.2: Tasarım Stüdyosunun Güncel Durumu

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Sınıfın güncel durumu araştırmacının çektiği fotoğraflar ile açıklanacaktır. Öncelikle bu alanın bir tasarım stüdyosu olarak inşa edilmediği ve bir ofisten dönüştürüldüğü bilinmelidir. Eğitim binasının projesi ve sınıf alanları bu nedenle öğrencilere ve öğretmenlere çoğu anlamda yetersiz gelebilmektedir.

Stüdyoda iki farklı kapıdan giriş yapılabilmektedir. Daha önceden iki farklı alan olarak kullanılan mekân bölücünün kaldırılmasıyla bir stüdyo alanına dönüştürülmek istenmiştir. Bu sebeple birden fazla girişe sahiptir.

Sınıfın kullanımını elverişsiz hale getiren bir diğer görüntü öğrencinin öğretene görme ve ilişki kurmasını engelleyen kolon görüntüsüdür. Öğreten ve anlatan kişinin bulunduğu alana yönelen öğrencilerin görüşünü kısıtlayan bir yere ve boyuta sahiptir.

Sınıf ortamında öğrencilerin kullanımına ayrılmış bir depolama alanı bulunmamaktadır. Öğrencilerin kullanımına sunulan çizim masalarında da herhangi bir depolama alanı yoktur. Bu sebeple özellikle maket malzemesi, cetvelleri, proje çantaları ve tüpleri sınıf içerisinde öğrencilerin rahat hareket etmelerini engelleyecek şekilde ortada kalmaktadır.

Çizim masalarına çanta asılamamakta, tablasına eğim verilememekte ve yüksekliği ayarlanamamaktadır. Uzun süreli çalışmalarda öğrencilerin ergonomik konforlarını olumsuz etkileyecek olan bu unsurlar verimi düşüren sebeplerden biri olarak görülebilmektedir.

Sınıfın sahip olduğu büyük pencereler yeterli doğal ışığı sağlamaktadır. Tavanda bulunan floresanlar ile genel aydınlatma sağlanmaktadır. Isı konforu da tavanda bulunan iklimlendirme araçları ile sağlanmaktadır. Havalandırma yine tavanda bulunan menfezler ile sağlanmaktadır. Pencereler ters vasistas sistemi kullanılarak yapılmıştır ve bu nedenle sınıfa doğal hava girişı kısıtlıdır.

Sınıfta kullanılan renkler genel olarak açık renklerdir ve kahverengi tonları tercih edilmiştir. Malzeme seçimleri zeminde PVC kaplama, duvarda sıva üzeri boya, tavanda alçı asma tavan şeklinde yapılmıştır. Kapı ve pencere doğramaları alüminyumdur. Gri renk stor perde tercih edilmiştir.

4.2 Tasarım Stüdyosu Projesi

Bu bölümde bir önceki bölümde yer alan tasarım stüdyosunun mekân ölçüleri kullanılarak yeni bir tasarım önerisi getirilecektir. Bu öneri önceki bölümlerde ortaya koyulan, tasarım stüdyosunda öğrencilerin verimlerini artırmaya yönelik fikirler içerecektir. Bu fikirler literatür taraması ve araştırmacı deneyimi ve kullanıcı yorumları ile araştırmacı tarafından ortaya konulmuştur.

Görseller kullanılarak tasarımda kullanılan fikirler detaylı olarak açıklanacaktır. Bu bölümde yer alan görsellerin tamamı araştırmacı tarafından çizilmiştir. Proje bir uygulama projesi değildir ve tasarım, renk gibi değişkenler yoruma açık ve değiştirilebilirdir. Ancak burada ön plana çıkarılmak istenen bir tasarım stüdyosu projesi ele alınırken göz önünde bulundurulması gereken kriterlerdir.

Sınıf alanında bulunan fiziki şartların iyileştirilmesi adına ortaya atılan fikirler araştırmacının tasarım yeteneği ile birleştirilerek bir model haline getirilmiştir. Bu tasarımdan anlaşılması gereken bundan sonra yapılacak tasarım stüdyoları projeleri için bir alt zemin oluşturması ve renk, tasarım ve malzeme seçenekleri değiştirilse dahi fikirlerin kullanılmasının amaçlanmasıdır.

Sınıf tasarımı yapılırken sınıfın öğrencinin daha konforlu hissedeceği, aidiyet duygusunun destekleneceği, ergonomik şartların sağlanacağı bir sınıf ortamı fikri ile yola çıkılmıştır. Bu sınıf fiziki şartların iyileştirilmesi ile öğrencilerin daha çok vakit geçirmek isteyeceği, böylece daha fazla projeleri ile ilgilenebileceği, daha fazla sosyalleşebileceği bir alan olarak tasarlanmak istenmiştir.

Bütün bu şartlar değiştiğinde sınıfın öğrencinin verimini artıracakđı, projeye olan ilgi ve alakasını olumlu yönde etkileyeceği öngörülmektedir. Çalışmanın amacı bu öngörüü doğrulamaktır ve bu sınıf tasarımı bunu amaçlamaktadır.

Öncelikle sınıfın öğrencinin sosyalleşeceği bir ortam olması fikri ile bir sohbet alanı düşünölmüştür. Ayrıca sınıfta sabahlayan, erkenden sınıfa gelip geç saatlerde çıkan öğrencilerin çay, kahve gibi ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir kahve barı düşünölmüştür. Sınıf ortamında öğrencinin grup çalışmaları dışında bireysel olarak çalışabileceği alanlara yer verilmiştir.

Sınıf tasarımında malzeme çeşitliliği ön plana çıkarılmış ve bunu vurgulamak amacıyla bir malzeme duvarı yapılmıştır. Bu duvarın öğrencilerin malzeme bilgisini geliştirmede etkili olacağı düşünölmektedir. Sınıf ortamı sunum esnasında perdeye görüntü yansıtılacağı sırada tamamen karanlık olabilsin diye karartılabilir cam kullanılmıştır. Bununla birlikte koyu renk perde tercih edilecek sınıfın karartılmasına destek olması amaçlanmıştır.

Sınıfta doğal ışık ve yapay ışık kullanımına yer verilmiştir. Aynı zamanda elektrik tesisatı öğrencilerin sınıfın her alanında elektronik aletlerini şarj edebileceği şekilde düşünölmüştür. Bunun sebebi değişen ve gelişen dijital çağa ayak uyduran gençlerin sınıf ortamında eksiklik hissetmeden eğitimlerine devam edebilmelerinin amaçlanmasıdır.

Burada üzerinde durulacak kriterler şu şekilde sıralanabilmektedir;

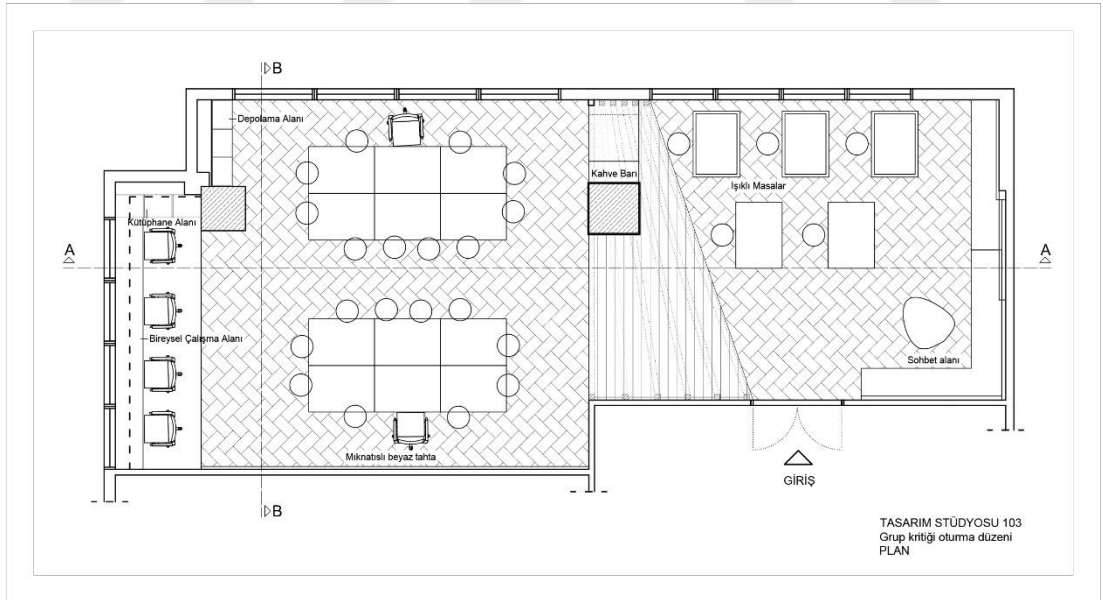
- Yerleşim şeması stüdyonun kullanım amacına göre şekillenebilmelidir.
- Stüdyo içerisinde bulunan donatılarda malzeme seçimi yapılırken çeşitli malzemelere yer verilmelidir.
- Stüdyo ortamında öğrencilerin her birinin şahsına özel depolama alanı bulunmalıdır.
- Stüdyoda bulunan çizim masaları beyaz tercih edilmeli, ölçüleri maksimum kâğıt boyutuna uygun olmalı, çanta asılacak özellikte olmalı, kalem konulacak ayrı bir bölme olmalı, çay kahve gibi içecekleri kâğıt ile aynı yüzeye koymamak için farklı bir bölme olmalı, yüksekliği ayarlanabilmeli ve çizim yapacak olan kişinin duruşuna göre tablası derecelendirilebilmeli.
- Stüdyo içerisinde öğrenci ve öğretmenlerin kullanımına özel bir kahve barı bulunmalı.

- Sınıf ortamında bir sohbet alanı bulunmalı.
- Sınıf ortamında bireysel çalışma alanları bulunmalı.

Tasarım stüdyosu projesinde dikkate alınacak ilk unsur sınıf alanının birden fazla plan şemasına ihtiyaç duracak olmasıdır. Üç tip plan şemasına yer verilecektir. Bu şemalar;

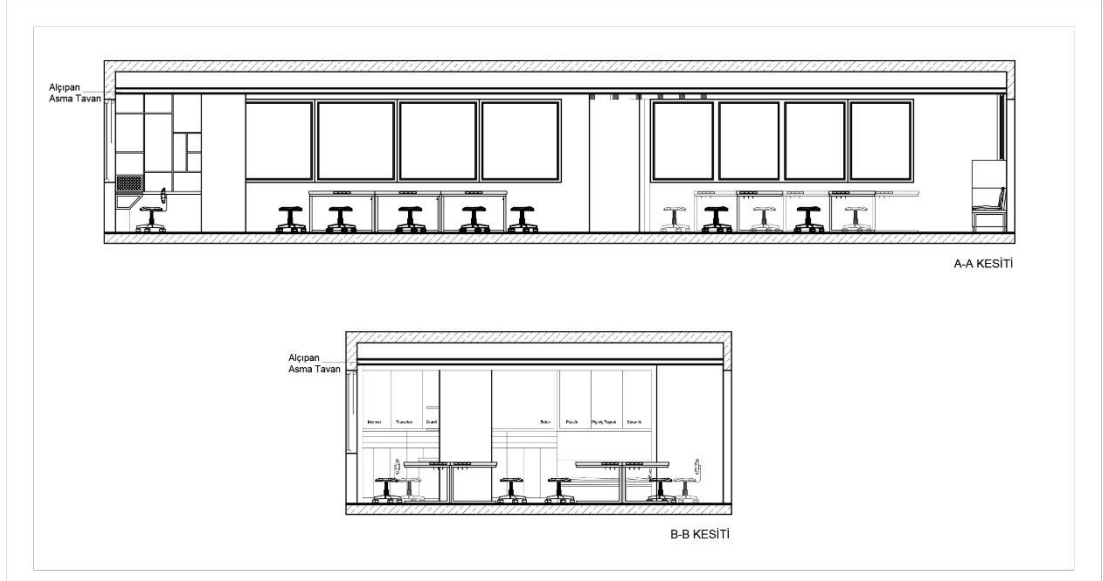
- Grup kritiği şeması
  - Teorik derslik şeması
  - Jüri kritiği şeması
- a. Grup kritiği şeması**

Bu şema bir grup (10-12) öğrencinin bir öğretene ile bir masa etrafında oturduğu sınıf düzenidir (Canbay Türkyılmaz ve diğerleri, 2012). Grup kritiğinde öğrenci sayısının kaç olması gerektiği Canbay Türkyılmaz ve diğerlerinin yaptığı bir çalışmada detaylıca araştırılarak ortaya konmuştur. Bu düzende aynı sınıfta birden fazla grup bulunabilmektedir. Sınıfın elverdiği sayıda grup aynı anda kritik almaya uygun olacaktır. Yalnız bu noktada gruplar arası ses iletişiminin en az düzeyde olması önem arz edebilir.

Şekil 4.3: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Planı

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 4.4: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Kesiti

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 4.5: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni Masa Yerleşimi 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Görsellerde yer alan grup kritiği düzeninde üzerinde durulan konuların ilki öğrenen ve öğretene arası ilişkinin doğru kurulmasıdır. Her öğrenen öğretene yeterli düzeyde duyabilmeli ve görebilmelidir. Kritik alacak olan öğrenci dışında diğer öğrencilerinde kritiği duyabilmeleri ve dinleyebilmeleri önem arz edecek bir konudur. Bu sebeple grup içi iletişimi kesecek bir engel bulunmamalı, mesafe çok uzak olmamalıdır. Aynı zamanda mekân içerisinde ses yankılanarak diğer grupta bulunan kişileri rahatsız etmemelidir. Bu sayede işitsel konfor düşmeyecektir.

Bu şema öğrencilerin proje üretme süreçlerini öğrendikleri, tasarım yapabilme yeteneklerini geliştirdikleri ve süreç sonunda ortaya bir proje koydukları ‘Tasarım Stüdyosu’ dersinin en önemli mekânıdır. Bunun sebebi yaklaşık 14 hafta boyunca üzerinde çalıştıkları projeleri her hafta haftada iki gün olmak üzere öğretenden kritik almak suretiyle geliştirmeleridir. Haftanın iki günü bu düzen kullanılacaktır.

Şekil 4.6: Tasarım Stüdyosu Projesi – Grup Kritiği Düzeni 3D Görsel

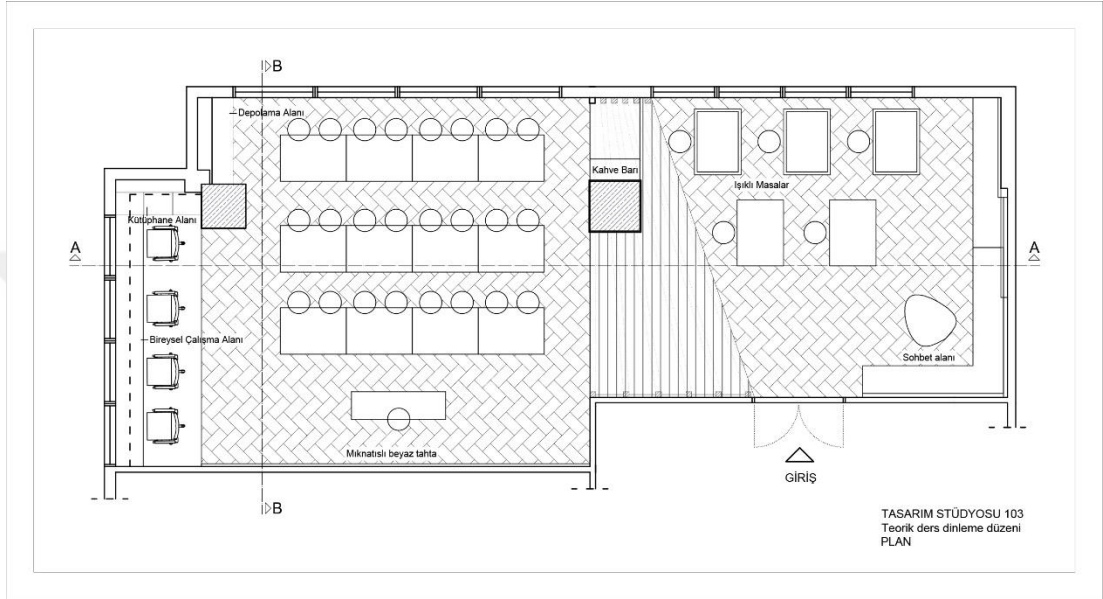
Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Yapılan çalışmada bütün bu esaslar göz önüne alınarak her bir grup 12 öğrenci olacak şekilde bir sınıf düzeni oluşturulmuştur. Öğreten ve öğrenen iletişimini kesecek herhangi bir engel bulunmamaktadır. İki grup arasındaki ses iletişimi sınıfın genelinde kullanılan perdeler ve kumaş duvarı ile akustik sağlanarak kontrol altına alınmıştır.

Grup kritiği düzeni uzun süreli kullanılacak olan plan şemasıdır ve bu şemanın sürekli değiştirilmemesi için öğrencilerin bireysel çalışma alanları grup şemasının çevresinde düşünülmüştür. Ancak bireysel çalışma alanlarının yetmediği durumlarda yine öğrenciler kendi ihtiyaçları çerçevesinde masaların yerini değiştirerek kendi çalışma alanını oluşturabilecektir. Proje dersi esnasında masaların düzeni yine grup kritiği şemasına getirilerek kullanılabilir.

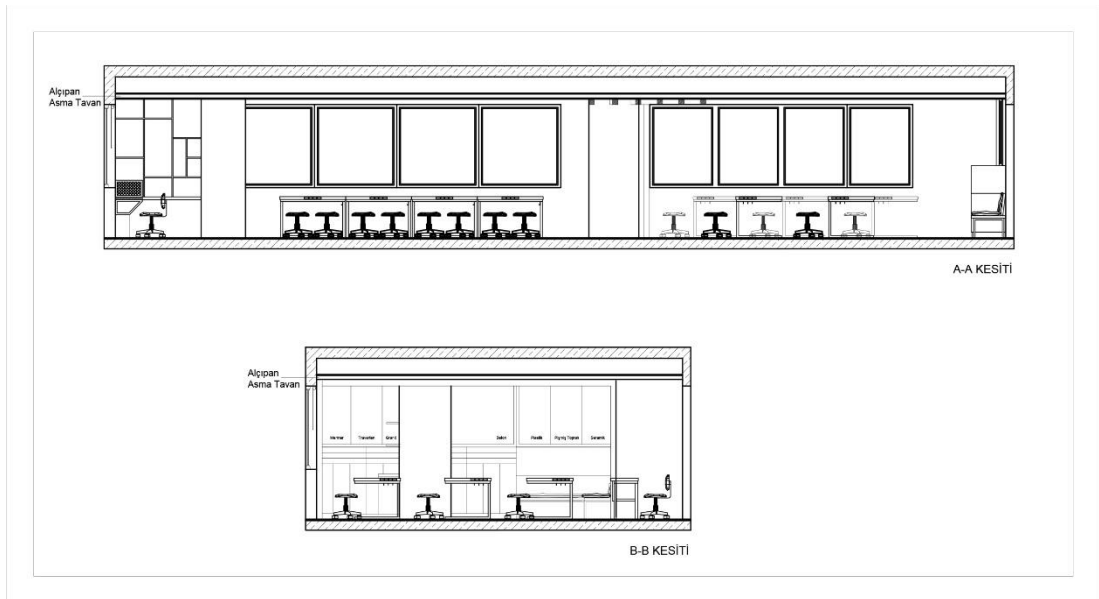
b. Teorik Derslik Şeması

Teorik derslik şeması tüm öğrencilerin aynı yöne yöneldiği ve bir öğretenden tarafından bilgi aktarıldığı derslik düzenidir. Tasarım stüdyolarında bu düzen proje derslerinin ilk bir veya iki haftasında bir veya birkaç öğretendenin gerek proje gerekse genel bilgi ile ilgili olsun konu anlatacağı dönemde kullanılmaktadır. Kullanımı 1-2 haftadan uzun sürmemektedir.

Şekil 4.7: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Planı

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 4.8: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Kesiti

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Teorik derslik şeması tasarlanırken her öğrencinin aynı yöne bakacağı ve bir öğretmenin anlattıklarını dinleyeceği bir düzen ile hazırlanmıştır. Yansıtma perdesinin olduğu duvar aynı zamanda beyaz mıknatıslı bir tahta olarak kullanılmaktadır. Bu sayede öğretmenin yazı yazması ya da şekil çizmesi gerektiğinde beyaz tahtanın tamamı ya da perdenin dışında kalan kısımlar kullanılabilir olacaktır.

Çizim masalarının yan yana ve arka arkaya sıralanması ile oluşan bu düzende sınıf toplamda 24 kişi kapasitelidir ve her çizim masası 2 öğrencinin yan yana dersi dinleyebileceği şekilde düşünülmüştür. Bu sayede bu masa sayısı değişmeden yalnızca masaların yerleri değişerek grup kritiği düzenine kolaylıkla geçilebilecektir.

Şekil 4.9: Tasarım Stüdyosu Projesi – Teorik Derslik Düzeni Masa Yerleşimi 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Öğretmenin kullanması için de ayrıca bir masa düşünülmüştür. Bu masa jüri düzeninde arkaya yaslanarak yine öğrencilerin kullanabileceği bir işlev görecektir. Hem öğretmen hem de öğrenen için kullanılacak bir alan olan düşünülmüştür. Öğretmenin dönem boyunca tahtada ders anlatmayacağı düşünülerek sabit bir öğretmen kürsüsü mekânda bulunmamaktadır.

Bu şemada önemli olan sunumu yapan kişinin sesinin herkes tarafından duyulabilmesi, jürinin sunumu bir engel olmaksızın dinleyebilmesi ve diğer öğrencilerin sunumu dinleyebilmeleridir.

Günümüzde projeyi baskı almak yerine perdeye yansıtarak sunma metodu ön plana çıktığından jüri kritiği düzeni bunu sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Yine de öğrencilerin projelerini baskı almaları istenmesi durumunda ise mıknatıslı tahtaya projeleri mıknatıs yardımıyla asılabilecektir.

Şekil 4.12: Tasarım Stüdyosu Projesi – Jüri Kritiği Düzeni 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Görselde yer alan düzen bunu sağlamak amacıyla kurgulanmıştır. Öğrencinin projesini yansıtacağı perde, bilgisayarın konulabileceği masa ve jürinin oturacağı alan yerleşimi yapıldıktan sonra arka kısım öğrencilerin dağınık düzende oturabilecekleri şekilde düzenlenmiştir.

Bu şemaların dışında tasarım stüdyosu mekânı içerisinde ayrıca düşünülmüş bazı alanlar bulunmaktadır. Bu alanların öğrencilerin verimlerini pozitif yönde etkileyeceği düşünülmüş ve bu sebeple tasarıma eklenmiştir. Tasarım stüdyosunda yer alması için tasarlanan alanlar şu şekilde sıralanmaktadır;

- Bireysel çalışma alanları
- Kitaplık alanı
- Sohbet alanı
- Malzeme duvarı
- Kahve barı

- Çizim masası

Bireysel çalışma alanları

Tasarım stüdyosu içerisinde teknik çizim ve bilgisayar destekli çizim için uygun olmak üzere iki farklı bireysel çalışma alanı düşünülmüştür. Bir renk ile sınıfın genel ortamından koparılan alan öğrencilerin bireysel çalışabilecekleri, bilgisayar kullanabilecekleri ve araştırma yapabilecekleri bir alan olarak düşünülmüştür. Bu alanda öğrenci tercihinin göre kulaklığını takıp ortamdaki uzaklaşarak uzun süreli çalışmalar yapabilmektedir.

Bu alanın sınıftan bir renk kullanılarak ayrılmasının sebebi öğrencinin bazı zamanlar ortamdaki uzaklaşarak yalnızca kendi işine odaklanmak isteyebileceğinin düşünülmüştür. Kendisine özel ayrılmış bir alanda kendini ortama daha ait hissedeceği fikri ile bu alan özelleştirilmiş ve öğrencinin bireysel kullanımına sunulmuştur.

Şekil 4.13: Tasarım Stüdyosu Projesi – Bireysel Çalışma Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Bu alanda tercih edilen turuncu rengin amacı öğrencinin hayal dünyasını harekete geçirmektir. Turuncu renk bulunduğu ortama sıcaklık, neşe enerji verirken aynı zamanda yaratıcılığını desteklemektedir (biyolojiegitim, 2022). Bu sebeple öğrencilerin enerjisini pozitif yöne çekmesi ve yaratıcılıklarını desteklemesi amacıyla bireysel çalışma alanı turuncu renk ile sınıfın diğer bölümlerinden ayrılmıştır.

Ahşap ise doğal olarak elde edilen lifli ve canlı bir malzeme olması dolayısıyla sıcak bir malzemedir (Eriç, 2010). Öğrencilerin daha sıcak ve keyifli hissetmelerinin amaçlanması sebebiyle sınıfın diğer alanlarında olduğu gibi burada da ahşap malzemeye yer verilmiştir.

İkinci bireysel alan ise öğrencilerin t cetveli kullanarak çizim yapmalarına uygun bir alan olarak düşünülmüştür. Bu alanda öğrenci teknik çizim yapabilir, proje çizebilir, maket yapabilir. Bu alanda aynı zamanda öğrencilerin sınıf içerisinde ihtiyaç duyabilecekleri ışıklı masalar yer almaktadır. Sınıfta daima bulunacak olan bu masalar ışıklı masa olarak kullanılabilirken ışıkları açılmadığında teknik çizim masası olarak da kullanılabilir.

Şekil 4.14: Tasarım Stüdyosu Projesi – Bireysel Teknik Çizim Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Kitaplık alanı

Bireysel bilgisayar destekli çalışma alanının hemen yanında öğrencileri araştırmaya, dergi ve kitap karıştırmaya teşvik etmesi amacıyla bir kitaplık düşünülmüştür. Bu alanın öğrencilerin kullanımına açık kendi alanları ile ilgili kitap ve dergiler ile doldurulması ve öğrenciyi bu kitapları karıştırmaya teşvik etmesi beklenmektedir.

Şekil 4.15: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kitaplık Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Sohbet alanı

Öğrencilerin birbirleri arasındaki iletişimi bu sınıf tasarımında özellikle desteklenmek istenmiştir. Bunun sebebi ise araştırmacının mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı gibi mesleklerde iletişimin önemli olduğunu düşünmesidir. Öğrencilerin hem projelerini tartışabilecekleri hem yeni mimari akımlardan, trendlerden sohbet edebilecekleri hem de tamamen ilgisiz konulardan konuşabilecekleri ama her şekilde iletişime geçmelerini destekleyecek bir sohbet alanı düşünülmüştür.

Özellikle fikir alışverişinin önemli olduğu tasarım konularında öğrencilerin iletişime geçmelerini teşvik ederken aynı zamanda öğrencilerin sınıfta oturup dinlenebilecekleri bir alan da oluşmuştur. Bu alan sınıfta sabahlayan öğrencilerin ara verdiklerinde dinlenebilecekleri bir ortam sunacaktır. Tasarımın başında öğrencinin daha konforlu hissetmesi fikri sonucu bu sohbet alanı fikri ortaya çıkmıştır. Öğrencinin daha fazla birbiri ile iletişim kurduğu, daha konforlu ve ait hissettiği bir ortamda veriminin artacağı düşünülmektedir.

Şekil 4.16: Tasarım Stüdyosu Projesi – Sohbet Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Malzeme duvarı

Sohbet alanının bulunduğu duvara öğrencilerin malzemeleri yakından görebilmeleri amaçlanarak bir malzeme duvarı yerleştirilmiştir. Bu duvar öğrencilerin dokunarak malzemeyi hissedebilecekleri, görerek aşına olabilecekleri bir alan olarak düşünülmüştür. Bu sayede malzemeleri daha iyi özümseyerek projelerinde malzeme kullanımına ayrıca önem verecekleri öngörülmektedir.

Şekil 4.17: Tasarım Stüdyosu Projesi – Sohbet Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Malzeme ve malzeme seçimi mimarlar ve iç mimarlar için bir mekân oluşumunda önemli etkenlerden biridir. Malzemeyi iyi kullanarak projenin vereceği his ve etki

değiştirilebilecektir. Bu sebeple öğrencilerin malzemeyi iyi bilmeleri ve öğrenmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Malzeme çeşitliliği olması gerektiği fikri yalnızca malzeme duvarı ile değil sınıfın geri kalan kısımlarında da kullanılarak genel tasarıma yayılmıştır. Sınıfın giriş kapısı paslı görünümlü çelik tercih edilecek öncelikle bu alanın bir teorik sınıf olmadığına sınıfa girilmeden öncesinde anlaşılması istenmiştir.

Sohbet alanına eklenen bitki ise sınıf ortamında oluşturulmak istenen doğal ve sıcak havanın bir tamamlayıcısı olarak yerleştirilmiştir. Bu bitkinin canlı bir bitki olması ve bakım sorumluluğunun sınıfa verilmesi fikri ile hareket edilmiştir. Böylece sınıfı daha fazla sahiplenebilecek ve bu sınıfa kendilerini ait hissedecekleri ön görülmektedir. Bu aidiyet hissi ile beklenen öğrencinin sınıfta geçirdiği süreyi daha verimli hale getirmesi ve sınıfta daha fazla vakit geçirmekten keyif alabilmesidir.

Kahve barı

Stüdyo ortamında öğrencilerin geçirdiği sürenin uzunluğu göz önüne alınarak öğrencilerin çay, kahve ihtiyaçlarını karşılaması amacıyla bir kahve barı düşünülmüştür. Bu alan öğrencilerin kullanımına özel olarak hazırlanmıştır ve öğrencinin ücret ödeyeceği bir sistem düşünülmemiştir.

Şekil 4.18: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kahve Barı Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Vize ve final haftalarında stüdyoda sabahlayarak proje yetiştirmeye çalışan öğrencilerin böyle bir alana ihtiyaç duyabilecekleri öngörülmüştür. Kahve barının öğrencilerin kolayca ulaşabileceği bir alanda olması onların evde mutfaktan kahve almak kadar kolay olması fikriyle oluşturulmuştur. Bu amaçla kahve barının sınıfta geçirilen sürenin verimini pozitif yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Kahve barının olduğu alan ahşap malzeme ile belirginleştirilerek ön plana çıkarılmıştır. Ahşap malzemenin vereceği sıcak his ve doğal görünüm ile sınıf ortamının genel atmosferini olumlu yönde etkilemesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu şekilde sınıf ortamına giriş alanı ve ortak çalışma alanı ayrıştırılmıştır. Ortak çalışma alanına doğrudan giriş engellenmiştir.

Şekil 4.19: Tasarım Stüdyosu Projesi – Kahve Barı Alanı 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Aynı zamanda ön plana çıkarılan bu alanda öğrencilerin dokunma duyularına doğrudan hizmet edecek ve sınıfa farklı bir doku hissi getirecek kumaş bir duvar düşünülmüştür. Bu duvarda ahşap ile kumaş malzeme kullanılmasının sebebi kumaşın mekân içindeki ses konforunu sağlamak amacıyla gürültüyü hapsedebilecek olmasıdır. Aynı zamanda tıpkı malzeme duvarının işlevi gibi öğrencinin kumaşa dokunması ve hissetmesi, bu sayede malzemeyi özümseyerek öğrenebilmesi amaçlanmıştır.

Çizim masası

Çizim masalarının daha konforlu hale getirilebilmesi için öncelikle derecelendirilebilen bir tabla düşünülmüştür. Aynı zamanda yüksekliği ayarlanabilmektedir. Bunlara ek olarak kalem için ayrı bir bölme, kahve ve çay gibi içecekleri kağıtla aynı yüzeyde tutmamak için ayrı bir bölme düşünülmüştür.

Renginin beyaz tercih edilmesinin sebebi eskiz kâğıdı kullanımınıdır. Eskiz kâğıtları arkasını gösterebildiği için beyaz tercih edilerek iki eskiz kâğıdı üst üste konulduğunda bir karmaşa oluşmayacaktır.

Şekil 4.20: Tasarım Stüdyosu Projesi – Çizim Masası 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Aynı özelliklere sahip bir de ışıklı masa düşünülmüştür. Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinde öğrencilerin tasarım öğrendikleri ve sıklıkla çizimleri veya desenleri temize geçmeleri gerektiği fikri ile yola çıkılarak tasarım stüdyosuna ışıklı masalar yerleştirilmiştir.

Şekil 4.21: Tasarım Stüdyosu Projesi – Işıklı Masa 3D Görsel

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

5. TASARIM STÜDYOLARININ FİZİKİ ŞARTLARININ ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Bu bölümde bir önceki bölümde yer alan tasarım stüdyosu projesinin görselleri kullanılarak bir anket çalışması hazırlanmıştır. Araştırmanın verileri üniversitelerin mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinde okuyan öğrencilerine yönelik anket yöntemi ile toplanmıştır. Çalışmanın amacı, belirlenmeye çalışılan bazı alt kriterlerin uygulandığı tasarım stüdyosu projesinin öğrenciler tarafından yorumlanması ve onların verimleri üzerinde etkili olup olmayacağı sorusunun cevaplanabilmesidir. Bu sayede tasarım stüdyolarının fiziki şartları için belirli kriterler ortaya konulmuş olacak ve inşa edilecek olan yeni stüdyoların projeleri ile ya da var olan stüdyoların bu şartlara göre düzenlenmesi yöntemiyle daha eşit bir tasarım eğitimi sunulabilecektir.

5.1 Araştırma Yöntem ve Metodolojisi

Çalışmanın araştırma evreni mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümünde aktif olarak eğitim gören 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinin bu evrenin dışında tutulmasının sebebi henüz proje dersleri almaya başlamamaları ve tasarım stüdyolarında yeterince vakit geçirmemiş olmalarıdır.

Ülkemizde ve dünyada bulunan covid-19 salgını dolayısıyla öğrencilerin her birine yüz yüze ulaşılamaması sebebiyle araştırmanın örnekleme gelişigüzel örneklem olarak belirlenmiştir.

5.2 Araştırmanın Uygulanması

Türkiye'deki üniversitelerin mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümü bulunan fakültelerin öğrencilerine yönelik bir anket hazırlanmıştır. Salgın sebebiyle anket yüz yüze yapılmak yerine Google anket üzerinden sanal gerçekleştirilmiştir. Anket 03/12/2021 tarihinde başlatılmış olup 06/01/2022 tarihinde bitirilmiştir. Toplamda 34 gün yayında kalmıştır. Toplam 120 öğrenci ile iletişime geçilerek anket sunulmuştur.

Anket Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer alan üniversitelerin mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümü okuyan öğrencilerine gelişmiş güzel örneklem yöntemiyle Google anket üzerinden uygulanmıştır. Çalışmanın yalnızca belirlenen 3 bölüm öğrencileri üzerinden yürütülmesinin sebebi, tasarımı yapılan stüdyo kullanıcılarının ağırlıklı olarak bu bölümlerde eğitim almalarıdır. Stüdyo ortamını deneyimlemiş, stüdyo çalışması yapmış ve bu mekânlar hakkında bir fikri ve görüşü olabilecek kişilerin anketi doldurması amaçlanmıştır. Anket formu ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-1 Anket Formu).

5.3 Araştırmanın Bulguları

Anket çalışmasına toplamda 120 öğrenci katılmış ancak tutarlı yanıt veren 113 öğrencinin yanıtları dikkate alınmıştır. Yanıtların her biri 'N 113' üzerinden tablo haline getirilmiştir. Anket çalışmasında öncelikle katılımcının araştırma evreninde olup olmadığını anlayabilmek adına bazı sorular sorulmuştur.

Anket üç ana bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde katılımcının yaşı, cinsiyeti, okula başlama yılı, eğitim kurumu ve bölümü bilgileri sorularak araştırmanın evreninde olup olmadığı anlaşılmıştır. İkinci bölümde tasarım stüdyolarının güncel şartları ve öğrencilerin beklentilerine yönelik sorular sorulmuştur. Son bölümde ise katılımcıya tasarım görselleri ile hazırlanan sorular sorulmuştur.

5.3.1 Anket: Birinci bölüm

Bu bölümde katılımcıların yaşı, cinsiyeti, okula başlama yılı, eğitim kurumu ve bölümü sorulmuş ve Çizelge 5.1'de yer alan yanıtlar alınmıştır. Bu bölümde Anketin amacı, sonuçların kullanımı ve bilimsel ahlak ve etik çerçevesinde bir bilgilendirme yazısı bulunmaktadır (Bkz. Ek-1 Anket Formu).

Çizelge 5.1'de verilen sonuçlar ışığında ankete katılan öğrencilerin yaş ortalaması 22,60 olarak hesaplanmıştır. Anketi dolduran kişilerin araştırma evreni içerisinde oldukları saptanmıştır. Daha çok iç mimarlık öğrencileri tarafından anket cevaplanmış ve cevapların bu kapsamda güvenilir olduğu kanaatine varılmıştır. Anketi dolduran öğrencilerin ağırlıklı olarak okulla başlama yıllarının 2017-2019 arasında olduğu belirlenmiştir. Anket dolduran öğrencilerin ağırlıkta İstanbul Gedik Üniversitesi öğrencileri olduğu anlaşılmıştır. İstanbul Medipol Üniversitesi ve Mimar Sinan Üniversitesi öğrencilerinin de ankete diğer okullara oranla daha fazla katılım

sağladıkları saptanmıştır. Ankete toplamda 37 farklı okuldan öğrenci katılmıştır. Katılım sağlayan öğrencilerin çoğunlukta kadın olmasının sebebi son yıllarda iç mimarlık mesleğinde kadınların daha fazla rol almasından kaynaklanmaktadır ve yapılan bir araştırma ile kadınların iç mimarlık eğitimindeki baskınlığı ortaya konmuştur (Pınarcı ve Ünsan Gülmez, 2018).

Çizelge 5.1: Anket Çalışması Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı Bilgileri		n	Oran %
Yaş	19-22	70	61,95
	23-26	36	31,86
	27-29	7	6,19
Cinsiyet	Kadın	82	72,57
	Erkek	28	24,8
	LGBT	3	2,7
Okula Başlama Yılı	2017	21	18,58
	2018	35	30,97
	2019	30	26,55
	Diğer	27	23,89
Eğitim KURUMU	Gedik Üni	43	38,1
	Medipol Üni	7	6,2
	Mimar Sinan Üni	8	7,1
	Diğer	55	48,7
Bölüm	Mimarlık	12	10,62
	İç Mimarlık	97	85,84
	Peyzaj Mimarlığı	4	3,54

5.3.2 Anket: İkinci bölüm

Bu bölümde katılımcıların tasarım stüdyoları ile ilgili genel görüşü ölçülmüş, tasarım stüdyolarında geçirdikleri süre öğrenilmiş, güncel tasarım stüdyolarında yaşadıkları zorluklara ve beklentilerine yönelik sorulara yer verilmiştir.

Çizelge 5.2’de yer alan sorular öğrencilerin tasarım stüdyolarında geçirdikleri süreyi ölçerek mekâna ne kadar hâkim oldukları anlaşılmaya çalışılmıştır. Sonuçlar öğrencilerin 58,41% ‘inin gün içerisinde 4-8 Saat arasında bir süreyi stüdyoda geçirdiklerini göstermiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin sınıfta uzun süre geçirdiklerini ve stüdyo mekânını etkin şekilde kullandıklarını söylemek mümkün olacaktır. Özellikle öğrencilerin 59,29%’ının stüdyoda sabahladığını gösteren veri öğrencilerin stüdyoları ne derece uzun sürelerde kullandıklarını net bir şekilde ortaya koyabilmektedir.

Çizelge 5.2: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosuna Genel Bakış

Tasarım Stüdyosuna Genel Bakış		n	Oran %
Tasarım stüdyolarında 1 gün içerisinde geçirdiğiniz süreyi seçiniz.	0 Saat- 3 Saat	26	23,01
	4 Saat-7 Saat	66	58,41
	8 Saat Ve Üzeri	21	18,58
Tasarım stüdyolarında sabahladınız mı?	Evet	67	59,29
	Hayır	46	40,71
Tasarım stüdyolarının bölümünüz için önemli bir mekân olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	100	88,50
	Hayır	6	5,31
	Kararsızım	7	6,19
Tasarım stüdyoları öğrenen odaklı mı yoksa öğretene odaklı mı tasarlanmalıdır?	Öğrenen	35	30,97
	Öğreten	4	3,54
	Öğrenen Ve Öğreten	69	61,06
	Kararsızım	5	4,42
Mezuniyetinizden sonra eğitim aldığınız alanda çalışmak istiyor musunuz?	Evet	98	86,73
	Hayır	4	3,54
	Kararsızım	11	9,73

Tasarım stüdyolarının öneminin farkında olup olmadıkları sorusuna verilen cevap göstermiştir ki öğrencilerin 88,50%'i tasarım stüdyolarının bölümleri ve eğitim süreçlerini için önemli bir mekân olduğunu düşünmektedir. Bu sonuca göre tasarım stüdyolarının fiziki şartlarının öneminin ön planda olması gerektiği çıkarımı yapılabilir.

Öğrencilerin 86,73%'ünün eğitim aldıkları alanda meslek hayatlarına devam etmek istemeleri onların eğitimlerine ve öğrenecekleri her türlü tasarım bilgisine önem verdiklerini ve ihtiyaç duyduklarını gösterebilir. Bu sonuç ile tasarım stüdyosu şartlarının öğrencilerin eğitim süreçleri ile bir ilişkisi olduğu kanısına varılmıştır.

Çizelge 5.3' de gösterilen soru öğrencilerin tasarım stüdyosunu kavramsal açıdan nasıl gördüğünü anlamak için sorulmuştur. Böylece araştırmacı tasarım stüdyosunun öğrenciler üzerinde nasıl bir etki bıraktığını, öğrencilerin sınıfa yaklaşımını ortaya koyabilecektir. Sonuçlar 'tasarım ve 'yaratıcılık' kavramlarına katılımcıların 71,68%'inin oy vererek tasarım stüdyolarına bu kavramlar çerçevesinde yaklaşmakta olduklarını ortaya koymuştur.

Tasarım öğrenme sürecine ev sahipliği yapan bir mekân olarak tasarım stüdyolarının 'tasarım' ve 'yaratıcılık' kavramları ile bağdaştırılması, öğrencilerin mekân ile ilişkilerinin doğru ve bilinçli olduğu sonucuna varılmasını sağlayabilir.

Çizelge 5.3: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosuna Kavramsal Bakış

Soru/Cevap		n	Oran %
Tasarım stüdyolarının sizin için hangi kavramları çağrıştırdığını seçiniz.	Yaratıcılık	81	71,68
	Tasarım	81	71,68
	Üretme	76	67,26
	Düşünme	66	58,41
	Gerçeklik	25	22,12

Tasarım eğitimi boyunca bu iki kavram üzerinde sıklıkla duran öğrenciler mesleki gelişimleri için bu kavramların önemini farkına varabilmektedir. Öğrenciler projelerini geliştirirken öncelikle ön plana çıkardıkları yaratıcılık yetenekleri ve tasarım yapabilme yeteneği ile tasarım stüdyosu mekânının bir ilişki içerisinde olduğu düşünülmektedir.

Ön plana çıkan bir diğer kavram ise ‘üretme’ kavramıdır ve diğer iki kavramı takip edecek şekilde proje sürecine eşlik etmektedir. Bu açıdan bakıldığında katılımcıların proje süreçlerine ve aldıkları eğitime bilinçli bir şekilde yaklaştıkları sonucuna varılabilir.

Çizelge 5.4: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ve Çizim Masaları ile İlgili Sorun ve Beklentiler

Tasarım Stüdyosu ve Çizim Masaları ile İlgili Sorun ve Beklentiler		n	Oran %
Tasarım stüdyolarının fiziki şartları ile ilgili yaşadığımız en önemli sorunlar nelerdir?	T cetveli, kağıtlar, maket kartonu gibi okulda bırakılabilecek ve sürekli okulda kullanılabilecek ürünlerin saklanabileceği öğrenciye özel depolama alanlarının bulunmaması	87	76,99
	Ergonomik olmayan sandalyeler	76	67,26
	Sınıf ortamının uzun süreli çalışmaya elverişli olmaması	70	61,95
Sizce tasarım stüdyolarının sahip olması gereken en önemli özellik ve işlevleri nelerdir?	Depolama alanları bulunmalıdır.	97	85,84
	Bireysel çalışma alanları bulunmalıdır.	81	71,68
	Malzeme çeşitliliği sunmalıdır.	75	66,37
Tasarım stüdyosu ortamında bulunan çizim masaları sizce hangi özelliklere sahip olmalıdır.	Kahve, çay gibi dökülme riski olan ürünlerin konulacağı ayrı bir bölme olmalıdır.	96	84,96
	Yüksekliği ayarlanabilmelidir.	95	84,07
	Masa, çizim açısına göre derecelendirilebilmelidir.	80	70,80

Çizelge 5.4'te yer alan sorular öğrencilerin güncel tasarım stüdyolarında yaşadıkları sorunların anlaşılması, fiziksel şartlar ile ilgili ihtiyaçlarının belirlenmesi ve çizim masaları ile ilgili beklentilerinin anlaşılabilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu sonuçlar ışığında araştırmacının tasarımının sorunlara ne ölçüde çözüm getirebildiği görülebilecektir.

Yukarıda gösterilen çizelge 5.4'te yalnızca en fazla oy alan üç cevap yer almaktadır. Daha fazla ön plana çıkan sorunları ve beklentileri görebilmek amacıyla seçenekler sadeleştirilerek tabloya yerleştirilmiştir.

Öğrencilerin aktif olarak kullandıkları tasarım stüdyolarında yaşadıkları sorunların başında 76,99% oranında oy alan depolama alanı sorunu gelmektedir. Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinde büyük ölçülerde kağıtlar, maket malzemeleri, maketler, t cetveli, proje çantaları, proje tüpleri gibi ev ve okul arasında sürekli taşımak zorunda kaldıkları ürünler kullanılmaktadır.

Stüdyo ortamı içerisinde öğrencilerin bu tip materyalleri bırakabilecekleri, depolayabilecekleri alanlara ihtiyaç duymaları kaçınılmazdır. Bu sonuç bu sorunun pek çok okulda yaşandığını göstermektedir. Tasarım stüdyolarında şartlar ne olursa olsun depolama alanlarının düşünülmesi gerektiği sonucuna varmak mümkündür.

Diğer bir sorun olarak tasarım stüdyosu ortamında kullanılan sandalyelerin ergonomik olmayışı gösterilmiştir. Öğrencilerin 67,26%'si sandalyelerin anatomik yapılarına uygun olmadığı ve ergonomik koşulları sağlamadığı görüşündedir. Bu sorun duruş bozukluğuna, uzun süreli kullanımlarda vücut ağırlarına ve dolayısıyla kişide konforsuzluğa neden olabilecek bir sorun olabilir. Bu sorunlar kişide dikkat dağınıklığına ve odaklanma sorununa yol açabilecek boyutta problemler haline gelebilmektedir (Arslan ve Çınar, 2015).

Üçüncü olarak en çok işaretlenen sorun ise sınıf ortamının uzun süreli çalışmaya elverişli olmaması gelmektedir. Bunu bir önceki sorun ile bağdaştırmak mümkün olacaktır. Sandalyelerin rahatsız olması öğrencilerin bir süre sonra konforsuz hissetmesine dolayısıyla çalışmaya devam edememesine sebep olabilmektedir.

Sınıfın sağlayacağı genel ortam ve konfor düzeyinin yükselmesi ile öğrencilerin sınıfta daha fazla zaman geçireceği sonucuna varılabilir. Sınıfta geçirilen sürenin uzaması ile öğrencilerin sınıf içerisindeki veriminin de artacağı düşünülmektedir.

Tasarım stüdyosundan beklenen işlevlerden ilki sorunlarda ön plana çıkan depolama probleminin çözülmesidir. 85,84%'i sınıfta depolama olması gerektiğini düşünmektedir. Bu sorunun öneminden daha önce de bahsedildiği gibi öğrencilerin proje dersi ile ilgili pek çok materyal taşınması ve toplu taşıma kullanan öğrenciler için bu materyalleri taşınmanın daha büyük bir sorun haline geldiği gözlemlenmiştir. Sonuçlar bu sorunun çözülmesine ilişkin büyük bir ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

En fazla oy alan ikinci yanıt bireysel çalışma alanları bulunması gerekliliğidir. Öğrencilerin sınıf ortamında kendi kendilerine çalışabilecekleri alanlara ihtiyaç duydukları sonucuna varmak mümkündür. Özellikle yurt ortamında olan, evinde çalışma ortamı olmayan ya da okulda çalışmayı tercih eden öğrenciler için bu ihtiyacın ön plana çıkmış olması muhtemeldir. Sınıf ortamında oluşturulmuş bir bireysel alan öğrenciye kendisini daha konforlu hissettirecektir. Böylece sınıfta çalışma süresi uzayacak, odaklanma sorunu oluşmayacak ve verimi pozitif yönde etkilenebilecektir.

Öğrencilerin 66,37%'si stüdyo ortamının malzeme çeşitliliği sunması gerektiği seçeneğini işaretleyerek araştırmacının fikrine paralel bir yanıt vermişlerdir. Malzeme bilgisi mimarlık ve iç mimarlık bölümleri için projelerinde ve iş hayatlarında oldukça önemli bir alana sahip olabilmektedir. Bir öğrencinin projesinin fikrini anlatırken çoğu zaman malzemelerden yararlanması gerekecektir. Bu da malzemeleri daha iyi öğrenmeleri gerektiği sonucuna varılmasını sağlayabilir.

Bir tasarım stüdyosu tasarım sürecine eşlik ettiğinden, projeyi ve tasarımcıyı desteklemesi öğrencinin verimi açısından daha pozitif bir etki oluşturacaktır. Malzeme çeşitliliği sunarak öğrencilerin malzemeyi doğrudan görmesi, dokunabilmesi ve hissedebilmesine olanak verilecektir. Böylece öğrencinin malzemeyi daha kolay tanıyabileceği düşünülmektedir.

Malzemelerin nasıl kullanılacağı, hangi malzemenin nerede ve nasıl kullanılması gerektiği, malzemelerin dokuları gibi pek çok değişken öğrencinin projesinde farklı etkiler verebilmesine yardımcı olacaktır. Bu yüzden öğrencinin malzemelere daha kolay erişebilmesi gerektiği düşünülmüştür. Bu sonuç ile öğrencilerin sınıfta malzeme çeşitliliği sunulması ile pozitif yönde etkileneceklerini çıkarabilmemiz mümkündür.

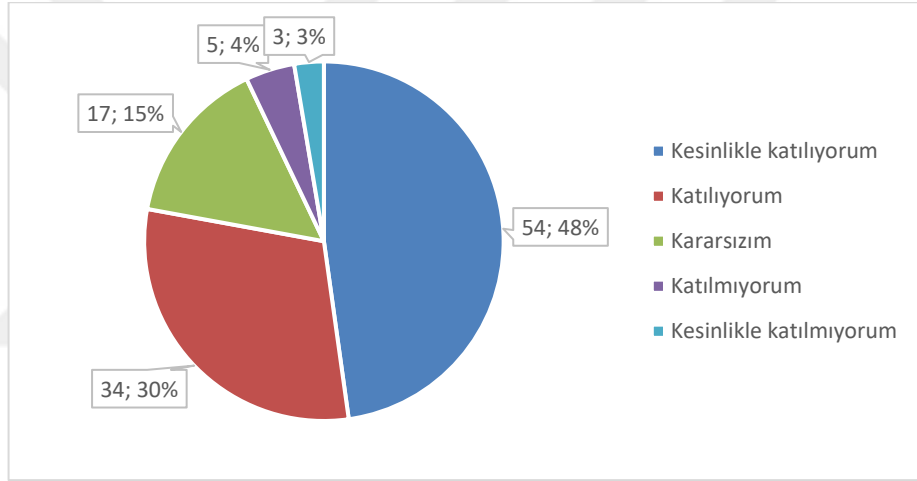
Çizim masaları ile ilgili öğrencilerin beklentileri ölçülmüş ve üç cevap ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin 84,96%'sı çizim masalarında çay, kahve gibi dökülme riski olan ürünlerin konulabileceği ayrı bir bölme olması gerektiği konusunda hemfikirdir. Öğrencilerin çizim yaparken bir şeyler içme ihtiyacı sonucu ürünün çizime dökülerek emeklerini boşa çıkarması durumu ile karşı karşıya kalınabilir. Katılımcıların büyük çoğunluğu bu durumun yaşanmaması için ayrı bir bölme ihtiyacı hissetmektedir. Bu sonuç ile öğrencilerin güncel çizim masalarında çay, kahve için ayrı bir bölmeye sahip olmadıklarını söylemek mümkündür.

Çizim masalarından beklenen diğer özellikler ise yüksekliğinin ayarlanması ve çizim masasının öğrencinin açısına göre derecelendirilebilmesidir. Bu özellikler vücut ölçüleri ve boyları birbirinden farklı olan öğrencilerin konforlarını eşit derecede sağlayabilmek açısından önem arz etmektedir.

5.3.3 Anket: Üçüncü bölüm

Bu bölümde katılımcılara araştırmacının çalışma kapsamında hazırlamış olduğu tasarım stüdyosu örneği sunulmuştur. Öğrencilerin likert ölçeğinde verdiği cevaplar ile tasarım stüdyosunun verimlerine etkisi olup olmayacağı ölçülmüştür. Likert ölçeğinde nötr cevabın da bulunabilmesi için beşli cevap sistemi kullanılmıştır (Saldamlı, 2013).

Şekil 5.1'de bulunan görseldeki 84*118 ölçülerinde, kalem bölmesi, içecek bölmesi, çanta askısı, derecelendirilebilir tabla ve yüksekliği değiştirilebilir özellikteki çizim masası tasarım stüdyolarında kullanılması amacıyla tasarlanmıştır. Öğrencilere bu masa tasarımının yeterli olup olmayacağı sorulmuştur ve Grafik 1'de yer alan sonuçlar elde edilmiştir.

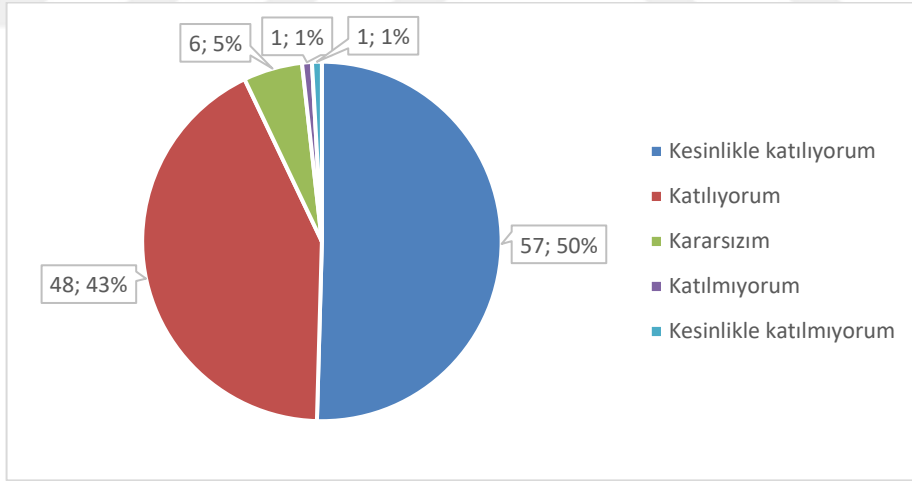

Şekil 5.1: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Çizim Masası’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.1’de yer alan anket sonucuna göre tasarım stüdyosu için özel olarak tasarlanan çizim masası örneği için öğrencilerin 48%’inin Kesinlikle Katılıyorum, 30%’unun Katılıyorum şikkını işaretleyerek tasarımı yapılan masanın beklentilerini karşıladığını söylemek mümkündür. Bu masa öğrencilerin yaşadığı zorluklar ön görülerek oluşturulmuş bir tasarımdır. Öğrencilerin masa tasarımına olumlu yanıt vermeleri bu anlamda eksiklik hissettiklerini ve bu soruna çözüm getirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Görseldeki 84*118 ölçülerinde, kalem bölmesi, içecek bölmesi, çanta askısı, derecelendirilebilir tabla ve yüksekliği değiştirilebilir özellikteki ışıklı çizim masası tasarım stüdyolarında kullanılması amacıyla tasarlanmıştır. Öğrencilere ışıklı masa tasarımının yeterli olup olmayacağı sorulmuştur ve Grafik 2’de yer alan sonuçlar elde edilmiştir.

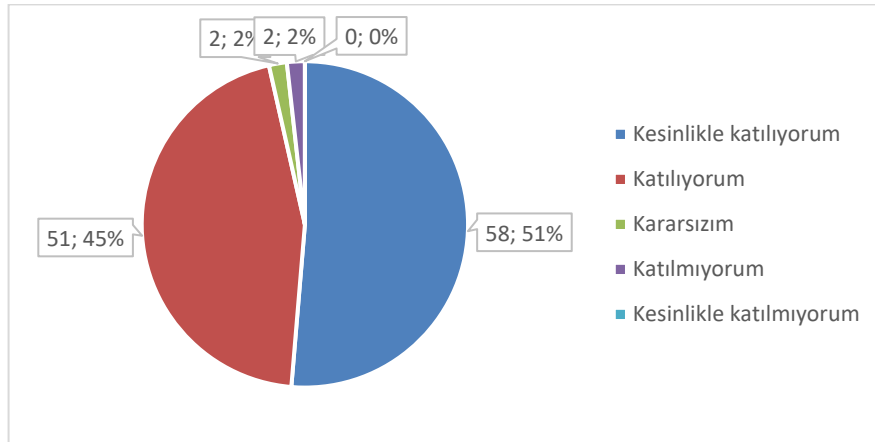
Şekil 5.2: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Işıklı Masa’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.2’de gösterilen ışıklı masa tasarımı ile ilgili sorunun yanıtları tasarımın pozitif olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Öğrencilerin 50%’sinin kesinlikle katılıyorum, 43%’ünün ise katılıyorum şıklarına oy vermeleri ile tasarım stüdyosu öğrencilerinin tasarım stüdyosu ortamlarında ışıklı masaya ihtiyaç duyduklarını

ortaya koymaktadır. Stüdyo ortamlarında ışıklı masaların yer alması ile öğrencilerin verimlerinin pozitif yönde etkileneceği çıkarımı yapılabilir.

Görselde yer alan malzeme duvarı öğrencinin malzemeyi doğrudan görebilmesi, dokunabilmesi, tanıyabilmesi ve öğrenebilmesi amacıyla tasarlanmıştır. Bu tasarımın öğrencilerin malzeme öğrenebilme sürecine katkı sağlayacağı ve bu anlamda verimi artıracığı düşünülmüştür. Bu fikre katılıp katılmadıkları sorulmuş ve aşağıda yer alan grafik 3'teki sonuca ulaşılmıştır.

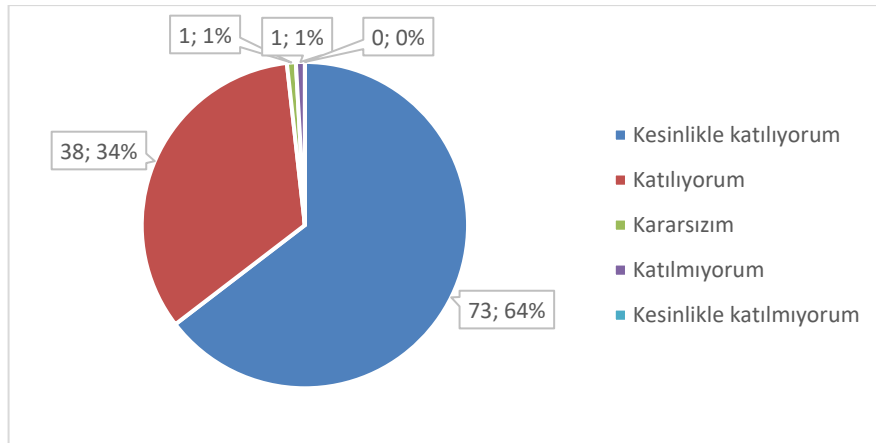
Şekil 5.3: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Malzeme Duvarı'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.3'te, bulunan malzeme duvar fikri öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından pozitif yorumlanmıştır. Tasarım stüdyolarından beklentilerini ölçtüğümüz soruda öğrencilerin 'tasarım stüdyosu malzeme çeşitliliği sunmalıdır' seçeneğine gösterdikleri ilgi ile paralel bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda tasarım

stüdyolarının farklı malzemeler kullanılarak tasarlanmasının öğrenciler açısından olumlu sonuçlar doğuracağı kanısına varmak mümkündür. Sonuçlar araştırmacının görüşü ile paralellik göstermektedir.

Sınıfın iki ayrı bölümünde, her öğrencinin şahsına hizmet edebilecek sayıda depolama alanları yerleştirilmiştir. Bu alanların tasarım stüdyolarında bulunması gerektiğini düşünerek öğrencilerin katılıp katılmadığı sorulmuştur.

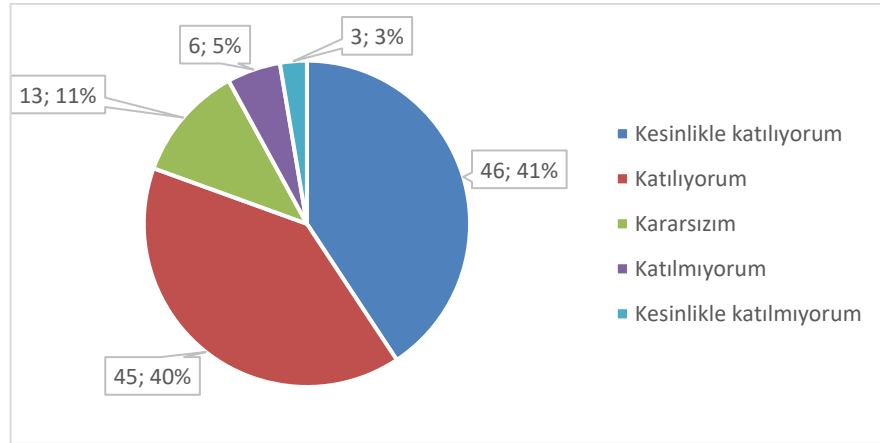
Şekil 5.4: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Depolama Alanları'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.4'te öğrencilerin yaşadığı en büyük fiziksel sorun olarak anket sonuçlarına yansıyan depolama alanları ile ilgili sorunun sonucu bulunmaktadır. Tasarım stüdyosu önerisinde stüdyo ortamında iki farklı alanda yer alan ve her öğrenciye yetecek sayıda düşünülen depolama alanlarına yer verilmiştir. Güncel fiziksel sorun ve öğrencilerin beklentileri sorularında öne çıkan depolama alanları burada da paralel

bir sonuç vermiştir. Öğrencilerin 64%'ü kesinlikle katılıyorum, 34%'ü katılıyorum şıklarını işaretleyerek çok yüksek bir oranla bu fikri olumlu bulmuşlardır. Bu fikirle araştırmacının doğru bir fiziksel ihtiyaca çözüm getirdiği sonucuna varılabilir.

Stüdyo ortamında öğrencilerin iletişimini artırması amacıyla bir sohbet köşesi düşünülmüştür. Böyle bir alanın öğrenciler arası iletişimi artıracağını düşünen araştırmacı öğrencilerin bu fikre katılıp katılmadıklarını sormuş ve Şekil 5.5'te yer alan sonuçlara ulaşmıştır.

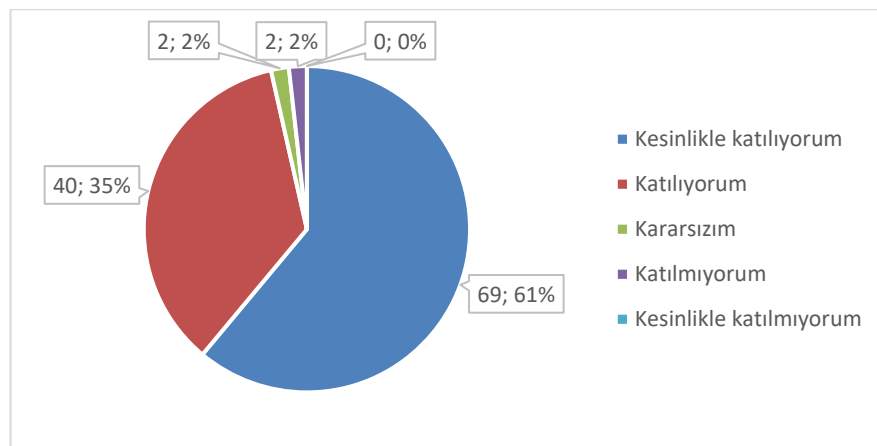
Şekil 5.5: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Sohbet Alanı'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.5'te stüdyo ortamı içerisinde öğrencilerin konfor seviyesini yükseltmek, 40,71%'lik oranla stüdyoda sabahlayan öğrencilerin dinleneceği bir alan oluşturmak ve öğrencilerin gün içerisinde ya da ders aralarında daha fazla iletişime geçmelerini sağlamak amacıyla tasarlanan sohbet alanı, öğrencilerin 41%'inin kesinlikle

katılıyorum, 40%'ının katılıyorum seçeneğine yönelmesi ile pozitif bir tepki almıştır. Bu sonuca dayanarak stüdyo ortamında bir sohbet alanı oluşturulmasının öğrencilerin iletişimini artırarak sınıf içindeki verimlerini pozitif yönde etkileyebileceği çıkarımı yapılabilir. Araştırmacının 'sohbet alanı' fikrinin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığını söylemek mümkün olacaktır.

Stüdyo içerisinde öğrencilerin bireysel olarak kullanabilecekleri, araştırma yapabilecekleri, bilgisayar kullanabilecekleri bir alan düşünülmüştür. Görseldeki gibi ayrılmış bir bireysel çalışma alanının tasarım stüdyoları için gerekli olup olmadığı sorusu öğrencilere yönlendirilerek şekil 5.6'daki sonuçlar elde edilmiştir.

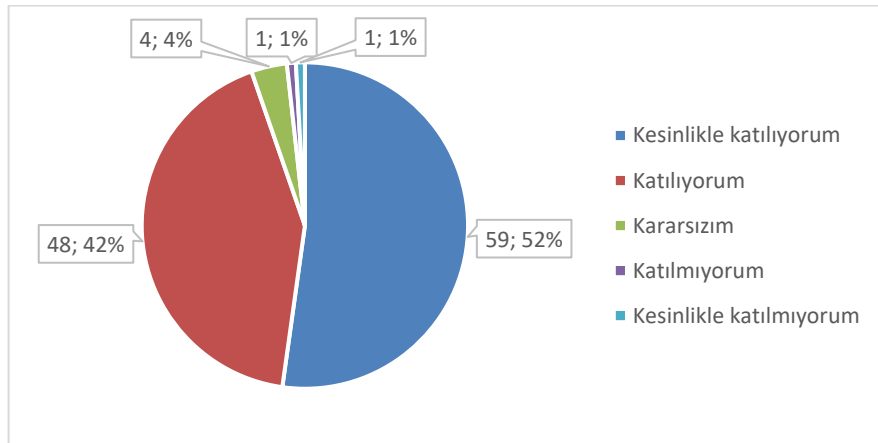
Şekil 5.6: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Bireysel Çalışma Alanı'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.6'da öğrencilerin sınıf içerisinde öğrencinin bireysel çalışmasına imkân verecek bir alanı değerlendirmeleri istenmiştir ve sonuç pozitif yönde bir tepkiyi

ortaya koymuştur. Öğrencilerin çok yüksek oranda bu alanın sınıf içerisinde gerekli olduğunu düşündüğü görülmektedir. Bu sonuç ile birçok tasarım stüdyosunda öğrencilerin bireysel çalışabilecekleri alanlar bulunmadığı ve bulunması durumunda pozitif sonuçlar verebileceği çıkarımı yapılabilir. Bireysel çalışma alanı fikri özellikle ev ya da yurt ortamlarında öğrencilerin çalışabileceği bir alanı olmamaları durumu düşünülerek ortaya çıkmıştır. Bu fikrin pozitif karşılanması bu fikrin öğrencinin verimine etki edeceğini gösterir.

Stüdyodaki öğrencilerin araştırmalarına yardımcı olması amacıyla, güncel mimari, iç mimari dergilerinin, önemli başucu kitaplarının bulunacağı bir kitaplık düşünülmüştür. Tasarım stüdyosu ortamında böyle bir kütüphane bölümüne ihtiyaç duyulup duyulmadığına ilişkin bir soru sorulmuştur.

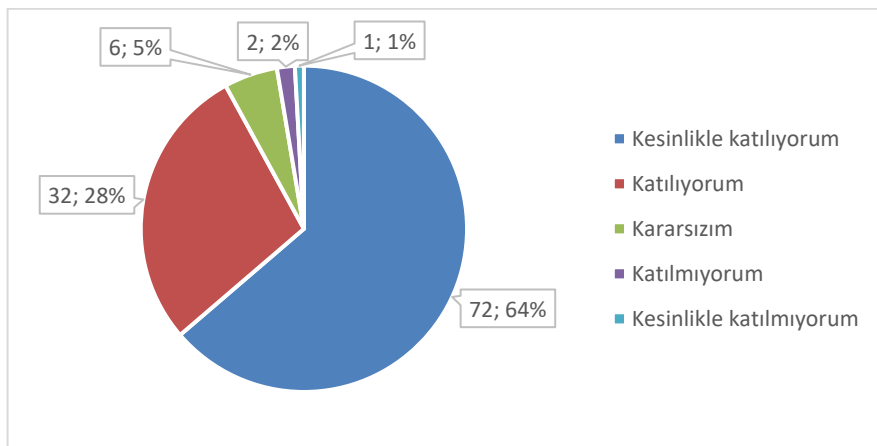
Şekil 5.7: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Kütüphane Alanı'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.7'de stüdyo içerisindeki öğrencilerin gün içerisinde hızlıca araştırma yapabilecekleri, okudukları bölüm ile ilgili dergiler bulabilecekleri, bilgiyi paylaşma

fikrinin destekleneceği bir kütüphane alanı düşünölmüştür. Bu kütüphane alanı bölümleri gereği mutlaka bilinmesi gereken bazı kitapların özellikle yer alacağı bir alan olarak kurgulanmıştır. Her öğrencinin eşit derecede alım gücü olamayacağı düşünöncesi ile bilgiye daha kolay ulaşabilmesi amaçlanmıştır. Sonuçlar bu fikrin öğrenciler tarafından olumlu karşılandığını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin 52%'si kesinlikle katılıyorum, 42%'si katılıyorum seçeneğini işaretleyerek araştırmacı ile paralel bir görüşte olduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç araştırmacının doğru bir fikirle yola çıkmış olabileceğini gösterebilir.

Yalnızca tasarım stüdyosu öğrencilerinin kullanımına özel, stüdyo alanı içerisinde bir kahve barı düşünölmüştür. Bu fikrin öğrencilerin stüdyoda geçirecekleri sürenin verimini artırıp artıramayacağı sorulmuştur.

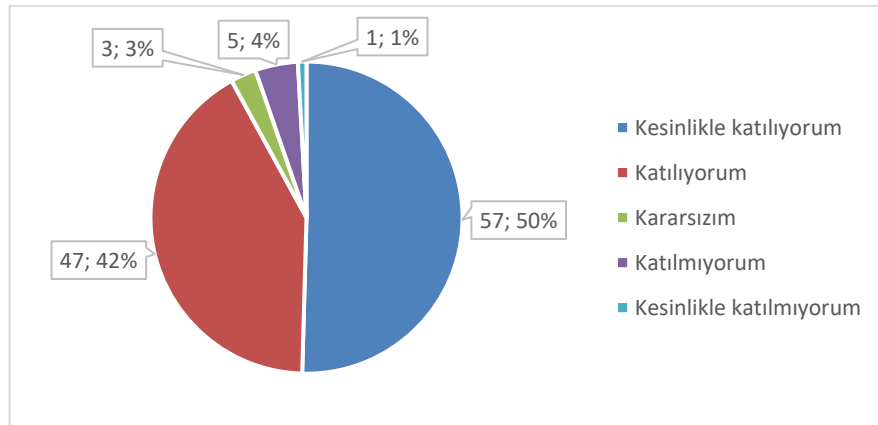

Şekil 5.8: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu 'Kahve Barı Alanı'

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.8’de stüdyo ortamında düşünülen kahve barının değerlendirilmesi istenmiş ve pozitif bir tepki almıştır. Öğrencilerin çoğunluğu bu fikre katılarak araştırmacının fikrini desteklemektedir. Kahve barı fikri, stüdyoda geçirilen sürenin uzunluğundan yola çıkılarak öğrencilerin çay kahve ihtiyaçlarının karşılanmasının verimlerini olumlu yönde etkileyeceğinin düşünülmesi ile ortaya çıkmıştır. Önceki sorulardan, öğrencilerin 58,41%’inin gün içerisinde 4-7 saatini stüdyo içerisinde geçirdikleri, aynı zamanda 59,29%’luk bir diliminde stüdyoda sabahladığı bilinmektedir. Bu veriler göz önüne alındığında bu alanın öğrencilerin stüdyodan uzaklaşarak çalışmalarını bölmeden içecek ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri düşünülmektedir.

Grup kritiği düzenine göre düzenlenmiş olan bu alan; kritiğin alınması, gruptaki diğer öğrencilerin kritiği dinleyebilmesi ve hocanın sesinin gruptaki herkes tarafından duyulabilmesi kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu tasarımın sayılan kriterleri karşılayacağını ve öğrencilerin verimlerine pozitif katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?

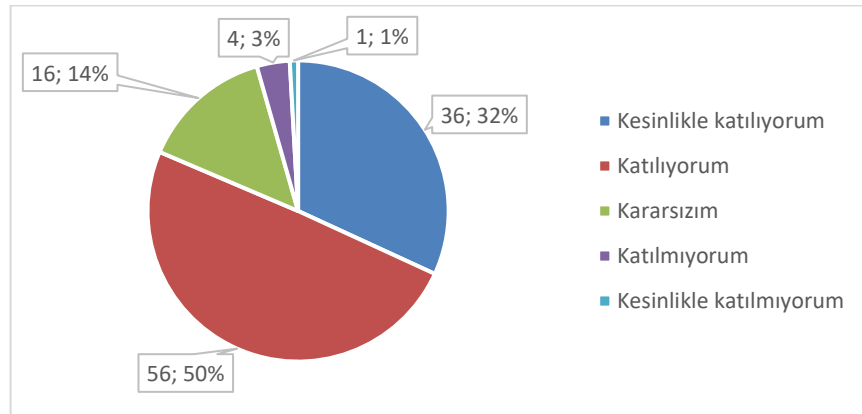

Şekil 5.9: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Grup Kritiği Düzeni’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Şekil 5.9’da tasarım stüdyosunun grup kritiği düzeni görseli verilmiştir. Öğrencilerin çoğu pozitif yönde etkileneceklerini belirterek araştırmacının fikrine katıldıklarını göstermiştir. Bu düzende, proje kritiğinin alınması, gruptaki diğer öğrencilerin kritiği dinleyebilmesi ve hocanın sesinin gruptaki herkes tarafından duyulabilmesi kriterleri dikkate alınmıştır. Sonuç, bu fikrin olumlu karşılandığını ortaya koymuştur. Bu düzende her grupta 12 öğrenen ve 1 öğretene olmak üzere 13 kişi yer almaktadır. Grup kritiği düzeni dönem içerisinde en uzun süre kullanılacak olan yerleşim düzeni olduğundan öğrenciler için en önemli düzen olarak düşünülebilir. Bu açıdan bakıldığında pozitif karşılanmış olması öğrencilerin verimlerinin olumlu yönde etkileneceklerini ortaya koymaktadır.

Teorik ders dinleme düzenine göre hazırlanmış olan bu alan her öğrenci için eşit dersi dinleyebilme imkânı sunması amaçlanarak tasarlanmıştır. Bu tasarımın her öğrenciye eşit dersi dinleme imkânı sunarak verimlerini artırabileceği fikrine katılıp katılmadıkları sorulmuş ve Şekil 5.10’da yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

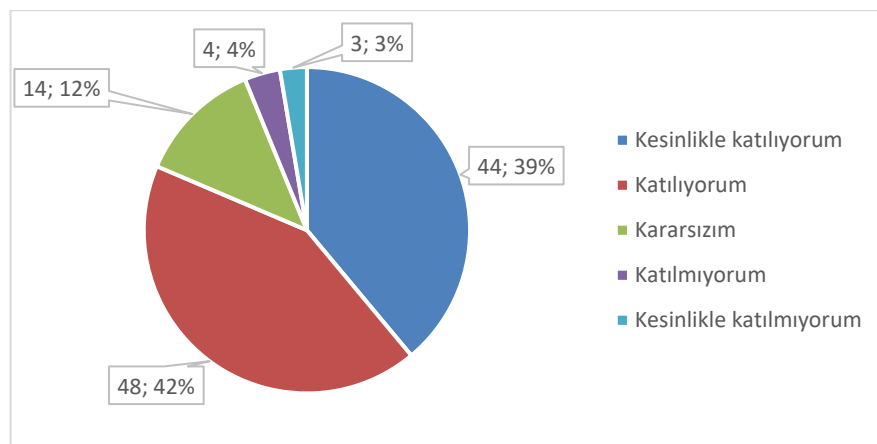

Şekil 5.10: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Teorik Ders Dinleme Düzeni’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Teorik ders dinleme düzeni öğrencilerin dönem içerisinde uzun süre kullandıkları bir plan şeması değildir ancak yine de ihtiyaç duyulmaktadır. Şekil 5.10’te teorik düzene göre hazırlanan plan şemasının öğrencilerin 32’sinin kesinlikle katılıyorum, 50’sinin katılıyorum oyu ile tasarım stüdyosu için yeterli bulunduğu görülmektedir. Bu plan şemasında öğrenci cetvel ya da bunun gibi çizim elemanlarına ihtiyaç duymayacağı için her masaya iki öğrencinin oturacağı bir düzen belirlenmiştir. Sonuca göre bu plan şemasının öğrenciler açısından yeterli görüldüğü çıkarımı yapılabilir.

Görseldeki düzenleme ile jüri kritiğinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, hocaların öğrenciyi eşit şekilde dinleyebilmesi, öğrencilerin jüriyi izleyebilmesi kriterlerine göre hazırlanmıştır. Bu tasarımın bu kriterleri karşılayabilmek için yeterli olup olmadığı sorulmuştur.

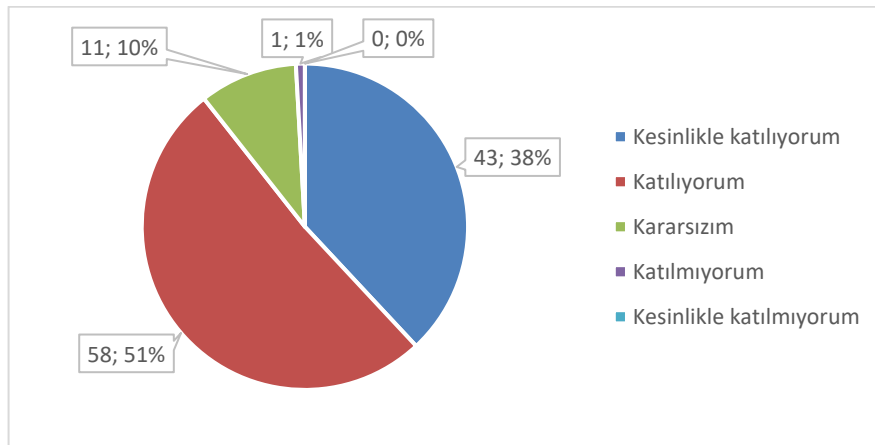

Şekil 5.11: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Jüri Kritiği Düzeni’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Jüri kritiği düzeninin bir dönem içerisinde iki ya da üç kez kullanılabilceğinden daha önce bahsedilmişti. Dönemin büyük çoğunluğunu kaplayacak bir süre olmasa da jüriler öğrencilerin dönem içerisindeki emeklerini sundukları alanlardır. Bu anlamda öğretmenlerden oluşan jürinin öğrenciyi net şekilde görebilmesi ve duyabilmesi gerekmektedir. Bu düzen oluşturulurken dikkate alınan kriterler bu şekilde belirlenmiştir. Şekil 5.11’te yer alan sonuç bu düzenin öğrenciler açısından yeterli görüldüğünü ortaya koymuştur.

Görseldeki tasarım stüdyosu, mekânın, ışık, ısı, havalandırma ve ses konforunun yeterli düzeyde olması amaçlanarak, malzeme seçimlerinin bu yönde tekstil, ahşap ve alçı tercih edilmesiyle tasarlanmıştır. Bu unsurlar göz önüne alınarak bu tasarımın ışık, ısı, havalandırma ve ses konforunu yeterli düzeyde sağlayacağını düşünüp düşünmediklerine yönelik bir soru yöneltilmiştir.

Şekil 5.12: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosu ‘Isı, Işık, Havalandırma ve Ses Konforu’

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Öğrencilerin tasarım stüdyosu projesini ısı, ışık, havalandırma ve ses konforu açısından değerlendirmelerinin istendiği soruda öğrencilerin çoğunluğunun olumlu yönde oy verdikleri görülmektedir. Şekil 5.12'ye göre 38%'lik oranda kesinlikle katılıyorum, 51%'lik oranda katılıyorum şıkkını işaretleyen öğrencilerin bu mekânı ısı, ışık, havalandırma ve ses konforu açısından yeterli gördükleri anlaşılmaktadır. Bu sonuca göre araştırmacının öğrencilerinin sorunlarını görebildiği ve belli bir ölçüde bu sorunları çözebildiği çıkarımı yapılabilir.

Geniş açıdan bakıldığında göze çarpan ilk üç pozitif fiziksel özelliğin seçilmesi istendiğinde öğrenciler birden fazla şıkkı işaretleyecek şekilde aşağıda bulunan üç özelliğin ön plana çıkmasını sağlamışlardır.

Çizelge 5.5: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunun Pozitif üç Özelliği

Cevap	n	Oran %
Çizim masalarının tasarımı	93	82,30%
Kahve barı ve çevresinin tasarımı	49	43,36%
Doğal ışık	80	70,80%

Şekil 5.13: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunu Geniş Açıdan Değerlendirme

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

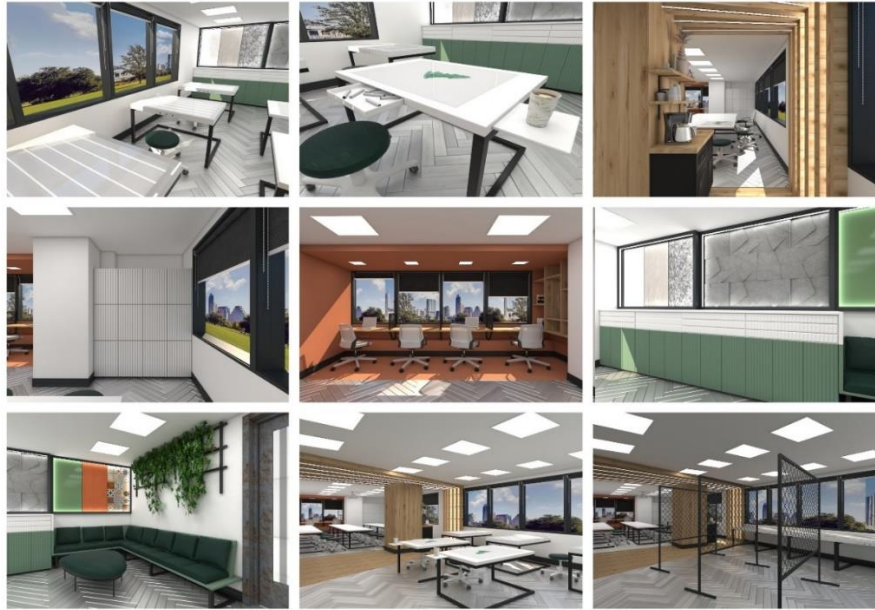
Bu soruda öğrencilerin tasarıma dair geniş açıdan baktıklarında gördükleri ilk üç pozitif fiziksel özelliği seçmeleri istenmiş ve ortaya çizelge 5.5'te yer alan sonuçlar çıkmıştır. Sonuçlar değerlendirildiğinde çizim masalarının öğrencilerin 82,30%'lik

bir bölümünün dikkatini çektiği görülmektedir. Bu sonuç çizim masası tasarımlarının stüdyo ortamlarında iyileştirilmeye ihtiyaç duyulduğu çıkarımının yapılmasını sağlayabilir. Doğal ışığın 80 kişinin dikkatini çekmesi ise mekânın mevcut durumda yeterli doğal ışığa sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Kahve barı tasarımı 43,36%’lık bir oranla öğrencilerin daha az dikkatini çeken üçüncü pozitif özellik olmuştur. Bu anlamda tasarımın en çok bu özellikleri ile dikkat çektiği söylenebilir.

Aşağıda bulunan tasarım stüdyosu önerisi görsellerine göre öğrencilerden bir dizi şıktan bir ya da birden fazla olacak şekilde seçenekleri işaretlemeleri istenmiştir.

Çizelge 5.6: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunun Öğrencilerin Verimi Üzerindeki Etkisi

Cevap	n	ORAN %
Görsellerde yer alan tasarım önerisi, stüdyoda geçirdiğim sürenin artmasına sebep olur.	96	84,96%
Görsellerde bulunan tasarım önerisi, malzemeleri tanımama, öğrenmeme ve projelerimde kullanmama yardımcı olur.	77	68,14%
Görsellerde bulunan tasarım önerisi, proje üretebilme yeteneğimi pozitif yönde etkiler.	77	68,14%
Görsellerde bulunan tasarım stüdyosundaki öğrenciye özel tasarlanan alanlar daha konforlu hissetmeme sebep olur.	88	77,88%

Şekil 5.14: Anket Çalışması Tasarım Stüdyosunu Geniş Açıdan Değerlendirme “Kolaj Çalışması”

Kaynak: Bekiroğlu (2021)

Son olarak genel bir değerlendirme yapmaları istenen öğrenciler 4 yanıtı ön plana çıkarmışlardır. Tasarım stüdyosu projesinin stüdyoda geçirdikleri sürenin artmasına sebep olacağını söyleyen öğrenci sayısı 96'dır. Toplamda 113 kişinin yanıtlarının dikkate alındığı ankette bu oldukça yüksek bir sayı kabul edilebilir.

Stüdyoda geçirdiği süre arttığında öğrencinin daha fazla projesi ile ilgileceği, daha fazla çevresi ile iletişime geçeceği ve sınıfta bulunduğu süreden daha fazla verim alacağı çıkarımını yapmak mümkündür. Sınıf ortamının öğrenciler açısından daha konforlu ve keyifli bir hale getirilmesi durumunda sınıfta geçirecekleri sürenin de artacağı söylenebilir.

Malzeme duvarının yer aldığı tasarım önerisinin öğrencilerin malzemeleri tanımalarına, öğrenmesine ve projelerinde kullanmasına yardımcı olacağı sonucuna çizelge 5.6'da yer alan 68,14% oranında öğrencinin bu seçeneğe oy vermesi ile varılabilir. Bu oran göstermiştir ki, tasarım stüdyosu, malzeme çeşitliliği sunarak öğrencinin projelerini destekleyebilir, malzeme öğrenme süreçlerine katkı sağlayabilir. Bu sonuç araştırmacının malzeme çeşitliliği sunulması gerektiği yönündeki fikri ile paralellik göstermektedir.

Tasarım stüdyoları öğrencilerin proje üretme süreçlerine eşlik eder. Tasarım eğitimi aldıkları süre boyunca bu mekânda uzun süreler geçiren öğrenciler proje üretmeyi de bu alanlarda proje dersleri olarak öğrenmektedirler. Bu anlamda meslekleri açısından önemli olan bu mekân için getirilen tasarım önerisine öğrencilerin 68,14%'i proje üretebilme yeteneğini pozitif yönde etkiler seçeneğini işaretleyerek olumlu yönde bir görüşe sahip olduklarını göstermişlerdir.

Proje üretebilme yetenekleri olumlu yönde etkilenen öğrencilerin verimlerinin de pozitif şekilde artacağını ön görmek mümkün olabilir. Tasarım stüdyosu mekânında temel olarak alınan ders, proje dersi olduğundan, öğrencileri proje üretebilme yeteneği açısından pozitif yönde etkilemesi oldukça olumlu sonuçlar doğurabilir.

Son olarak ön plana çıkan diğer seçenek ise tasarım stüdyosundaki öğrenciye özel tasarlanan alanlar daha konforlu hissetmeme sebep olur seçeneğidir ve çizelge 5.6'ya göre öğrencilerin 77,88%'i bu seçeneği işaretlemiştir. Daha konforlu olan öğrencinin daha verimli olacağı çıkarımını yapmam mümkün olabilir.

Bu sorulara verilen yanıtlar ve oranları ışığında tasarım stüdyosunun genel olarak pozitif karşılandığı, öğrencilerin daha konforlu hissedeceği şekilde tasarlandığı, proje

üretebilme yeteneklerini destekleyeceği, malzeme bilgilerine katkıda bulunacağı çıkarımlarını yapmam mümkündür. Öğrencilerin cevaplarına göre daha konforlu ve kendilerini daha ait hissettikleri bu ortamda daha verimli olacaklarını söylemek mümkündür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Eğitim binalar her insanın hayatlarının bir bölümünde kullandığı, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite adıyla yaş gruplarına göre ayrılan ve kişinin belli konular üzerine eğitildiği mekânlardır. Ancak yalnızca belli konularda eğitim almakla kalmayıp aynı zamanda çocukluktan itibaren sosyal çevrenin de oluşmasına katkı sağlayan en önemli ortamlardan biri eğitim binalarıdır.

Meslek edinme ve meslek eğitimi alma süreçlerini de günümüzde bu eğitim binalarından bazı mesleki liseler ve üniversiteler ile karşılamaktadır. Bir kişi hayalini kurduğu mesleğin diplomasına sahip olabilmek için belli bir süre bu okullarda eğitim görmelidir. Mesleği ile ilgili dersler alacağı, yeni şeyler öğreneceği, farklı bakış açıları kazanacağı bir süreç olacaktır. Bu sayede kendisini bir meslek üzerine hazırlayabilecektir.

Öğrenciler eğitim görülen süre içerisinde yalnızca bir mesleğin uygulanma şeklini öğrenmeyip, sosyal çevre oluşturmayı, insanlarla iletişim kurmayı ve kendini ifade edebilmeyi de öğrenirler. Bununla birlikte alınan meslek eğitiminin temelleri yine eğitim binalarında atılmaktadır. Bu sebeple eğitim binalarında geçirilen süre kişinin pek çok açıdan kendisini geliştirebilmesi için önemlidir.

Bir kişi tasarımcı olmak istediğinde, tasarım eğitimi veren okullarda kendi alanına yönelik eğitim alarak nasıl tasarımcı olabileceğinin yollarını öğrenebilecektir. Pek çok tasarım alanı bulunmaktadır ve bu alanlar için eğitim veren okullarda Sanat Fakülteleri, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakülteleri ya da Mimarlık fakülteleri gibi benzer fakülteler vardır. Bu fakültelerin altında tasarımcı, ressam, heykeltıraş, sanatçı ya da mimar olmak isteyen öğrenciler kendi alanlarına yönelik ve özgün eğitimler alabilirler.

Mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı gibi öğrencilere projeciliğin öğretildiği bölümlerde farklı eğitim alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Teorik dersliklerin yanında tasarım stüdyosuna, maket atölyesine, mobilya atölyesine ya da bilgisayar

destekli tasarım atölyesine gereksinimleri vardır. Bu atölyelerin her biri ayrıca önem taşımakla birlikte çalışma kapsamında tasarım stüdyoları üzerinde durulmuştur.

Tasarım stüdyoları, tasarımcıların meslek hayatlarına başlamalarından önceki en önemli basamaklardan biridir. Bir tasarımcı, tasarım eğitimi almaya karar verdikten sonra bir üniversiteye bağlı olarak eğitim alması gerekmektedir. Bu eğitimin sonucunda mesleğini yapabileceğine dair bir diploma ile okuldan ayrılır. Öğrencinin bu diplomayı almasına kadar geçen sürede alacağı en önemli eğitim tasarlayabilmedir. Bu eğitimin verildiği mekânın başında ise tasarım stüdyoları gelmektedir.

Tasarım stüdyolarında alınan eğitim sistemi yaklaşık 1900'lü yılların başlarına dayanan bir eğitim modelinden gelmektedir. Bu sistem ile öğrencinin farklı perspektifler kazanabilmesi ve tasarımcı olabilmesi için öğrenciye bir proje üzerinde çalışarak bunu öğrenmesi için zemin hazırlanmaktadır.

Bir grup öğrenci ve bir öğretmenin birlikte olduğu, her öğrencinin kendi projesini çizdiği ancak grup halinde öğrencilerin birbirlerinin projelerini de görebileceği şekilde kritik aldıkları bir sürece dayanmaktadır. Kritik almak, öğretmenin öğrenciye projeye bakış açısında yol göstermesidir demek mümkündür.

Grup kritiği haricinde jüri kritikleri ve teorik dersler de bulunmaktadır. Bu farklı durumlar aynı zamanda farklı plan şekilleri ihtiyacını da beraberinde getirirler. Öğrencinin tasarım eğitimi süresince tasarım stüdyolarında uzun saatler geçirmesi ve stüdyoyu etkin kullanabilme ihtiyacı ile tasarım stüdyosu şartları önem kazanmaktadır. Bu çalışma bu fiziki şartların güncel durumunun İstanbul Gedik Üniversitesi 'Derslik 103' üzerinden incelenmesi ve belirlenen eksikliklerin giderileceği şekilde bir tasarım önerisi getirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Tez çalışması sırasında bir tasarım stüdyosunun sahip olduğu fiziki şartlar her açıdan ele alınmıştır. Yerleşim planı, gereksinimler, malzeme seçimi, donatı, aydınlatma, akustik, ısı ve nem koşulları kapsamında ele alınan tasarım stüdyosunun ihtiyaçları belirlenmiştir.

Tasarım stüdyosu birden fazla plan şemasına ihtiyaç duymaktadır. Bu amaçla çalışma içerisinde üç farklı plan şeması ele alınmıştır. Jüri kritiği, grup kritiği ve teorik derslik şeması. Her plan şeması öğrencinin dönem içerisinde belli sürelerde kullandıkları ve ihtiyaç duydukları plan şemalarıdır. Bu plan şemalarına uyum

sağlayabilen ve masaların yerlerinde değişiklikler yapılarak yeni plan şemaları elde edilebilen mekân yeterliliğinin olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Gereksinimlerin araştırıldığı bölümde ise öğrencilerin sınıf içi depolama ihtiyaçları bulunduğu görülmüştür. Çizim ve maket araç gereçlerinin tasarım stüdyosu ortamında depolanabilmesi gerekliliği öğrencinin bu malzemeleri sürekli ev ve okul arasında taşınmasıyla ortaya çıkan bir ihtiyaç olmuştur. Depolama alanlarının yanı sıra sınıfta kullanılan malzemelerin ergonomik olması gerekliliği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin uzun saatlerini bu mekânlarda geçirmesi sebebiyle tasarım stüdyolarında kullanılan masa ve sandalyelerde konfor ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Malzeme seçiminin, mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümleri için malzeme bilgisinin önemli olmasıyla bir bağlantı kurulmuştur. Araştırmacı bu bağlantıyı kurduktan sonra tasarım stüdyosu mekânına malzemeyi öğrenciye tanıtmaya ve özümsetme fikriyle tasarım stüdyolarında malzeme çeşitliliği bulunması gerektiği sonucuna varılmıştır. Doğal ya da yapay olsun tasarımcılar projelerinde malzemeyi ve malzemenin etkisini kullanarak pek çok farklı tasarım oluşturabilmektedir. Bu tasarımların etkili olabilmesinin malzeme bilgisi ile bağlantılı olduğu düşünülmüştür.

Donatı seçimlerinde mekânın kullanım amacına uygun ürünlerin tercih edilmesi gerekir. Tasarım stüdyolarında kullanılacak olan donatılar, masa ve sandalyeler, aydınlatma elemanları gibi pek çok farklı faktör bu mekânın amacına uygun seçilmelidir. Özellikle mekânı oluşturan tavan, duvar ve döşeme alanlarının tasarımı mekânın işlevi hakkında bilgi verir niteliktedir. Bu sebeple bu alanlarda yapılacak olan malzeme seçimlerinin tercihi dikkat edilmesi gerekliliği ön plana çıkmıştır.

Aydınlatma, pek çok mekân için önem arz eden, ortamı, renkler, formları kısacası çevrenin algılanabilmesini sağlayan kritik bir faktördür. Özellikle çevreyi tasarlayacak olan kişilerin eğitim alacağı tasarım stüdyosu mekânlarının bu nedenle aydınlatma açısından da titizlikle ele alınması gerektiği sonucuna varılmıştır. Doğal ve yapay ışık olmak üzere iki ışık kaynağına da bu alanlarda ihtiyaç duyulmaktadır. Malzemenin etkisinde bir yanığı olmaksızın rengin en gerçek şekilde algılanabileceği bir aydınlatma sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Aydınlatmanın etkisi kadar geliş yönünün de önemli olduğu görülmüştür. Özellikle teknik çizim yapacak öğrenciler için ışığın geliş açısı gölge oluşumu sebebiyle önem kazanmaktadır.

Ses konforu, özellikle grup kritikleri sırasında iki farklı grubun birbirini rahatsız etmeden derse devam edebilmeleri açısından önem arz etmektedir. Bunun dışında teorik ders sırasında her öğrencinin öğretene duyabilmesi ve jüri sırasında herkesin öğrenciyi dinleyebilmesi ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu işlevler sırasında ses konforunda bir sorun yaşanmaması adına malzeme seçimlerine dikkat edilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Isı ve nem konforunun da öğrenciler üzerinde olumsuz etki oluşturmayacak düzeyde tutulması gerektiği ortaya çıkmıştır. Öğrencinin uzun sürelerini geçirdikleri bu mekânlarda sınıfın genel ısı ile ilgili bir sorun yaşamaması için mekânın ortalama bir sıcaklıkta tutulması uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Aşırı sıcak ya da aşırı soğuk hissedilen mekânlar kişinin konfor seviyesini düşüreceğinden buldukları alandan bir an önce ayrılma isteğine sebep olacaktır. Ancak mekânın uzun süreli çalışmalara uygun konfor koşullarını sağlaması gerekmektedir. Öğrencilerin yalnızca gündüz değil bazı gecelerini de bu mekânlarda geçirdikleri göz önüne alındığında konfor koşullarının sağlanması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tasarım stüdyosunda belli konfor koşullarının sağlanması, sınıfın malzeme çeşitliliği sunması ve tasarımcı yetiştiren bir mekân olarak tasarlanmış olmasının öğrencinin verimine olumlu etki edeceği fikriyle yola çıkılmış ve bulgular ile desteklenmiştir. Yapılan literatür taraması ve anket çalışması sonucunda tasarım stüdyolarının güncel durumlarında bazı eksiklikler saptanmıştır. Bunların başında anket sonuçlarında ön plana çıkan depolama alanı eksikliği bulunmaktadır. Bununla birlikte öğrenciler güncel sınıflarında kullandıkları sandalyelerin ergonomik olmayışından ve stüdyo ortamlarını uzun süreli çalışmaya elverişli olmayışından rahatsızlık duymaktadırlar. Bu ve bunu gibi öğrencinin güncel tasarım stüdyolarında yaşadıkları zorlukların çözülmesi ile öğrencinin eğitim alanı daha elverişli hale getirilebilecektir.

Öğrencilerin tasarım stüdyolarından beklentileri sorulduğunda ise yine depolama alanları ön planda tutulmuş bununla birlikte bireysel çalışma alanlarının yer alması gerektiği ve stüdyo ortamının malzeme çeşitliliği sunması gerektiği sonuçları ortaya çıkarılmıştır. Araştırmacı bu sorunların ve beklentilerin ön görüldüğü bir tasarım stüdyosu projesi çizmiş ve projenin üç boyutlu görselleri öğrencilere sunulmuştur. Bu sayede fiziksel şartların iyileştirilmesi ile öğrencinin veriminin artıp artmayacağı sorusuna cevap aranmıştır.

Anket çalışması ile öğrencilerin sorunları belirlenmiş, beklentileri öğrenilmiş ve tasarım önerisine karşı tepkileri ölçülmüştür. Öğrencilerin genel olarak yapılan tasarım stüdyosu önerisine pozitif tepkiler vermiş olması çalışmanın doğru sorunları ele alabildiğini göstermektedir. Bu alanlarda iyileştirilmeye gidildiğinde ise daha verimli öğrenciler ve dolayısıyla daha donanımlı tasarımcılar yetiştirilebilecektir.

Yapılan literatür taraması ve anket çalışması sonucunda bazı verilere ulaşılmıştır. Bu veriler ile tasarım stüdyosunun fiziki şartlarının iyileştirilmesi ile öğrencilerin verimlerinin olumlu yönde etkileneceği sonucuna varılmıştır. Bu sonucun güncel tasarım stüdyolarında şartların iyileştirilmesine ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkardığını söylemek mümkündür. Öğrencilerin, özellikle tasarım eğitimi alan ve insanın yaşam çevresini tasarlayacak olan tasarımcı adaylarının eğitim hayatlarında kullandıkları tasarım stüdyolarının daha iyi şartlara sahip olmasının daha donanımlı ve bilinçli tasarımcılar yetiştirebileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın tasarım stüdyolarında bulunan şartların iyileştirilmesi gerekliliğini ortaya koyması ve bu iyileştirme için yol göstermesi ile bundan sonra inşa edilecek olan tasarım stüdyolarında bir yol haritası görevi görmesi beklenmektedir. Var olan tasarım stüdyosunda şartlar bazı fiziki değişiklikler ile daha konforlu hale getirilebilmektedir. Çalışmaya var olan bir tasarım stüdyosu üzerinde örnek bir tasarım stüdyosu projesi çizilmesinin sebebi, ortamın tasarım stüdyosu olması amacıyla inşa edilmese dahi gerekli düzenlemeler, donatılar, aydınlatma, ses ve diğer faktörler dikkate alınarak bir tasarım oluşturulduğunda daha verimli hale gelebilecek olduğunu göstermektedir.

Tasarım önerisi belirli bir sınıf üzerinden getirilmiştir ancak tasarımda kullanılan fikirlerin her tasarım stüdyosuna entegre edilebileceği bilinmelidir. Bu çalışmanın ortaya koyduğu sorunlar ve getirdiği önerilerin tasarım stüdyolarındaki şartların iyileştirilmesinde bir yol haritası görevi göreceği düşünülmektedir.

Tasarımın ve tasarımcının anlamının daha iyi kavranıp özümsebildiği, daha konforlu ve düşünülmüş bir çevrede eğitim alabileceği stüdyoların oluşturulması arzusu ile yola çıkılmıştır. Sonuç olarak bu tez bundan sonra yapılacak olan tasarım stüdyolarında ve var olan tasarım stüdyolarının şartlarının iyileştirilmesinde bir kaynak olarak kullanılması amacıyla yazılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akyıldız, E. C.** (2020). Bir Öğrenme Ortamı Olarak Tasarım Stüdyosu: Maltepe Üniversitesi Tasarım Stüdyosu 1 Deneyimi. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10(4), 389-407.
- Al Şensoy, S.** (2019). Herman Hertzberger ile Mekân ve Öğrenme Üzerine, in Al Şensoy, S., (ed.), *Eğitim Yapıları ve Tasarımı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, sf. 31-52.
- Al Şensoy, S., ve Sağsöz, A.** (2015). Eğitim Yapılarında Öğrenci Odaklı Tasarım. *Electronic Turkish Studies*, 10(11).
- Arıdağ, L.** (2005). 'Mimari Tasarım Stüdyo Eğitiminde İletişim', Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Arslan, A., ve Çınar, H.** (2015). Ergonomik Açıdan Proje-Tasarım Atölyelerinin İncelenmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 3(3), 347-354.
- Biket, A. P.** (2019). Mimari Tasarım Atölyesinde İki Rolü Deneyimlemek. *Yakın Mimarlık Dergisi*, Nisan, 2(2), 1-13.
- Canbay Türkyılmaz Ç., Akbulut M. T., Polatoğlu Ç. ve Ünver F. R.** (2012). Mimarlık Eğitiminde Tasarım Stüdyoları Üzerine Bir İnceleme, XXXIII. Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu (MOBBİG) Toplantısı, Trabzon, Türkiye, cilt.1, sa.1, ss.44-48
- Coates, M., Brooker, G. ve Stone, S.** (2011). The Visual Dictionary of Interior Architecture and Design: Görsel İç Mimarlık Sözlüğü (N. Şık, Çev.). *İstanbul: Literatür*.
- Çolak, A.** (2019). Öğrenci odaklı eğitim yapısı tasarımı: Çukurova Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Tasarım Stüdyoları Örneği, in Al Şensoy, S., (ed.), *Eğitim Yapıları ve Tasarımı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, sf. 533-545.
- Diker, Z.** (2021). 'Sanat ve Tasarım Disiplinleri Lisans Eğitiminde Kullanılan Stüdyoların Mekân, Donatı ve Mobilya İhtiyaçlarının Belirlenmesi', Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- Eriç, M.** (2010). Yapı Fiziği ve Malzemesi, İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Güzer, C, A. Özgenel, L.** (2019). Eğitim Yapılarından Öğrenmek, in Al Şensoy, S., (ed.), *Eğitim Yapıları ve Tasarımı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, sf. 1-30.
- Kavasoğulları, A.** (2021). Konut İç Mekân Tasarımında Renk ve Aydınlatma Sisteminin Kullanıcı Konforuna Etkileri. *Mimarlık ve Yaşam*, 6(2), 583-593.
- Kayakuş, M.** (2018). Eğitim Kurumlarındaki Aydınlatmanın Uluslararası Standartlara Göre İncelenmesi. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 7(2), 240-246.

- Memiş, Özge, Ekren ve Nazmi.** (2019). İnsan Odaklı Aydınlatma, Int. Per. of Recent Tech. in App. Eng., 1: s. 30-35
- Michael, Aimilios, Heracleous and Chryso.** (2016). Assessment of natural lighting performance and visual comfort of educational architecture in Southern Europe: The case of typical educational school premises in Cyprus” Energy and Buildings, 140, 443–457
- Özdemir, A. G. T.** (2005). Tasarımda Renk Seçimini Etkileyen Kriterler. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 391-401.
- Özçevik, A.** (2015). *Mimari tasarım stüdyolarında işitsel konfor gereksinimleri ve bir örnek* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).
- Pınarcı, T. I., ve Ünsal Gülmez, N.** (2018). Kadınların İç Mimarlık Mesleğine Yönelimi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Design+ Theory*, 14(26), 36-52.
- Saldamlı, A.** (2013). *Bilimsel araştırma ve sunum teknikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık, sf. 60-71.
- Tankut, B. ve Zengel, R.** (2020). Eğitimde Ara Mekân Tasarımlarının Etkisi: Üniversiteye Dönüştürülmüş Yapılarda Ara Mekân Kriterleri.
- Turgay, O., ve Altuncu, D.** (2011). İç Mekânda Kullanılan Yapay Aydınlatmanın Kullanıcı Açısından Etkileri. *Çankaya University Journal of Science and Engineering*, 8(1).
- Türk, S, A.** (2019). Eğitim Mekânlarının Sosyal Gücü Üzerine, in Al Şensoy, S., (ed.), *Eğitim Yapıları ve Tasarımı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık, sf. 473-494.
- İzgi, U.** (1999). *Mimarlıkta Süreç Kavramlar-İlişkiler*. İstanbul: Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları
- Vural, H. ve Yılmaz, S.** (2016) Determining The Knowledge and Level of Attitudes of The Secondary School Students to Environment and Nature; A Case of Erzurum. *Journal of the Institute of Science and Technology* 6: 107-115
- Yağmur, Aydın, Şensin, Sözen, Şerefhanoglu ve Müjgan.** (2016). Dersliklerde Görsel Konfor ve İç Yüzeylelerin Etkisi”, *Megaron* 2016;11(1):49-62
- Yıldıran, N.** (2020). Eğitim Yapılarında Aydınlatma Türü ve Kullanımı Önerileri: Kocaeli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Binası. *Mimarlık ve Yaşam*, 5(2), 361-380.
- Yılmaz, B.** (2020). *Projeler Yapılar 3 Eğitim Yapıları*, İstanbul: Yem Yayınları.

İnternet Kaynakları

sozluk, <<https://sozluk.gov.tr/>>, alındığı tarih: 20.09.2020.

wikipedia, <<https://tr.wikipedia.org/wiki/E%C4%9Fitim>>, alındığı tarih: 25.09.2020.

- arkiv**, <<http://www.arkiv.com.tr/proje/ortadogu-teknik-universitesi-mimarlik-fakultesi/7915>>, alındığı tarih: 04.10.2020
- archyzone**, <<https://archyzone.wordpress.com/2017/10/22/24/>>, alındığı tarih: 17.11.2020
- archdaily**, <https://www.archdaily.com/906527/university-of-miami-school-of-architecture-arquitectonica?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects>, alındığı tarih: 22.01.2021
- na-lightstyle**, <<http://www.na-lightstyle.com/Blog/isigin-pesinde-bir-mimar>> alındığı tarih: 07.05.2021
- arkitektuel**, <<https://www.arkitektuel.com/odtu-mimarlik-fakultesi/#jp-carousel-14542>> alındığı tarih: 12.04.2021
- rotoark**, <<https://www.rotoark.com/pvamu?lightbox=dataItem-jtahl45u>> 08.07.2021
- mimarlik.gantep**, <<http://mimarlik.gantep.edu.tr/pages.php?url=fiziki-altyapi-studyolar-36>> alındığı tarih: 10.12.2021
- biyolojiegitim**, <<http://www.biyolojiegitim.yyu.edu.tr/ders/renk/renkcetveli.html>> alındığı tarih: 09.01.2022
- etimolojiturkce**, <<https://www.etimolojiturkce.com/kelime/at%C3%B6lye>> alındığı tarih: 10.01.2022
- quotesondesign**, <<https://quotesondesign.com/frank-chimero-2/>> alındığı tarih: 12.01.2022

EKLER

Ek A: Anket Formu

TASARIMSTÜDYOLARINDABULUNAN İÇ MİMARİ DÜZENLEMELERİN ÖĞRENCİNİN VERİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Bu anket çalışması, Gedik Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü Yüksek Lisans Tezi çalışmasının bir bölümüdür. Bu çalışma tez yürütücüsü Prof. A. Nuran YENER kontrolünde yürütülmektedir. Çalışma, tasarım stüdyolarının fiziki şartlarının iyileştirilmesinin öğrencilerin üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla yapılmaktadır. Ankette yer alan görsellerin tamamı ve tasarımı Merve BEKİROĞLU'na aittir. Bu çalışma kapsamında ankete yalnızca 2, 3 ve 4. sınıf mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı öğrencilerinin katılması beklenmektedir. Ankete katılan hiçbir öğrencinin kişisel bilgileri, bilimsel ahlak ve etik kuralları çerçevesinde bu çalışma dışında hiçbir platformda kullanılmayacaktır. Anket 5-10 dakika sürmektedir. Ankete katılım sağlayarak çalışmaya olan katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Merve BEKİROĞLU

Kavram Açıklamaları

Tasarım stüdyosu: Daha çok mimarlık ve iç mimarlık öğrencilerinin proje tasarlama süreçlerini öğrendikleri ve yürüttükleri alanlardır.

Bölüm 1.

Kişisel Bilgiler

Ankete yalnızca aktif olarak mimarlık, iç mimarlık ve peyzaj mimarlığı bölümlerinde eğitim alan 2, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin katılması beklenmektedir.

1. Yaşınız *

2. Cinsiyetiniz*

- Kadın
- Erkek
- LGCBTİ+

3. Eğitim aldığınız kurumun adı *

- ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ
- AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
- AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ
- ANKARA MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ
- ANTALYA AKEV ÜNİVERSİTESİ
- ALTINBAŞ (İSTANBUL KEMERBURGAZ)
ÜNİVERSİTESİ
- ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ
- ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
- ATILIM ÜNİVERSİTESİ
- AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
- BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

- BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
- BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
- BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
- BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ
- BİLECİK ÜNİVERSİTESİ
- BİRÜNİ ÜNİVERSİTESİ
- BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
- BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
- ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
- ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
- DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
- DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ
- DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
- EGE ÜNİVERSİTESİ
- ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
- ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
- ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- FATİH SULTAN MEHMET ÜNİVERSİTESİ
- GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
- GAZİ ÜNİVERSİTESİ
- GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- GEDİK ÜNİVERSİTESİ
- HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

- HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
- HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
- IŞIK ÜNİVERSİTESİ
- İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
- İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL AYVANSARAY ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL CERRAHPAŞA ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL GALATA ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL KENT ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
- İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
- İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ

- İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ
- İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ
- KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
- KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
- KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
- KONYA GIDA VE TARIM ÜNİVERSİTESİ
- KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
- KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
- MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
- MANİSA CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
- MARMARA ÜNİVERSİTESİ
- MEF ÜNİVERSİTESİ
- MERSİN ÜNİVERSİTESİ
- MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ
- MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
- NECMETTİN ERBAKAN (KONYA) ÜNİVERSİTESİ
- NUH NACİ YAZGAN ÜNİVERSİTESİ
- ODTÜ
- ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- OSMANİYE KORKUT ATA ÜNİVERSİTESİ
- OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
- ÖZYEĞİN ÜNİVERSİTESİ
- PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

- SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- SAMSUN ÜNİVERSİTESİ
- SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
- SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
- TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
- TRAKYA ÜNİVERSİTESİ TOBB EKONOMİ VE
TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
- TOROS ÜNİVERSİTESİ
- YALOVA ÜNİVERSİTESİ
- YAŞAR ÜNİVERSİTESİ
- YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
- YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

4. Bölümünüz*

- Mimarlık
- İç Mimarlık
- Peyzaj Mimarlığı

5. Okula Başlama Yılıınız*

- 2014
- 2015
- 2016
- 2017
-
- 2018
- 2019
- 2020

6. Mezuniyetinizden sonra eğitim aldığınız alanda çalışmak istiyor musunuz?

- Evet
- Hayır

- Kararsızım

Bölüm 2.

Tasarım Stüdyoları, Kullanımı ve Fiziki Şartları Hakkındaki Bilgiler

Bu bölümde tasarım stüdyoları ile ilgili olan güncel fikirleriniz, aktif olarak kullandığınız tasarım stüdyosunun fiziki şartları gibi bilgiler öğrenilmek istenmektedir.

7. Tasarım stüdyolarının sizin için hangi kavramları çağrıştırdığını seçiniz. Bir ya da birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz. *

- Düşünme
- Üretme
- Yaratıcılık
- Gerçeklik
- Tasarım
- Diğer: _____

8. Tasarım stüdyolarında gün içerisinde geçirdiğiniz süreyi belirtiniz. *

- 0-3 saat
- 4-7 saat
- 8+ saat

9. Proje yetiştirmek için stüdyoda sabahladınız mı? *

- Evet
- Hayır

10. Tasarım stüdyolarının bölümünüz için önemli bir mekân olduğunu düşünüyor musunuz? *

- Evet
- Hayır
- Kararsızım

11. Tasarım stüdyoları öğrenen odaklı mı yoksa öğretici odaklı mı tasarlanmalıdır? *

- Öğrenen
- Öğretici
- Öğrenen ve öğretici

- Kararsızım

12. Tasarım stüdyolarının fiziki şartları ile ilgili yaşadığınız en önemli sorunlar nelerdir? Bir ya da birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz. *

- Tasarım stüdyosunun okul içerisindeki konumu
- Tasarım stüdyosunun gürültülü bir çevreye sahip olması
- Pencerenin yetersizliği
- Havalandırmanın yetersizliği
- Öğrenci sayısının tasarım stüdyosunun boyutuna göre fazla olması
- Sınıf ortamının uzun süreli çalışmaya elverişli olmaması
- Ergonomik olmayan çizim masaları
- Ergonomik olmayan sandalyeler
- Tasarım stüdyosundaki malzemelerin sesi çok fazla yansıtması
- Araştırma yapabilmek için sınıf içerisinde bir kitaplık bulunmaması
- Öğrencilerin bilgisayar ile çalışmasına olanak verecek yeterli elektrik tesisatının bulunmaması
- Yapay ışığın yetersizliği
- T cetveli, kağıtlar, maket kartonu gibi okulda bırakılabilecek ve sürekli okulda kullanılabilecek ürünlerin saklanabileceği öğrenciye özel depolama alanlarının bulunmaması
- Sınıfın genel atmosferinin ruhsuz ve soğuk olması
- Diğer: _____

13. Sizce tasarım stüdyolarının sahip olması gereken en önemli özellik ve işlevleri nelerdir? Bir ya da birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz. *

- Bireysel çalışma alanları bulunmalıdır.
- Birden fazla plan şeması için esneklik gösterebilmelidir.
- Pencere tam karartılabilmelidir.
- Sohbet alanı bulunmalıdır.
- Kütüphane bulunmalıdır.
- Malzeme çeşitliliği sunmalıdır.
- Akustik konfor sağlamalıdır.
- Isısal konfor sağlamalıdır.
- Depolama alanları bulunmalıdır.
- İçecek barı bulunmalıdır.
- Diğer: _____

14. Tasarım stüdyosu ortamında bulunan çizim masaları sizce hangi özelliklere sahip olmalıdır. Bir ya da birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz. *

- Masa çizim açısına göre derecelendirilebilmelidir.
- Kalem konulabilecek bir alan olmalıdır.
- Kahve, çay gibi dökülme riski olan ürünlerin konulacağı ayrı bir bölme olmalıdır.
- Çanta asılabilmelidir.
- Beyaz olmalıdır.
- Renkli olmalıdır.
- 70*100 ölçülerinde olmalıdır.
- 84*118 ölçülerinde olmalıdır.
- Yüksekliği ayarlanabilmelidir.
- Diğer: _____

Bölüm 3.

Tasarım Stüdyoları İçin Örnek Bir Tasarım Stüdyosu Önerisi

Bu alanda görülecek olan bütün görseller Merve BEKİROĞLU tarafından, bu tez çalışması altında hazırlanmıştır. Çizimlerde görülecek olan tasarım önerisi güncel olarak tasarım stüdyolarında yaşanan zorluklara çözüm getirmeyi ve bu çözümlerin öğrencilerin verimini artırmasını amaçlamaktadır.

15. Görseldeki 84*118 ölçülerinde, kalem bölmesi, içecek bölmesi, çanta askısı, derecelendirilebilir tabla ve yüksekliği değiştirilebilir özellikteki çizim masası tasarım stüdyolarında kullanılması amacıyla tasarlanmıştır. Bu masa, tasarım stüdyoları için yeterli midir? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

16. Görseldeki 84*118 ölçülerinde, kalem bölmesi, içecek bölmesi, çanta askısı, derecelendirilebilir tabla ve yüksekliği değiştirilebilir özellikteki ışıklı çizim masası tasarım stüdyolarında kullanılması amacıyla tasarlanmıştır. Işıklı masalar tasarım stüdyolarında öğrencilerin proje üretebilme verimlerine katkı sağlayabilir mi? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

17. Görselde yer alan malzeme duvarı öğrencinin malzemeyi doğrudan görebilmesi, dokunabilmesi, tanıyabilmesi ve öğrenebilmesi amacıyla tasarlanmıştır. Bu tasarımın malzeme öğrenilme sürecine katkı sağlayacağını ve bu anlamda verimi artıracığını düşünüyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

18. Sınıfın 2 ayrı bölümünde, her öğrencinin şahsına hizmet edebilecek sayıda depolama alanları yerleştirilmiştir. Bu alanların tasarım stüdyolarında bulunması gerektiğini düşünüyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

19. Stüdyo ortamında öğrencilerin iletişimini artırması amacıyla bir sohbet köşesi düşünülmüştür. Böyle bir alanın öğrenciler arası iletişimi artıracığını düşünüyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

20. Stüdyo içerisinde öğrencilerin bireysel olarak kullanabilecekleri, araştırma yapabilecekleri, bilgisayar kullanabilecekleri bir alan düşünülmüştür. Görseldeki gibi ayrılmış bir bireysel çalışma alanının tasarım stüdyoları için gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

21. Stüdyodaki öğrencilerin araştırmalarına yardımcı olması amacıyla, güncel mimari, iç mimari dergilerinin, önemli başucu kitaplarının bulunacağı bir kitaplık düşünölmüştür. Tasarım stüdyosu ortamında böyle bir kütüphane bölümüne ihtiyaç duyuyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

22. Yalnızca tasarım stüdyosu öğrencilerinin kullanımına özel, stüdyo alanı içerisinde bir kahve barı düşünülmüştür. Bu fikrin stüdyoda geçireceğiniz sürenin verimini artıracakını düşünüyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

23. Grup kritiği dzenine göre dzenlenmiş olan bu alan; kritiğin alınması, gruptaki diğer öğrencilerin kritiği dinleyebilmesi ve hocanın sesinin gruptaki herkes tarafından duyulabilmesi kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır. Bu tasarımı sayılan kriterleri karşılayacağını ve öğrencilerin verimlerine pozitif katkı sağlayacağını dşunyor musunuz? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

24. Teorik ders dinleme düzenine göre hazırlanmış olan bu alan her öğrenci için eşit dersi dinleyebilme imkânı sunması amaçlanarak tasarlanmıştır. Sizce bu tasarım her öğrenciye eşit dersi dinleme imkânı sunarak verimlerini artırabilir mi? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

25. Görseldeki düzenleme ile jüri kritiğinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, hocaların öğrenciyi eşit şekilde dinleyebilmesi, öğrencilerin jüriyi izleyebilmesi kriterlerine göre hazırlanmıştır. Sizce bu tasarım bu kriterleri karşılayabilir mi? *

- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

26. Görseldeki tasarım stüdyosu, mekânın, ışık, ısı, havalandırma ve ses konforunun yeterli düzeyde olması amaçlanarak, malzeme seçimlerinin bu yönde tekstil, ahşap ve alçı tercih edilmesiyle tasarlanmıştır. Bu unsurlar göz önüne alınarak bu tasarımın ışık, ısı, havalandırma ve ses konforunu yeterli düzeyde sağlayacağını düşünüyor musunuz? *

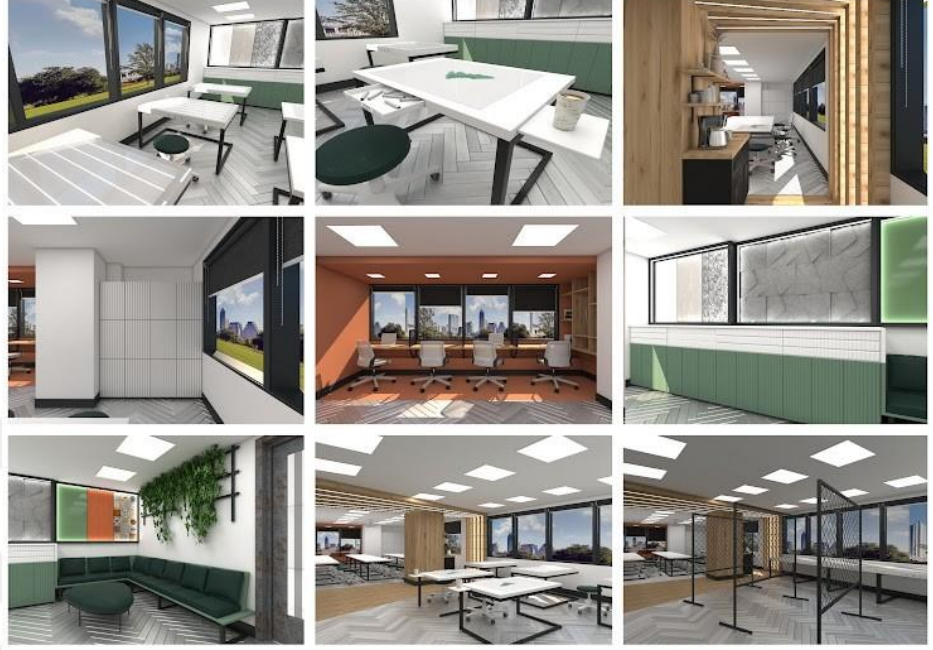
- Kesinlikle katılıyorum
- Katılıyorum
- Kararsızım
- Katılmıyorum
- Kesinlikle katılmıyorum

27. Geniş açıdan bakıldığında göze çarpan ilk 3 pozitif fiziksel özelliği seçiniz. *

- Çizim masalarının tasarımı
- Kahve barı ve çevresinin tasarımı
- Bireysel alan
- Depolama alanları
- Plan şeması
- Doğal ışık
- Yapay ışık
- Diğer: _____

28. Aşağıda bulunan tasarım stüdyosu önerisi görsellerine göre aşağıda sorulan soruları cevaplayınız. Bir ya da birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.*

- Görsellerde yer alan tasarım önerisi, stüdyoda geçirdiğim sürenin artmasına sebep olur.
- Görsellerde yer alan tasarım stüdyosu, sınıf içerisinde arkadaşlarım ile aramdaki iletişimi güçlendirir.
- Görsellerde bulunan tasarım önerisi, malzemeleri tanımama, öğrenmeme ve projelerimde kullanmama yardımcı olur.
- Görsellerde bulunan tasarım önerisi, proje üretebilme yeteneğimi pozitif yönde etkiler.
- Görsellerde bulunan tasarım stüdyosu, tasarım üretebilmeye olan ilgimi artırır.
- Görsellerde bulunan tasarım stüdyosu, aidiyet duygumu tetikler ve kendimi bu sınıfın bir parçası olarak hissedebilirim.
- Görsellerde bulunan tasarım stüdyosundaki öğrenciye özel tasarlanan alanlar daha konforlu hissetmeme sebep olur.
- Diğer: _____

ÖZGEÇMİŞ

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans : İstanbul Gedik Üniversitesi

Yüksek Lisans : İstanbul Gedik Üniversitesi

TEZDEN TÜRETİLEN YAYINLAR, SUNUMLAR VE PATENTLER:

